ΜΑΚΡΗΣ ΝΕΟ-ΜΑΡΤΥΡΕΣ

Θρακικά Αθ.
τ. ΙΣΤ΄ 194
σ. 335-365

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΩΝ ΠΕΝΤΕ ΕΝ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ ΑΘΛΗΣΑΝΤΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ

1836

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἀνέκδοτος Ἀκολουθία καὶ Ἐγκώμιον

πέντε Θρᾳκῶν νεοφανῶν Μαρτύρων,

Μανουήλ, Γεωργίου, Μιχαήλ, Θεοδώρου καὶ Γεωργίου.

Εἰσαγωγή

Ἡ τὸ πρῶτον νῦν ἐκτυπουμένη Ἀκολουθία τῶν ἐκ τῆς Σαμοθρᾴκης νήσου προειρημένων πέντε νεοφανῶν Μαρτύρων ἀπεστάλη ἡμῖν ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρουπόλει [illegible] φίλου ἰατροῦ κ. Ἀχιλλέως Σαμοθρᾴκη, ἀντιγραφεῖσα ἐκ χειρογράφου ἀποκειμένου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς ἐν Θρᾴκῃ Μάκρης, ἔνθα πανηγυρίζεται ἡ μνήμη αὐτῶν κατ' ἔτος τῇ 6ῃ Ἀπριλίου, ἡμέρᾳ τῆς συναθλήσεώς των, προσερχομένων πολλῶν ἐκ τῶν πέριξ τόπων.

Τὸ ἐξ οὗ ὑπὸ τοῦ ἀκαμάτου τῆς Θρᾴκης ἱστοριοδίφου ἀντιγραφὲν χειρόγραφον εἶναι ἀντίγραφον τοῦ πρωτογράφου, γενόμενον ὑπὸ κ. τοῦ Χρ. Ν. Ρηγοπούλλου Πελοπον(νησίου) ἐν Σαμοθρᾴκῃ τῷ 1874ῳ. Ἕτερον παρόμοιον τοῦ αὐτοῦ ἀντιγραφέως ἀντίγραφον κατὰ πληροφορίας τοῦ ἀποστολέως ἀπόκειται ἐν τῇ πρὸς τιμὴν τῶν Μαρτύρων ἱδρυμένῃ ἐκκλησίᾳ τῆς Σαμοθρᾴκης, ἔνθα ὡσαύτως πανηγυρίζεται ἡ μνήμη τῶν Μαρτύρων, τοῦ πρωτογράφου πιθανῶς φθαρέντος καὶ ἀχρηστευθέντος.

Ἡ Ἀκολουθία συνετέθη καὶ ἐγράφη τῷ 1843 ὑπὸ τοῦ ἀγνώστου ἡμῖν ἄλλοθεν μοναχοῦ Ἁγιορείτου Ἰακώβου τῇ προτροπῇ τοῦ τότε ἐπισκόπου Τραϊανουπόλεως κυρίου Ἀνθίμου,[1] ἐπιτρόπου

1) Ὁ Ἄνθιμος πρωτοσύγκελλος ὢν [illegible] τοῦ μητροπολίτου Μαρωνείας Δανιήλ, [illegible] προεχειρίσθη τῇ 20ῇ Ὀκτωβρίου τοῦ 1831 εἰς ἀρχιερέα, [illegible] ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης ἐπισκοπῆς Τραϊανουπόλεως πρὸς ἐπίσκεψιν πνευματικὴν καὶ ἐπιτροπικὴν διοίκησιν τῆς ἐπαρχίας, τοῦ μητροπολίτου ἀποδημοῦντος ἐν τῇ βασιλευούσῃ.- Γερμανοῦ μητροπολίτου Σάρδεων, Ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι τῶν ἐπαρχιῶν Ἀνατολ. καὶ Δυτ. Θρᾴκης· Θρᾳκικὰ τόμ. ΣΤ΄ σελ. 126.- Μιλτ. Α. Σταμούλη, Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Θρᾴκης, Αὐτόθι, τόμ. ΙΔ΄ σελ. 177.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τοῦ μητροπολίτου Μαρωνείας, εἰς οὗ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν ὑπήγετο τότε καὶ ἡ νῆσος Σαμοθράκη. Τοῦτο διαπιστοῦται ἐκ τοῦ ἐν τέλει τοῦ χειρογράφου σημειουμένου ἑξαστίχου:

«Ἐν ἔτει τεσσαρακοστῷ τρίτῳ ὀκτακοσίοις
ἅμα χιλίοις[1] τῆς σεπτῆς Χριστοῦ θεογονίας
ἐγράφη συνετέθη τε αὕτη ἡ Ἀκολουθία,
προτροπῇ μὲν Τραϊανουπόλεως Ἀνθίμου ἐπισκόπου,
πόνῳ δὲ καὶ πολλῇ σπουδῇ μοναχοῦ Ἰακώβου, 2/
ὑπὲρ ὧν ὑπερεύχεσθε οἱ ταύτῃ ἐντυχόντες».

Τοῦ αὐτοῦ μοναχοῦ ἢ τοῦ ἐπισκόπου Τραϊανουπόλεως Ἀνθίμου ἔργον εἶναι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα καὶ τὸ συνεκτυπούμενον τῶν Μαρτύρων ἐγκώμιον, ἐν ᾧ ἐκτίθενται ἐν λεπτομερείᾳ τὰ τῆς συναθλήσεως αὐτῶν, ὅπερ προφανῶς ἐχρησιμοποιήθη ἐπ' ἐκκλησίας ἐν τῇ πρώτῃ τῆς μνήμης αὐτῶν ἑορτῇ καὶ φέρεται μετὰ τὴν Ἀκολουθίαν ἐν τῷ αὐτῷ χειρογράφῳ ἀντιγεγραμμένον διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς ἀνωνύμως. Ὁ τοπικὸς δὲ τῆς μνήμης τῶν Μαρτύρων ἑορτασμὸς ἐν Σαμοθράκῃ τόπῳ τῆς γεννήσεώς των καὶ ἐν Μάκρῃ τόπῳ τῆς συναθλήσεώς των, ὅστις ἐπακολουθεῖ τελούμενος ἐκ παραδόσεως καὶ σήμερον, καθωρίσθη ἀναμφιβόλως ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Μαρωνείας[2] τῷ 1843, ὁπότε καὶ ἡ πρὸς τοῦτο συντεθεῖσα Ἀκολουθία ἐψάλη τὸ πρῶτον ἐν τῷ πρὸς τιμὴν τῶν Μαρτύρων ἀνεγερθέντι ἐν Σαμοθράκῃ ναῷ, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ δευτέρου τῆς Ἀκολουθίας τροπαρίου: «Ἀθλο-

---

1) Ἐν τῷ χειρογράφῳ: ὀκτακοσίων ἅμα χιλίων.

2) Μητροπολίτης Μαρωνείας ἦτο τότε ὁ Ἄνθιμος (1839-1845), πιθανῶς ὁ τέως Τραϊανουπόλεως. Γερμανοῦ Σάρδεων, ἔνθ. ἀνωτ.

2/ Ἰάκωβος, πιθανὸν ὁ κατὰ τὸ 1857 Τραϊναουπόλεως, ὅρα Σάρδεων "Θρακικὰ" τόμος Στ' σελ. 127. (Σ.Θ)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

νως πᾶσιν ἐκβλύζει πηγὰς ἰάσεων ὁ <u>θεῖος οὗτος οἶκος, ὁ ἀνεγη-γερμένος ἀΐδιον εἰς μνήμην τῶν ἀθλητῶν</u>.... ἐν ᾧ ἑστῶτες ὑμνοῦμεν χρεωστικῶς τὸν αὐτοὺς λαμπρῶς δοξάσαντα». (3)

Ἐν ἀρχῇ τοῦ προοιμίου τοῦ ἐγκωμίου τῶν Μαρτύρων λέγεται ὅτι ἡ μνήμη αὐτῶν πανηγυρίζεται οὐ μόνον ἐν Σαμοθράκῃ, ἀλλὰ καὶ ἁπανταχοῦ ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν φιλομαρτύρων Χριστιανῶν. Τοῦτο, ἂν μὴ εἶναι σχῆμα λόγου, πάντως προέρχεται ἐξ ἐσφαλμένης τοῦ ῥήτορος πληροφορίας· διότι ἡ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, εἰς ἣν προφανῶς ἐγένετο ἡ ἁρμοδία τοῦ μητροπολίτου Μαρωνείας εἰσήγησις, δὲν καθηγίασε τοὺς Μάρτυρας(4), ὡς ἠλπίζετο, πιθανῶς ὅπως μὴ προσκρούσῃ ὡς δουλεύουσα εἰς τοὺς πολιτικοὺς δυνάστας. Ἄλλως θὰ ἔπρεπε νὰ μνημονεύηται ἐν τῷ καθιερωμένῳ αὐτῆς ἐπισήμῳ ἑορτολογίῳ ἡ μνήμη τῶν Ἁγίων.

Κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν καὶ τὴν ἐν τῷ ἐγκωμίῳ ἀφήγησιν τοῦ μαρτυρίου των οἱ μάρτυρες ὀνομάζονται, ὡς προερρέθη, Μανουήλ, Θεόδωρος, Γεώργιος (πρεσβύτερος), Γεώργιος (νεώτερος) καὶ Μιχαήλ. Τούτων οἱ μὲν πρῶτοι τέσσαρες ἦσαν «γεννήματα καὶ θρέμματα τῆς νήσου Σαμοθράκης», ὁ δὲ Μιχαήλ, ὁ καὶ πρεσβύτερος πάντων, κατήγετο ἐκ Κύπρου, ἀλλ' ἔζη ἐν Σαμοθράκῃ. Ἐκραγείσης τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 ἐπέδραμον εἰς τὴν Σαμοθρά-κην στῖφη Μωαμεθανῶν ἀπὸ Τενέδου, Ἀβύδου καὶ ἄλλων τόπων, καὶ τοὺς μὲν ἄνδρας Χριστιανοὺς ἐφόνευσαν πάντας σχεδὸν λεη-λατήσαντες τὰς περιουσίας των, τὰς δὲ γυναῖκας καὶ τὰ ἀνήλι-κα τέκνα των ἐξανδραποδίσαντες ἐπώλησαν εἰς τὴν Ἀνατολήν, τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Αἴγυπτον. Μεταξὺ τῶν ἐξανδραποδισθέντων ἦσαν

1) Κατὰ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἐλευθερουπόλεως κ. Σωφρόνιον εις τήν Ορθόδοξον Εκκλησίαν δέν ὑπάρχει θεσμός ἀνακηρύξεως τῶν ἁγίων. Τά δέ μηνιαῖα ἐξεδίδοντο ὡς ἐπί τό πλεῖστον παρά ἰδιωτῶν καί δέν ἀνέφερον ὅλους τούς ἁγίους καί δή πολλούς ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων. (Σ.Θ)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

καὶ οἱ πέντε μάρτυρες, ὧν οἱ μὲν τέσσαρες παῖδες ὄντες ἐξισλαμίσθησαν βιαίως ὑπὸ τῶν κυρίων των Μωαμεθανῶν, ὁ δὲ Μιχαὴλ ἐνῆλιξ ὢν ἐξώμοσεν ἑκουσίως καὶ φοβηθεὶς τὸν θάνατον καὶ φιλοψυχήσας». Ὁ Μανουὴλ πωληθεὶς εἰς Αἴγυπτον καὶ τυχὼν φιλανθρώπου δεσπότου ἐξεπαιδεύθη ἐν ἱεροδιδασκαλείῳ ἀρκούντως, ὥστε εὐμαθὴς τὴν Ἀραβικὴν γλῶσσαν κατενόει τὰ ἱερὰ τοῦ Μωαμεθανισμοῦ βιβλία.

Γενομένης εἰρήνης μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος οἱ αἰχμαλωτισθέντες Ἕλληνες ἐπανήρχοντο εἰς τὰς ἑστίας των, οἱ μὲν ἀπελευθερούμενοι,[1] οἱ δὲ δραπετεύοντες ἀπὸ τῶν κυρίων των καὶ ἀνελάμβανον τὴν πάτριον θρησκείαν χριόμενοι. Τότε καὶ οἱ πέντε μάρτυρες ἐπανῆλθον εἰς Σαμοθράκην καὶ ἐπαναλαβόντες τὰ [illegible] καὶ [illegible]. Γνωσθέντος τούτου παρὰ τοῖς συνοίκοις των καὶ τοῖς ἐν τῇ Θράκῃ Τούρκοις ἠπειλήθησαν πολλάκις ὑπὸ τοῦ ἑκάστοτε Ἀγᾶ (πολιτικοῦ διοικητοῦ) καὶ τοῦ Καδῆ (ἱεροδικαστοῦ) τῆς Μάκρης, ὅτι θὰ κατεδικάζοντο εἰς θάνατον, ἂν μὴ ἐπανήρχοντο εἰς τὸν Μωαμεθανισμόν, ὃν αὐτοὶ ἀπεδέξαντο· ἀλλ' ἐκεῖνοι ἐκώφευον εἰς τὰς ἀπειλὰς καὶ κατώρθουν ἀντὶ πολλῶν χρημάτων ν' ἀποφεύγωσιν ἑκάστοτε τὸν κίνδυνον καὶ νὰ παραμένωσι Χριστιανοί. Μάτην οἱ ὁμόθρησκοί των καὶ αὐτὸς ὁ Τραϊανουπόλεως καθ' ὑπόδειξιν τοῦ τότε πατριάρχου τοῦ ἀπὸ Σερρῶν Γρηγορίου, οὗτινος ἐπεζητεῖτο ἡ ἐπέμβασις, συνεβούλευον αὐτοὺς ν' ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς σωτηρίαν των. Ἐκεῖνοι ~~ὅμως~~ μὴ θέλοντες νὰ καταλίπωσι τὴν νῆσόν των καὶ ἀπεφάσισαν ὁμογνωμόνως, ἀλλ' ἴσως καὶ

1) Ζῆς μετὰ τὴν εἰρήνην ἀπελευθερώσεις τῶν κατὰ τὴν ἐπανάστασιν αἰχμαλωτισθέντων

των κυριωτέρων διηγήσεις περί ό μέγας της Ελλάδος ευεργέτης και φιλέλλην Ελβετός τραπεζίτης Εϋνάρδος, προ[illegible] έρανον υπέρ του Ελληνικού αγώνος, ούτινος ή μαρμαρίνη προτομή [illegible] [redacted] τον βασιλικόν κήπον εν Αθήναις. Απεσταλμένοι αυτού δραστήριοι διέτρεχον τότε [illegible] χώραν της Οθωμανικής αυτοκρατορίας και ηγόραζον [redacted] παρά των κυρίων των τους αιχμαλώτους, ους απέστελλον εις την ελευθέραν ήδη Ελλάδα. Ο σύγχρονος [redacted] φιλέλλην Γερμανός, αλλά Γάλλος την καταγωγήν ποιητής Chamisso, όστις εξύμνησε τους ηρωικούς [redacted] αγώνας υπέρ της ελευθερίας [redacted] αγώνος, καταστρώνει εν θαυμασίῳ ποιήματί του περί της αυτοθυσίας της Μεσολογγίτισσης Σοφίας Κοντολιμαίνας, (ήτις [redacted] είλκυσε τον σύζυγόν της να φονεύσῃ και την έγκυον [redacted] την ώραιότερον κόρην της μέλλουσαν να αιχμαλωτισθή υπό Τούρκου), διά του ακολούθου τετραστίχου περί του φιλέλληνος και φιλανθρώπου Ελβετού, όστις ούτε χρημάτων ούτε μόχθων εφείσθη υπέρ του ημετέρου τότε αγώνος:

Ω Εϋνάρδε, σ' ευλογούν για την φιλανθρωπιά σου
μύριες ψυχές ευγνώμονες. Κανένας να σ' υμνήσῃ,
καθώς αρμόζει, δεν μπορεί. Γονατιστός μπροστά σου
ευγνωμοσύνης δάκρυα κι ο ποιητής θα χύσῃ.

ἤθελον βιασθῶσιν ἀπὸ τοὺς ἀσεβεῖς, νὰ μαρτυρήσωσι τὴν καλὴν ὁμολογίαν καὶ ν' ἀποθάνωσι διὰ τὸν Χριστόν, καθὼς καὶ ἐγένετο.

Τῷ 1836 διωρίσθη καδῆς τῆς Μάκρης ὠμός τις καὶ ἀπάνθρωπος καὶ εἰς ἄκρον τοῦ Μωαμεθανισμοῦ ζηλωτής, ὁ Ἀλβανὸς Ἀβδουραχμὰν ἐφένδης, ὅστις συναινοῦντος καὶ τοῦ ἀνισορρόπου τὰς φρένας ἀγᾶ, Τζελάλ-μπέη καλουμένου, ἀπήγαγε τοὺς μάρτυρας βιαίως ἐν καιρῷ τοῦ ραμαζανίου (τῆς μεγάλης νηστείας) ἀπὸ τῆς νήσου εἰς τὴν Μάκρην καὶ ἐφυλάκισε. Μετὰ ἐπανειλημμένας δὲ ἀνακρίσεις, καθ' ἃς ὡμολόγησαν πάντες ὅτι εἶναι Χριστιανοὶ καὶ προτιμῶσι τὸν θάνατον τῆς ἐξωμοσίας ὑπεβλήθησαν εἰς φρικτὰ βασανιστήρια ἐν τῇ εἱρκτῇ ἐπὶ πολλὰς ~~εἴκοσι καὶ τρεῖς~~ ἡμέρας, ἀναφορᾷ [illegible] Κωνσταντινουπόλεως τῆς περὶ τῆς τύχης των ἀποφάσεως τοῦ [illegible] ἐπάρχου τῆς ἐπαρχίας, μυστικοῦ δὲ γραμματέως τοῦ [illegible]-Βαβὰ ἐφένδη, εἰς ὃν ἐζήτησαν ἐγγράφως τὰ τῆς συνομ[illegible] καὶ τῆς ὁμολογίας αὐτῶν.

Ἐλθούσης μετὰ εἴκοσι τρεῖς ἡμέρας τῆς ἀποφάσεως «νὰ θανατωθῶσι μὲ τὸν πλέον πικρότατον θάνατον ὡς ὑβρισταὶ καὶ καταφρονηταὶ τῆς θρησκείας των» τὴν ἐπιοῦσαν ἐξήχθησαν ἐκ τῆς εἱρκτῆς καὶ ἐθανατώθησαν. Καὶ ὁ μὲν Μιχαὴλ ἐσφάγη καὶ κατεκερματίσθη ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς κωμοπόλεως ὑπὸ τῶν δημίων, ὁ Θεόδωρος καὶ ὁ πρεσβύτερος Γεώργιος ἀπηγχονίσθησαν, ὁ δὲ Μανουὴλ ὁ ἐλέγξας παρρησίᾳ τὴν πλάνην τῶν Μωαμεθανῶν καὶ ὁ νεώτερος Γεώργιος ἔτυχον τοῦ φρικτοτάτου θανάτου ριφθέντες ἀφ' ὕψους ἐπὶ αἰχμὰς πεπηγμένας ἐπὶ σανίδων. Μετὰ τὸν μαρτυρικὸν θάνατόν των ὑπὲρ τῆς τοῦ Χριστοῦ πίστεως «οἱ Χρι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

σκαποί λαβόντες τήν ἄδειαν ἔλαβον τά λείψανα τῶν Μαρτύρων καί ἐνεταφίασαν αὐτά ἐντίμως εἰς τό ἴδιον μέρος».

Περί τοῦ μαρτυρίου τῶν νεοφανῶν τούτων πρό αἰῶνος ὑπέρ τῆς πίστεως ἡμῶν μαρτύρων ἐπεδείξατο ἐνδιαφέρον ὁ μητροπολίτης Ἀμερικῆς κύριος Ἀθηναγόρας αἰτησάμενος ἐσχάτως πληροφορίας παρά τοῦ Ἀλεξανδρουπόλεως κυρίου Ἰωακείμ κατά προφορικήν ἀνακοίνωσιν αὐτοῦ πρός τόν κ. Ἀχ. Σαμοθράκην. Δυστυχῶς ὅμως ἡ τῆς Ἀλεξανδρουπόλεως μητρόπολις οὐδέν στοιχεῖον κατέχουσα περί τε τοῦ μαρτυρίου καί τῆς γεραιρομένης μνήμης τῶν Μαρτύρων ~~αὐτῶν~~ ἐν τῇ ὑπό τήν πνευματικήν της κυριαρχίαν Μάκρῃ δέν ἠδυνήθη ν' ἀπαντήσῃ εἰς ~~[illegible]~~ τήν αἴτησιν αὐτοῦ. Ἐπί τῇ εὐλαϊκώσει νῦν διά τοῦ τύπου τῆς τε Ἀκολουθίας καί τοῦ συναξαρίου αὐτῶν νομίζομεν ὅτι δέν εἶναι ἄσκοπος ἀπό [illegible] σοφικῆς καί ἐθνικῆς ἀπόψεως ἡ καθαγίασις τῶν Θρακῶν τούτων νεομαρτύρων καί ὑπό τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας [illegible] τῶν ἀφορμῶν [illegible] ἐκλιπόντων ἤδη τῶν πολιτικῆς φύσεως [illegible] λόγων. Διότι οὗτοι οἱ μάρτυρες κατά τό εἰς αὐτούς τροπάριον εἶναι: «τό μέγα καύχημα τῆς Σαμοθράκης, νέον στήριγμα τῆς κώμης Μάκρης, καρτερόψυχοι καλλίνικοι ὀφρύν τυράννων ταπεινώσαντες», κατά δέ τό ἐγκώμιον των «εὐπρόσβατοι διάπυροι καί ἰατροί παθῶν ἄμισθοι καί ἐν κινδύνοις ἕτοιμοι βοηθοί καί ἀντιλήπτορες».

Ἡ γλῶσσα τῆς μέν Ἀκολουθίας εἶναι ἡ εἰθισμένη ἐκκλησιαστική, ἧς ὁ συνθέτης φαίνεται κατά τό μᾶλλον ἤ ἧττον δεξιός χειριστής ὤν τε τῆς περί τά ἐκκλησιαστικά βιβλία πολλῆς τριβῆς του καί τῆς μιμήσεως mutatis mutandis ἄλλων ἀκολουθιῶν, ἅς εἶχε βεβαίως πρό ὀφθαλμῶν, τοῦ δέ ἐγκωμιαστικοῦ λόγου ἡ τότε γραφομένη ἁπλῆ (ἁπλοελληνική) τῶν λογίων καί διδασκάλων τοῦ γένους, οὐχί ὅμως

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ἀνηλλαγμένη σολοικισμῶν (ὀνομαστικῶν ἀπολύτων καὶ ἀνα-
κολούθων) καὶ ἰδιωτισμῶν τινων ἰδίως ἐν τῷ ἀφηγηματικῷ μέρει.
Ἐξ οὗ εἰκάζεται ὅτι ὁ συγγραφεὺς τοῦ λόγου εἴτε εἶναι αὐτὸς οὗτος τῆς
Ἀκολουθίας εἴτε ὁ παρακολουθήσας τὴν ἄθλησιν τῶν μαρτύρων
καὶ καταγράψας τὴν μνήμην αὐτῶν ἀρχιερεὺς Τραϊανουπόλεως
καὶ εἶτα Μαρωνείας (ἄνθρωπος) δὲν ἦτο μέτοχος ἀνωτέρας συστηματικῆς ἐκπαι-
δεύσεως. Τοιοῦτοι ἦσαν τότε, ὡς ἐκ τῶν κωδίκων τῶν μητροπόλεων διαπι-
στοῦται, οἱ πλεῖστοι τῶν ἀρχιερέων καὶ ἀνωτέρων κληρικῶν.

Τὸ ἐν Μαύρῃ τοῦ Ρηγοπούλου ἀντίγραφον ἔχει κιτραὶς τινας, ὀφειλομένας
εἴτε εἰς τὸν ἀντιγραφέα ἐν γένει εἴτε εἰς αὐτὸν τὸν συγγραφέα ἐν μέρει,
ἃς ἡμεῖς διορθώσαντες ἐν τῷ μετὰ χεῖρας κειμένῳ ὑποσημειοῦμεν
μετά τινων ἄλλων ἐπεξηγηματικῶν σχολίων. Ὡσαύτως προέβημεν εἰς
τὴν ἀκριβῆ στίξιν, τὸν καθάρισιν καὶ ὅπου τὸ συμπλήρωσιν
τοῦ κειμένου [illegible] παρ[illegible] ἀθέ[illegible] [-],
τὰς δὲ συμπληρουμένας [illegible] παρενθέσεως (-). Ἐτηρήσαμεν ὅμως
ἐν τῷ ἀφηγηματικῷ λόγῳ τοὺς σολοικισμοὺς καὶ τοὺς ἰδιωτισμούς, ὅπως μὴ μεταβληθῇ
τὸ ὕφος τοῦ ῥήτορος, ὅπερ ἐν μὲν τῷ προοιμίῳ καὶ τῷ ἐπιλόγῳ εἶναι
λογικόν, ἐν δὲ τῷ διηγηματικῷ μέρει ἀφελὲς καὶ ἁπλοῦν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 7ῃ Νοεμβρίου 1940.

Κ. ΜΥΡΤ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Α΄.

Ἀκολουθία

τῶν ἐκ τῆς Σαμοθράκης νήσου πέντε νεοφανῶν
Μαρτύρων Μανουήλ, Γεωργίου, Μιχαήλ, Θεοδώρου καὶ
Γεωργίου, ἐν Μάκρῃ κωμοπόλει τῆς Θράκης ἀθλη-
σάντων ἐν ἔτει αωλϛ΄,

συνταχθεῖσα

παρὰ τοῦ ἐν μοναχοῖς Ἰακώβου Ἁγιορείτου
διὰ προτροπῆς τοῦ κ. Ἀνθίμου ἐπισκόπου Τραϊανουπόλεως, (1831)

νῦν δὲ ἀντιγραφεῖσα

ἐκ τοῦ πρωτογράφου παρὰ Χρ. Ν. [illegible]οπούλου Πελοπον(νησίου)

ἐν Σαμοθράκῃ 1874.

ση. 36 - Θρακικ[illegible]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΜΑΝΟΥΗΛ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΘΕΟΔΩΡΟΣ, ΜΙΧΑΗΛ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

Απριλίου 29η. Μνήμη των αγίων πέντε νεοφανών μαρτύρων των εν Σαμοθράκη και εν Μάκρη αθλησάντων, ~~[illegible]~~

Εν τω μικρώ εσπερινώ Προσόμοια,
Ήχος α΄. Των ουρανίων ταγμάτων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ευφραίνου, τερπνώς και αγάλλου, σκίρτα και χόρευε, η νήσος[1] Σαμοθράκη· εν σοί γαρ ώσπερ κρίνα εξήνθησαν οι πέντε νεοφανείς και αήττητοι μάρτυρες, ων την χαρμόσυνον μνήμην περιχαρώς άγομεν εὐσημοτάτη αυτοί. — Δίς.

Αφθόνως πάσιν εκβλύζει πηγάς ιάσεων ο θείος ούτος σηκός, ο ανεγηγερμένος αΐδιον εις μνήμην των αθλητών των πενταάθλων,[2] στερρών αληθώς, ενώ έστω τοις υμνούσιν χρεωστικώς τον αυτούς γαμβρόν δοξάσαντα.

Τους αθλητάς του Κυρίου δεύτε ευφημήσωμεν, τους νέους εν τοις χρόνοις, παλαιούς δε τοις άθλοις, φρουρούς

---

1) η νήσος 2) πένταθλοι (πέντε αθληταί) καινώς σχηματιζομένη λέξις κατ' αναλογίαν του ~~[illegible]~~ πένταθλον: του γνωστού πέντε αγώνων αγωνίσματος.

ἡμῶν προστάτας καὶ πρεσβευτάς, ἐπιτελοῦντες τὴν μνήμην αὐτῶν· [καὶ] πρεσβεύουσι γὰρ οὗτοι ὑπὲρ ἡμῶν τὸν Σωτῆρα τοῦ σωθῆναι ἡμᾶς.

Δόξα· Ἦχος α΄.

Ἐπὶ τῶν μαρτύρων θείαν πανήγυριν καὶ ἱερὰν χορείαν, Σαμοθράκης βλαστήματα καὶ Μαρωνείας καυχήματα, ἡμῶν δὲ προστάτας, ὡς ἐνάριθμον συναθροισθέντες, ἐν ᾠδαῖς ᾀσμάτων εὐφημήσωμεν, ὡς πιστοὺς στρατιώτας τοῦ Χριστοῦ καὶ [illegible] ἡμῶν ἀξίους πρὸς Κύριον, οἱ καθ' [illegible] ὡς κοινωνοὶ τῶν παθημάτων αὐτοῦ καὶ [illegible] [illegible] τὰς χάριτας.

Καὶ νῦν τῆς ἑορτῆς:

Εἰς τὸν στίχον Προσόμοια.

Ἦχος β΄. Οἶκος ἐν Εὐφραθᾶ.

Ὢ θαύματος καινοῦ! ὢ ξένου μυστηρίου! πῶς ἐν ἐσχάτοις χρόνοις νεολαμπὴς χορεία Μαρτύρων ἡμῖν ἔλαμψεν.

Στίχ. Θαυμαστὸς ὁ Θεός.

Τέτρωται ὁ ἐχθρός, ὡς ἐν διστόμῳ ξίφει, νεοφανῶν μαρτύρων τῶν νῦν εὐφημουμένων καὶ νενίκηται ὁ δόλιος.

Στίχ. Τοῖς ἁγίοις τοῖς ἐν τῇ γῇ.

Οὐ ξίφος, οὐ σφαγή, οὐδὲ βάσανος ἄλλη ~~τῆς~~ τοῦ

~~[illegible]~~

Χριστοῦ ἀγάπῃ τοῦ αὐτοῦ ἀθλοφόρου χωρῆσαι[1] ὅλως ἴσχυσεν.

Δόξα. Ὅμοιον

Δόξα σοι, ὦ Τριάς, Πάτερ, Υἱὲ καὶ Πνεῦμα, ὅτι χορὸν μαρτύρων ἐν τοῖς ἐσχάτοις χρόνοις ἀνέδειξας πεντάριθμον. 35

Καὶ νῦν. Ὅμοιον.

Ὢ [illegible] τε[2] [τὸ] [illegible], καὶ ὄνομα Μαρία, [illegible] τῷ [illegible] μετὰ τῶν ἀθλοφόρων ὑπὲρ [illegible] τῶν δούλων σου. 35

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος α'.
Τοῦ λίθου σφραγισθέντος.

Τοὺς [illegible] ἀμάραντας, τοὺς καρτερικοὺς στρατιώτας, [illegible] νεομάρτυρας τιμήσωμεν ἐν ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς [illegible] κηρύξαντας (καὶ) (τὸν Σωτῆρα) Χριστόν, Μανουὴλ καὶ Μιχαὴλ σὺν Θεοδώρῳ, [illegible] ἀναβοῶντες· δόξα τῷ ἐνισχύσαντι αὐτούς, δόξα τῷ στεφανώσαντι, δόξα τῷ [illegible] αὐτῶν [illegible] δοξάζοντι.

Καὶ τὸ ἑξῆς.

Ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑσπερινῷ τό· Μακάριος ἀνὴρ καὶ τό· Κύριε ἐκέκραξα. Προσόμοια ἦχος α'. [illegible]

Ἦχος α'. Ὢ τοῦ παραδόξου θαύματος.

102 Ὢ τοῦ παραδόξου θαύματος, οἱ γενναῖοι τοῦ Χριστοῦ καλλίνικοι μάρτυρες, [illegible] ἡ περιμάχητος καὶ ἀξιέπαινος, τὴν [illegible] Ἀγαρηνῶν καταβροντήσασα [illegible] ἄρτια καὶ [illegible] τὴν τοῦ Χριστοῦ ὁμολογήσασα [illegible]

1) χωρῆσαι 2) τὸ [illegible]

ἄριστα, οὓς ἀνευφημοῦντες πόθῳ τὸν Σωτῆρα Κύριον, τὸν ἰσχύσαντα τούτους καὶ δοξάσαντα, δοξάσωμεν. 104

104 Σήμερον φαιδρὰν πανήγυριν τῶν ἀθλητῶν χορεῖαι λαμπρῶς τελεσάμεναι, τιμήσωμεν τοὺς ὁσίους μεγαλομάρτυρας, κραυγάζοντες πρὸς αὐτούς· τῆς [illegible] καὶ Μάκρης καυχήματα, νοσούντων θεραπευταὶ καὶ ἰατροὶ πασχόντων πανάριστοι, νόσων καὶ δεινῶν ὀδυνῶν ἡμᾶς θεραπεύσατε, τοὺς τιμῶντας ἐν πόθῳ τὴν φαιδρὰν ὑμῶν πανήγυριν.

(λαμπρῶς ἀνυμνήσωμεν τοὺς πενταρίθμους σεπτοὺς)

Δεῦτε τῶν ἀθλητῶν ὁ σύλλογος [illegible] ᾄσμασι προτιθέντες μεγαλομάρτυρας, οὓς ἤνθισεν ὡς ἐαρινὰ ῥόδα καὶ κρίνα ἡ Σάμος τε Θρᾳκική τε [illegible] Μάκρη [illegible] ἡ λαμπρὰ ἀθλο[illegible] [illegible] στερρῶς [illegible] καὶ ἡ τοῦ Χριστοῦ ἀγαπημένη ἔστεψε, [illegible] ῥίζας καὶ ὁσίους μεγαλομάρτυρας. 104

ἐμέ- / γα- / μεν / ἀπο- / μενοι / τοι / σευτε / στερ- / ρῶς / χρι- / στοῦ

105 Χαίροις Μανουὴλ πανένδοξε, ὁ ἐλέγξας κράτει ἀγαρηνῶν τὸν [illegible] καὶ [illegible] Μιχαὴλ τε Κίσσου [illegible], Γεώργιοι οἱ στερροὶ σὺν Θεοδώρῳ, [illegible] ἡ Ἐξάπουλος, οἱ ἐν ἐσχάτοις καιροῖς ἀναφανέντες ἀστέρες [illegible] καὶ τῶν ἀσεβῶν τὸ θράσος ταῖς ὑμῶν ἐνστάσεσιν ἐκνικήσαντες ἅμα καὶ Χριστῷ συμβασιλεύοντες. 104

Ἑτέρα προσόμοια. Ἔδωκας σημείωσιν.

Ὅτε τοῖς παθήμασι τοῖς σοῖς, Χριστέ, ἐστερεώθησαν οἰκουμένων τὰ πέρατα, τότε θείαν δύναμιν καὶ ἡ ἀσθενοῦσα φύσις τῶν ἀνθρώπων ἐστερεώθη, Χριστέ· ὅθεν

1) καυτῆρι 2) συμβασιλεύοντος

ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις ἔλαμψαν κατὰ τοῦ πολεμήτορος πεντά-
στεῤῥοι μεγαλομάρτυρες καὶ βαρβάρων ὠμότητα[1] πάντες μου
ἀπημαύρωσαν. 95

Στόματα ἀνοίξαντες μεγαλομάρτυρες πάνσοφοι ἐν Πα-
σίῳ ἑλκύσαντες[2] πνεῦμα, καθὼς γέγραπται, καὶ Θεὸν
τὸν ὄντως[3] τοῦ Χριστοῦ ἀνδρείως βοῶντες, καρδίᾳ καὶ ψυχῇ
ἐχθρῶν ἐπίπροσθεν ἐκηρύξατε καὶ θάνατον σπουδαίως
πανευκλεῶς ὑπεμείνατε· διὰ τοῦτο ἐστέφθητε παρ᾽ αὐτοῦ
ἀξιάγαστοι. 95

Ἀοίδιμον θάνατον τοῦ μαρτυρίου ποθήσαντες τὴν
ζωὴν τὴν αἰώνιον φαιδρῶς ἐκληρώσασθε, μάρτυρες γεν-
ναῖοι, πεντάριθμοι ὄντως καὶ χαρμονικῶς διανύσαντες Χρι-
στοῦ ἀθλοφόροι καθικετεύσατε, δωρήσασθε[4] ἡμῖν σωτηρί-
αν ἐλευθερίαν καὶ ... τοῖς ἐν πόθει γεραί-
ρουσι τὴν ὑμῶν μνήμην σήμερον. 95

Ἴσους διανύσαντες[5] δρόμον ἀγῶσι καὶ μάστιξι καὶ
ποιναῖς τοῖς ἀθλήσασιν ἴσους ἀνεκηρύχθητε παρὰ τοῦ Ἀποστόλου
τοῦ γαληνοῦ Στεφάνου, μεγαλομάρτυρες, σοφοί· καὶ νῦν
ἐν δόξῃ θείᾳ ἀγάλλεσθε, πρεσβεύοντες πρὸς Κύριον τὸν
νεκρὸν περισώζεσθε[6] τοὺς ὑμᾶς μετὰ πίστεως εὐσεβῶς μα-
καρίζοντας. 95

Δόξα. Ἦχος πλάγιος β΄.

Ὑπὲρ Χριστοῦ νομίμως ἀθλήσαντες πεντάριθμοι
μεγαλομάρτυρες, καὶ τοῖς ἀνθυπάτοις τυράννοις τοὺς νοη-
τοὺς καταβαλόντες τυράννους, ἐπαξίους στεφάνους ἀπειλή-
φατε παρὰ τοῦ ἀθλοθέτου Δεσπότου Χριστοῦ· καὶ νῦν ἐν Οὐρα-
νοῖς τῶν Ἀγγέλων τοῖς τάγμασι συναγαλλόμενοι καὶ τῷ

1) ὠμότητα 2) ἑλκύσαντες 3) ὄντως 5) διανύσαντας 6) περισώζεσθε
4) δωρήσασθε

κρουνοσταγεῖς καί ὡραίως λαμπρυνόμενοι φέγγει* τῆς
ἀνωτάτης φωτοχυσίας συναπολαύοντες ἄρρητον* μέμνησθε
καί ἡμῶν τῶν τιμώντων ὑμᾶς· χαίρετε ἀδαμάντινοι
τήν ψυχήν καί καρτερικώτατοι ὁπλῖται Χριστοῦ· Χαί-
ρετε οἱ τήν ἀγάπην τήν ~~[illegible]~~ παιδόσπορον(3) 2) τοῦ ἀποστάτου
ἀπορρίψαντες καί τήν ἀληθῆ πίστιν τοῦ Χριστοῦ τρα-
νῶς ἀνακηρύξαντες· Σήμερον ἄνωθεν ὁ κύριος χαίρει
καί τῶν ἀγώνων τό ἄπειρον ἐξαγαθούμενος μακαρίζει
ὑμᾶς· Ἄγγελοι σύν ἀθλοφόροις [illegible] περι-
χαρῶς εὐφημοῦσιν ὑμᾶς τούς [illegible] τάς ἐπινοίας
τῶν παρανόμων· ἀλλά [illegible] Χριστῷ τῷ Θεῷ 3)
καί ἡμᾶς τούς ἐν πίστει [illegible] ας τήν ἀσύγχυτον(?)
μνήμην ὑμῶν* ἀξιῶσαι [illegible] νεοφανεῖς πεντά-
ριθμοι μάρτυρες.

Καί νῦν, Τίς μή μακαρίσει σε; ἡ τῆς ἑορτῆς.
Εἴσοδος. Φῶς ἱλαρόν. Προκείμενον.
Ἀναγνώσματα, τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.
Εἰς τήν Λιτήν, Ἦχος α΄.

Ἀγάλλεται σήμερον ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ*
λαμπρυνομένη τῇ χάριτι καί πόθῳ πανηγυρίζει τῶν
φιλεόρτων τά συστήματα* ἐπί τῇ ἐνδόξῳ μνήμῃ τῶν
πέντε νεοφανῶν μαρτύρων* καί Χριστόν τόν ἀθλοθέ-
την δοξάζει, τόν τήν χάριν νέμοντα4) τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ μάρ-
τυρσι· δεῦτε οὖν φιλομάρτυρες τήν θείαν αὐτῶν ~~[illegible]~~ ἐντελέ-
σωμεν ἄθλησιν* ἱκετεύοντες Χριστόν* τοῦ ῥυσθῆναι τήν
οἰκουμένην ἐκ παντοίων θλίψεων. ~~131~~

Ἦχος β΄

Δεῦτε φιλομάρτυρες πάντες καί τόν θεῖον ἀγῶνα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ἐρασταὶ τοῦ πανταρίθμου ἀθλητάς, Σαμοθράκης τὰ περιβόητα ἀκούσματα, ἱεραῖς μελῳδίαις εὐσεβοφρόνως εὐφημήσωμεν, ὅτι τοῦ τυράννου Ἀγαρηνοῦ καταβαλόντες τῇ ἰσχύϊ[1] τοῦ Σωτῆρος ῥωννύμενοι, ἐπαξίως καὶ τὸν τῆς νίκης στέφανον ἐκομίσαντο καὶ τοῖς μετὰ πόθου αὐτοὺς ἐγκωμιάζουσι μεγάλοι ἐν ἀνάγκαις ἐπίκουροι ἐφίστανται, αὐτῶν ταῖς ἱκεσίαις, Χριστὲ ὁ Θεός, ἐλέησον καὶ σῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν. ~~152~~

Ἦχος ὁ αὐτός.

Λύτρον προορῶντες τὴν μέλλουσαν, ἀθλοφόροι νεομάρτυρες, πρὸς τὰ σκάμματα τῆς ἀθλήσεως προθύμως ἐχωρήσατε, τὰς βασάνους ὡς τρυφὰς ἡγούμενοι, καὶ τὸν θάνατον ὡς ζωὴν λογιζόμενοι, καὶ νομίμως τελέσαντες τὸν δρόμον τοῦ μαρτυρίου, τὸν τῆς νίκης στέφανον παρὰ Χριστοῦ νομίμως ἀπειλήφατε, ἐκδυσωποῦντες ἀδιαλείπτως ὑπὲρ τῶν πίστει καὶ πόθῳ τιμώντων ~~τὰς ἀθλήσεις~~ ὑμῶν παναοίδιμοι. ~~146~~

Ἦχος δ΄.

Ἰδοὺ νῦν ἐξέλαμψεν ἡ ὁλόφωτος πανήγυρις τῶν ἀθλοφόρων Χριστοῦ, ὡς ἀστέρας νοουμένους προβαλλομένη τούτους, τὰς διανοίας τῶν πιστῶν φωτίζοντας καὶ τὰ νέφη τῶν παθῶν ἐκδιώκοντας· οὓς ἐν πίστει βοήσωμεν· Χαίρετε στρατιῶται στερρότατοι τοῦ βασιλέως τῶν δυνάμεων, οἱ τὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας τοῦ σκότους τῇ πίστει τροπωσάμενοι καὶ Χριστὸν φωτοδότην ἐν τοῖς οἰκείοις μέλεσι δοξάσαντες· πρὸς ὃν πρεσβείαν ποιήσατε ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν. ~~147~~

1) ἰσχύει 2) τὰ ἆθλα

Ἦχος ὁ αὐτός.

Τετρωμένοι ὅμως τῇ πρὸς Χριστοῦ ἰσχυροτάτῃ ἀγάπῃ, ἀοίδιμοι μάρτυρες, πρὸς τοὺς μαρτυρικοὺς ἀγῶνας ῥωμαλέῳ φρονήματι ἀπετολμήσατε, τοῦ σώματος μὴ φεισάμενοι· διὸ καὶ σιδηρῷ [illegible] ῥαπιζόμενοι, σπαραττόμενοι, [διὸ] καὶ ὀβελίσκοις[1] προσοριζόμενοι καὶ πικρῶς ἀγχόνῃ θανατούμενοι, χαίροντες τὰ σώματα ὑμῶν Χριστῷ παρεδώκατε. Παρουσίαν[2] οὖν ἔχοντες ἀθλητικὴν πρὸς αὐτὸν ἱκετεύσατε ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

~~149~~

Δόξα. Ἦχος πλάγ. α΄.

Ἐξέλαμψε σήμερον ἡ ἐτήσιος μνήμη τῶν πενταρίθμων ἀθλοφόρων Χριστοῦ, τῶν διὰ Χριστοῦ τὸ σῶμα ἐκδόντων ταῖς βασάνοις, τῶν [illegible] ἐθνῶν ἀπεχθαίνουσα

ὁμολογίαν(;) 3) ~~[illegible]~~ καὶ ζωὴν [illegible] ὁμολογίᾳ[4] τοῦ σταυροῦ· [illegible] χαρμοσυνα-δαμάντινοι, οἳ τὴν ψυχὴν ἀήττητον ταῖς βασάνοις διατηρήσαντες καὶ τῶν τυράννων τὰ θράση τῇ καρτερίᾳ ὑμῶν καταισχύναντες· χαίρετε, Μανουήλ, Γεώργιε, Μιχαήλ, Γεώργιε καὶ Θεόδωρε, πολύαθλοι, πανσεβάσμιοι μάρτυρες· πρεσβεύσατε τοῦ σωθῆναι τοὺς ἐν πόθῳ ἐκτελοῦντας τὴν ἀεισέβαστον μνήμην ὑμῶν.

Καὶ νῦν τὸ ἑορτ. Εἰς τὸν στίχον· Προσόμοια

Ἦχος πλ. α΄. Χαίροις ἀσκητικῶν.

Πλοῦτον ἐν οὐρανοῖς νοητόν, ἀγωνισάμενοι, θησαυρίσαντες, ἅγιοι, [τὴν δόξαν τῶν ἐπιγείων καὶ φαινομένων, σοφοί, τὸν παρόντα πλοῦτον ἐβδελύξασθε· διὸ τὴν[5] ἀκένωτον τῶν θαυμάτων ἐλάβετε παρὰ Κυρίου[6], ἀληθῶς ἀξιάγαστοι, τὰ παράδοξα ἰαμάτων χαρίσματα.

3) ὁμολογίαν ~~[illegible]~~ 4) γενομένη 5) τήν 6) Κυρίῳ

γράφε ὁμολογ[illegible] [illegible]

ὅθεν καὶ προσπίπτομενοι αὐτῶν τῇ ... πίστει
καὶ πόθῳ τῆς θείας φιλανθρωπίας αἰτούμεθα τυχεῖν
ἡμῶν θείαις ἐπισκοπίαις, ἀθλοφόροι Χριστοῦ πανεύ-
φημοι.

Στίχος: Θαυμαστὸς ὁ Θεός.

Δόξα τῷ ἀθλοθέτῃ Θεῷ, τῷ εὐδοκήσαντι Μά-
κρον ἀθλῆσαι ὑμᾶς καὶ στήριγμα τοῖς ἐν πίστει τοῖς
εὐλογίνδοις στερρὸν ἀναδεῖξαι, μάρτυρες κενταριδ-
μοι, ἀγρύπνους τε φύλακας [illegible] πατρίδος
ἡμῶν καὶ σωτῆρας καὶ ταχεῖς ἀντιλήπτορας
ἐποιήσαντο τοῖς οἰκοῦσι [illegible] ἀεί, ῥύσατε[1] καὶ
βοηθοὶ ἡμῶν τῷ πόθῳ, πανένδοξοι, ἐπαινοῦν-
τας τὴν θείαν μνήμην ὑμῶν τὴν σεβάσμιον, Χρι-
στὸν δυσωπεῖτε καὶ ψυχαῖς ἡμῶν δωρήσασθαι τὸ
μέγα ἔλεος.

Στίχος: Τοῖς ἁγίοις τοῖς ἐν τῇ γῇ.

Πάρεστε ἀοράτως ἡμῖν, τοῖς ἐν ᾠδαῖς ὑμᾶς
ἀξίως δοξάζουσι, μαρτύρων νέων ἡ δόξα καὶ
παλαιῶν ἱερῶν, ἀθλοφόροι θεῖοι, ἐπισκεπτόμενοι
ἡμᾶς ... [2] καὶ τὴν χάριν βραβεύοντες
τοῖς εὐλογοῦσι[3] τὴν ὑμῶν νῦν πανήγυριν καὶ
αἰτήσατε ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν λύτρωσιν, ὅπως καὶ
προσευχαῖς ὑμῶν λυτρούμενοι θλίψεων καὶ πο-
λυτρόπων σκανδάλων καὶ ψυχικῶν νόσων πάν-
τοτε ὑμᾶς κατὰ χρέος εὐφημοῦμεν[4] Χριστὸν τὸν
Σωτῆρα δοξάζοντες.

Δόξα. Ἦχος β'.

Δεῦτε τῶν εὐσεβῶν ἡ ὁμήγυρις, νοῦν τε καὶ καρδίαν

καθαρθέντες, δεῦτε αἶνον ᾄσωμεν τῷ ἀθλοθέτῃ Χριστῷ ἐπὶ τῇ πολυωδύνῳ ἀθλήσει τῶν ἀθλοφόρων Χριστοῦ· σήμερον γὰρ ἡ τῶν πραξέων γῆ τούτους δέχεται, ὡς μιμητὰς τοῦ σωτηρίου πάθους, καὶ τῶν ἀγώνων τὸ πλῆθος εὐλαβουμένη, τῷ νικοποιῷ Χριστῷ δόξαν ἀπονέμει, ἣν καὶ ἐγκρασάμενοι συνδιαιωνίζουσιν αὐτῷ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτὸν ἡγούμενοι· πάντες οὖν προσκυνήσωμεν αὐτοὺς δεόμενοι· εὐσεβῶν θεῖαν ἄθροισιν, ἆθλοι, περιφυλάττετε τὴν ἐν πόθῳ τελοῦσαν τὴν φωτοφόρον ὑμῶν ἄθλησιν.

Καὶ νῦν· τὸ ἑορτῆς. Ἀπολυτίκιον, ἦχος α΄.

Πέντε μάρτυρες οἱ Σαμοθρᾴκης νῦν ... ἐν τῇ Μαρωνείᾳ τοῦ μαρτυρίου τὸν δρόμον ἀνύσαντες, καὶ καταισχύναντες [illegible] τὸν βέβαιον καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν κηρύξαντες· διὸ τὴν πάμφωτον μνήμην ὑμῶν γεραίροντας φρουρήσατε ἐν πάσῃ περιστάσει.

Καὶ τὸ ἐν τῷ μικρῷ ἑσπερινῷ.

Εἰς τὸν ὄρθρον καθίσματα. Τὸν τάφον σου, Σωτήρ, θαῦμα φοβερὸν καὶ παράδοξον τέρας, πῶς ἔφερον.

[1] [illegible] ἀνηκούστους πανδεινῶς οἱ ἔνδοξοι μάρτυρες τοῖς[2] τυράννοις ἐκραύγαζον· οὐκ ἀρνούμεθα Χριστοῦ τὴν ἔνθεον πίστιν, ἀλλὰ στέργομεν αὐτοῦ τὰ ἄχραντα πάθη, δι' οὗ κόσμος[3] σέσωσται.

---

1) ὢ 2) καὶ 3) κόσμον.

Δόξα· ὅμοιον.

Θεοῦ τῷ Λόγῳ τῷ σταυρωθέντι βουλήσει ἑπόμενοι, σοφοὶ ἀθλοφόροι Κυρίου, καὶ τούτῳ ἑπόμενοι μέχρις αἵματος, ἔνδοξοι, ἀπολαύετε τὴν αἰωνίζουσαν δόξαν· ἱκετεύοντες ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἐν πόθῳ τελούντων τὴν μνήμην ὑμῶν.

Εἰς τὸν Ϛ΄. Στίχος· Θαυμαστώδεις.

Ἀκμαιότατοι, ὥσπερ ἀδάμας, καὶ ὡς ἀνδρεῖοι γενναιόφρονες τὰς ἀφορήτους ἀλγηδόνας ἠνέγκατε· ὅθεν τῆς νίκης στεφάνους εἰλήφατε παρὰ Χριστοῦ, ἀθλοφόροι πεντάριθμοι· ἱκετεύοντες αὐτὸν ἐκτενῶς, ἀοίδιμοι, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Μετὰ τὸ [illegible]. Κατεπλάγησαν.

Κατεπλάγησαν, σοφοί, αἱ τῶν ἀγγέλων στρατιαί καθορῶσαι τὴν ὑμῶν ἀνδρείαν, μάρτυρες Χριστοῦ, ἣν ἐδείξατε ἐν ταῖς βασάνοις γενναιοφρόνως· ὅθεν καὶ στεφάνους πλεξάμενοι ἀμαραντίνους ἐνδόξους κατέστεψαν τὰς κεφαλὰς ὑμῶν χαίροντες· (καὶ) δοξολογοῦσι Χριστὸν τὸν μόνον Θεὸν σὺν ἡμῖν εἰς αἰῶνας.

Καὶ τῆς ἑορτῆς. Ε[illegible] τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

Δόξα τῶν ἀθλοφόρων. Καὶ νῦν. Τῆς Θεοτόκου.

Ἰδιόμελον. Ἦχος β΄.

Μαρτύριον [illegible] ἠρωϊζόμενοι ἀθλοφόροι καὶ στεφανηφοροῦντες τῷ Δεσπότῃ

παρέστητε; δυσωποῦντες ἐκτενῶς ὑπὲρ ἡμῶν τῶν τελούντων τὴν ἱερὰν ὑμῶν ἄθλησιν.

Ὁ κανὼν τῆς ἑορτῆς. Καὶ τῶν ἁγίων, οὗ ἡ ἀκροστιχίς· Μάρτυρας ὑμνῶ τοῦ Ἰησοῦ προφρόνως. Ἰακώβου.

ᾠδὴ α΄. Ἦχος δ΄. Θαλάσσης τὸ ἐρυθραῖον πέλαγος.

Μαρτύρων θεοστεφῶν τὴν ἔνδοξον μνήμην γεραίροντι[1] φῶς νοητόν μοι δώρησαι, Χριστέ, τὴν ἀχλὺν ἀπελαύνων μου τῆς ἁμαρτίας, δέομαι, καὶ καταυγάζων τὰς αἰσθήσεις μου.

Ἀνέστησαν τὸ φρόνημα κλινόμενοι τὸ σῶμα, κάκουχοι, [illegible] τοῦ ἐχθροῦ πάντα ἠφάνισαν καὶ ἀσινὲς ὀχύρωμα τὸ τῆς ψυχῆς διετήρησαν.

Ῥητόρων τὰς φλυαρίας, μάρτυρες, στερρῶς ἠλέγξατε καὶ αἰκισμοὺς καὶ μάστιγας πολλὰς ἀνδρικῶς ὑπεμείνατε καὶ στεφάνους ἤρασθε νίκης παρὰ τοῦ ἀξιώσαντος.

Τυράννων τὰς ἀπειλὰς καὶ μάστιγας οἱ θεῖοι μάρτυρες ἀντ' οὐδενὸς ἡγήσαντο, Χριστοῦ τῇ ἀγάπῃ πυρούμενοι καὶ πρὸς τὸν τούτου ἔρωτα ἀκατασχέτως ἐπαιρόμενοι.

Θεοτοκίον.

Ὑψώθη τῶν γηγενῶν τὸ φύραμα τῷ θείῳ τόκῳ σου ἀπὸ τῆς γῆς εἰς ὕψος οὐρανοῦ· πάντες[2] ~~ἅπαντες~~ πρὶν τοῦ προπάτορος τῇ παραβάσει, ἄχραντε, εἰς ᾅδου

1) γεραίροντες 2) οὐδέν

βάραθρα πεπτώκασι. 53

Καταβασία. Ἀναστάσεως ἡμέρα.

ᾠδὴ γ'. Εὐφραίνεται ἐπὶ σοί.

Ῥημάτων ὑμῶν[1] ὀρθῶν τῇ ἀληθείᾳ ἀντέχοντες[2], πάντοθεν ἐν οὐδενὶ ἥττηνται πάντες οἱ τοῦ ψεύδους ἐξάρχοντες.

Ἀθλήσαντες καρτερῶς τείχη ἀνδρείας τοῖς πιστοῖς ὤφθητε, πᾶσαν ἐχθροῦ ἔνεδραν ἀποσκορακίζοντες, ἅγιοι.

Στερρότητι λογισμοῦ ὥσπερ ἀδάμαντες φαιδροὶ ὤφθητε, κεντῆς[3] στερροὶ μάρτυρες ἐχθροῦ προσβολαῖς ἀταπείνωτοι[4].

Ὑπέρλαμπροι καὶ φαιδροὶ ὡς πορφυρίδα τὰ σεπτὰ αἵματα ὑμῶν, σοφοί, ἔχουσα νῦν ἡ Ἐκκλησία φαιδρύνεται.

Θεοτοκίον

Μετάνοιαν τοῖς ἐν γῇ ὁ γεννηθεὶς ἐκ σοῦ, σεμνή, ἔδειξε, διὸ καὶ μοὶ ἐδωρήσατο καιρὸν μετανοίας, Πανάχραντε. 37

Καταβασία. ~~[illegible]~~. Κάθισμα.

Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Κατεβάλετε[5] στερρῶς τῇ πανοπλίᾳ τοῦ Χριστοῦ τὸν ἀντίπαλον ἐχθρόν, ἅμα τοῖς τούτου ὑπουργοῖς, τὸν δὲ Σωτῆρα ἐν μέλεσι τοῖς οἰκείοις, μάρτυρες σοφοί, ἐδοξάσατε. Ὅθεν παρ' αὐτοῦ ἐδοξάσθητε καὶ τοῖς πιστοῖς χαρίζεσθε ἴασιν ψυχῆς ὁμοῦ τε καὶ σώματος, διὸ ἱκετεύσατε[6] ὑμᾶς[7] τιμῶσι ῥῦσιν[8]

1) ἡμῶν 2) ἀντιπεσὼν 3) πέντοι 4) κατεβαλλεῖτε. 5) τῇ 6) ἡμᾶς 7) ῥῦσιν

4) ἀταπείνωτοι

ἀξίαν βραβεύσατε.

ᾨδὴ δ΄. Ἐπαρθέντα σε ἰδοῦσα.

Νικηταὶ[1] ὑμεῖς ἐστέφθητε ἐν στεφάνοις, ὦ βασιλεῖς, πανένδοξοι, πάντων τῶν αἰώνων στησάμενοι τρόπαια κατὰ τοῦ ἀλάστορος, ἀνθαυμαστὰ καὶ ἔξαισια.

Ὥσπερ ἀκήρατοι ἐπίγειοι ἀστέρες, τὸ κραταιὸν στερέωμα φαιδρῶς δᾳδουχεῖτε[2], νύκτα σκοτεινόμορφον, κεντάριθμοι μάρτυρες, τὴν βαρβάρων ἀγνοίην ἐλαύνοντες.

Τοῖς διαυγέσι [illegible] θησαυρισμάτων τοῦ σαναγίου [illegible] ὕμνοις, σήμερον τιμήσωμεν τὴν [illegible][4] τοῦ [illegible] ὅσοι γεραίρουσι [illegible].

[illegible]ιον.

Οὐρανοῦ ὡς δέρριν ἐκτείνων, Κόρη, σὲ (ἐν) οὐρανῷ ἀνέδειξε καὶ τῶν πλατυτέραν μήτραν ἀκαιρόλαμον, τὴν σήν, ὡς ηὐδόκησεν, οἴκησιν, Θεόνυμφε Δέσποινα.

Καταβασία. Σοὶ τὸ δοῖτε.

ᾨδὴ ε΄. Σύ, Κύριε, μου φῶς.

Ἔφανας ἑαυτοῖς σωτηρίας[5] ἱμάτιον τῇ πίστει οἱ ἀθλοφόροι ἐξ ἐκείνων αἱμάτων ὡς χλαῖναν τοῦτο βάψαντες.

Ἰκρίῳ τοῦ σταυροῦ κρεμασθέντα τὸν Κύριον οἱ μάρτυρες καθορῶντες ἐμιμήσαντο τούτου τὰ πάνσεπτα παθήματα:

---

1) νικηταῖς 2) δᾳδουχεῖται 3) ῥῶσιν 4) ἀθλοῦ 5) σωτηρίου

Ι) κατά τήν ἀκροστοιχίδα Χάριτας ὑμνῶν τοῦ Ἰησοῦ προφρόνως Ἰάκωβος (σελ. Ι2) μετά τό "Ἠράσθης..." καί πρό τοῦ "θρος..." ἔδει νά ὑπάρχῃ τροπάριον ἀρχίζον ἀπό Σ. Ὁμοίως μετά τό "Πλάτυνον..." παρελήφθησαν τά ἀρχίζοντα ἀπό Ρθ καί προσετέθησαν τέσσαρα ἄλλα. Ὁμοίως εἰς σελ. Ι7 προσετέθη τό "οὐ θλίψῃς ἡμᾶς" (Σ.Θ.)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἠράσθησαν, Χριστέ, τοῦ σοῦ πάθους οἱ Ἅγιοι καὶ δρόμῳ ἀνεπιστρόφῳ ἐν ὁδῷ μαρτυρίου σοὶ πόθῳ ἠκολούθησαν.

Θεοτοκίον.

Ὄρος σε ὡς δασὺ καὶ κατάσκιον, ἄχραντε, καὶ πρὶν πνεύματι θείῳ οἱ προφῆται προεῖδον, ἐξ ἧς Χριστὸς ἐλήλυθεν.

Καταβασία. Ὀρθρίσωμεν ὄρθρου.

ᾨδὴ δ΄. Θύσω σοι μετὰ φωνῆς.

Ὕψωσεν ὡς τὰς κέδρους Λιβάνου ὁ Ὕψιστος ἡμῶν στερρῶς(1) φυτευθέντας (ἐν) οἴκῳ τοῦ Κυρίου καὶ ἀνθοῦντας ἐν αὐλαῖς τοῦ Θεοῦ, ὥσπερ γέγραπται.

[illegible], [illegible] Θεοῦ, τοὺς ἐπαινέσους καὶ [illegible] ἄρτι τοῦ στερροῦ ἐξάρχοντας ἀθλοφόρους, κεκοιμημένη(2) καὶ τῆς(3) [illegible] ἀστράπτουσι στίγμασιν.

1 Ὤφθητε Σαμοθράκης βλαστήματα, Ἅγιοι, καὶ ἐν τῇ Μάκρῃ τὸν δρόμον μαρτυρίου γενναίως ἠνύσατε, Μιχαήλ, Μανουήλ, Θεόδωρε καὶ Γεώργιοι.

2 Ὄλβιος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος ἡμῶν, γενναῖοι ὁπλῖται, ὡς θανατωθέντων διὰ τὴν πάντων εὐζωΐαν καὶ ἀθάνατον ζωὴν ἐκληρώσασθε.

Θεοτοκίον.

3 Φέρουσα(4) ἐν ἀγκάλαις τῇ δόξῃ τὸν Κύριον Χερουβικῶν ὑπερθρόνου ἀνεδείχθης μόνη, εὐλογημένη, ὅθεν πάντες εὐλογοῦσί σε νόες καὶ ἄνθρωποι.

Καταβασία. Κατῆλθες. Κοντάκιον.

Ἦχος δ΄. Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ Σταυρῷ.

---

1) στερροί 2) κεκοιμημένοι 3) τῆς 4) φέρουσιν

4 τοὺς ἀθλοφόρους τοῦ Χριστοῦ χαρμοσύνως ἀνευφημήσωμεν πιστῶν αἱ χορεῖαι, ὅτι αὐτοὶ ἐκήρυξαν λαμπρᾷ τῇ φωνῇ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ὁμόταγοι Βαρβάρους, Μανουήλ, Θεόδωρος, Μιχαὴλ σὺν δύο τοῖς Γεωργίοις, οὓς χρεωστικῶς ἀνευφημοῦντες τιμῶμεν ἐν ᾄσμασιν.

Ὁ οἶκος.

Φώτισον μου τὰς φρένας, Χριστέ μου, τοῦ γὰρ θείου ὁμιλίας σου εὐφημῆσαι ποθῶ τοὺς πενταρίθμους μάρτυρας, καὶ δίδου μοι λόγον ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου εἰς τὸ ὑμνῆσαι αὐτοὺς εὐσεβῶς, ὡς στεφανηφόρους ἀθλητὰς καὶ τῶν παθῶν μιμητὰς καὶ [illegible] πρεσβευτάς· οὗτοι γὰρ ἀεὶ τῷ θείῳ σου θρόνῳ παριστάμενοι ἐξαιτοῦνται εἰρήνην τῷ κόσμῳ δωρήσασθαι, οὓς χρεωστικῶς ἀνευφημοῦντες τιμῶμεν ἐν ᾄσμασιν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ ΙΗ΄ Μνήμη τῶν Ἁγίων ἐνδόξων πέντε μαρτύρων τῶν ἐν Μάκρῃ τῆς Θρᾴκης μαρτυρησάντων.

Στίχος.

Χορὸν τὸν πενταρίθμον νέων μαρτύρων,
Σαμοθρᾴκη, γέραιρε νῦν ἐπαξίως,
Ἔσχη, γενναίους γ' ἡ λάμπη βιότοιο τελευτή.
Ταῖς τῶν Ἁγίων πρεσβείαις, ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς.

Ῥῆσαι(;) ᾨδὴ ζ΄. Ἐν τῇ καμίνῳ.

~~Ῥῆσαι~~ 1) τοῦ θείου εὐαγγελίου, μάρτυρες, εὐσεβῶς, ὄντως ὑπομείναντες ὑμεῖς τὰς ψυχὰς ἑαυτοὺς

---

1) Ῥῆσαι(;)

1) ποιμήν, πρβλ. τοῦ τεμώντης τὰς ἐκτυπώσεις τῶν παραδόσεων.

παραδεδώκατε ποικίλαις βασάνοις, καὶ ἡμῶν πρεσβευταὶ χρηματίζετε.

Ὁ περιβάλλων τὸν Οὐρανὸν ἐν νέφεσιν ὢν Θεός, θείαν περιέζωσε δύναμιν καὶ ὑμᾶς ὑπομείναντας τὰ ἐπώδυνα τοῦ μαρτυρίου μέχρι τέλους, πανεύφημοι μάρτυρες.

Ποιμένες[1] τὸν ἀγῶνα τοῖς ἱεροῖς ἐτελέσατε, ἀθληταί, ῥείθροις τῶν αἱμάτων τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ ἐκχυθέντων ὑμῶν, ἔνδοξοι, ὅθεν νομίμως στέφος ἐκ χαρᾶς αὐτοῦ ἐνεδύσασθε.

Θεοτοκίον.

Ὡς ἐπὶ πόκον ὑετός, Κόρη, ἔσταξεν ἐν τῇ σῇ μήτρᾳ[2] οὐρανόθεν, ἄχραντε, τοῦ παντὸς ὁ δεσπόζων καὶ ἐδρόσισε[3] τοὺς [illegible] ἀπάτῃ τοῦ ὄφεως.

Καταβασία. Οἱ παῖδες ἐν καμίνου.

ᾨδὴ η΄. Χεῖρας ἐκπετάσας.

Συνέσει κοσμούμενοι, σοφοί, πᾶσαν δυσσέβειαν ἀγαρηνῶν δυσμενῶν ἀποσεισάμενοι, ἔνδοξοι, ἀνδρείως ἀπονεμόντων[4] διαθερμανθέντες πυρὶ τοῦ θείου πνεύματος καὶ τὸν ἀγῶνα ἐν παρρησίᾳ πολλῇ διηλέγξατε. ~~71~~

Οὐ θλίψις ὑμᾶς, οὐδὲ στερήσεις, λιμὸς ἢ στέρησις ἡδέων, πάνσοφοι, οὔτε βασάνων ἐπίτασις, οὐ ζωῆς προσκαίρου στέρησις χωρίσαι ἴσχυσε Χριστοῦ τῆς ἀγαπήσεως, ᾧ βοῶμεν· πάντα τὰ ἔργα εὐλογεῖτε τὸν Κύριον. ~~69~~

2) μήτραν 3) ἐδρόσισε 4) ἀπονέμοντας

Ἰδεῖν ἐφιέμενοι, σοφοί, κάλλος τὸ ἄρρητον Χριστοῦ καὶ ἄφραστον, πᾶσαν ἐπίγειον τρυφήν τε καὶ πλοῦτον ῥέοντα ἐξουδενήσατε καὶ τῶν βασάνων προσβολαῖς οὐχ ἡττηθέντες νικητικοὺς στεφάνους εἰλήφατε.

Θεοτοκίον.

Αἴνεσιν προσάγουσιν ἀεὶ τὰ ὑπερουράνια τῶν νόων τάγματα, Θεογεννῆτορ, τῷ τόκῳ σου, ὡς Θεῷ, μεθ' ὧν καὶ ἄνθρωποι οἱ σωζόμενοι διὰ σοῦ τοῦτον κραυγάζομεν· εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

Καταβασία· Αὕτη ἡ κλητὴ[1] καὶ ἁγία ἡμέρα.

ᾨδὴ θ΄. [illegible]

Καλλινίκων [illegible] ποδηγοῦντες, μακάριοι, πρὸς τὰ προκείμενα σκάμματα ἐδράμετε τοῦ μαρτυρίου βοῶντες, πάνσοφοι, τὸν διὰ μαρτυρίου σου περιπατήσωμεν ὡς ἐν ἀγῶνι χαίροντες, φιλάνθρωπε, εἰς αἰῶνας αἰώνων δοξάζοντες.

Ὡς ἐν ἱεροῖς ἱερῶς δοξάσαντες[2] ὕμνοις τὴν μνήμην ὑμῶν, μάρτυρες πεντάριθμοι, ὑμῶν πρεσβείαις καθικετεύσατε, ἁμαρτιῶν μοι[2] ἄφεσιν εὑρεῖν καὶ ἔλεος καὶ τῆς θείας δόξης τὸν ἀνάξιον ἀξιῶσαι ὑμῶν ἀξιώσατε[3].

Βάρος τὸ σαρκός, σοφοί, ἀπωσάμενοι, διεβιβάσθητε πρὸς τὰ ὑπερκόσμια καὶ νῦν σὺν θείοις μαρτύρων τάγμασι καὶ τοῖς ἁγίοις ἅπασι φιλανθρώπῳ παρίστασθε τῷ Κυρίῳ ῥύσιν[4] ἐξαιτούμενοι

1) κλητὴ 3) ἀξιώσατε 4) λύσιν
2) δοξάσαντι 2) μοι

τῶν παθημάτων τοῖς πόθῳ τιμῶσιν ὑμᾶς.

Θεοτόκιον.

Φθέγμασι γαμαρῷ γλώσσῃ διαφόρως τερα-νῶς ἐκήρυξαν ὄντως Θεοτόκον σε ἐν τῷ σταδίῳ, παρθένε ἄχραντε, μάρτυρες οἱ πεν-τάριθμοι καὶ τὸν ἀντίχριστον τῶν ἀνόμων ἀγάπην ἐστηλίτευσαν καὶ στεφάνους τῆς νίκης ἐδέξαντο.

Καταβασία. Φωτίζου, φωτίζου.

Ἐξαποστειλάριον. Ὁ οὐρανὸς τοῖς ἄστροις.

Ἡ παμφαὴς τῶν μαρτύρων ἐξέλαμψεν ἑορτή, συναγαγοῦσα [illegible] ἐπιτελοῦντας τὴν αὐ-τῶν πάμφωτον σήμερον μνήμην καὶ τὸν Χρι-στὸν ἀνυμνοῦντας.

Ἕτερον. Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.

Τῆς Σαμοθράκης καύχημα καὶ Μαρωνείας ἐγκαλλώπισμα ἐδείχθητε, ἀθλοφόροι, ὡς ἀρι-στεύσαντες ἅμα σταυρῷ περιφραττόμενοι, ἀλλὰ νῦν παριστάμενοι τῷ θρόνῳ τοῦ παντάνακτος σὺν τοῖς χοροῖς τῶν μαρτύρων περιφρουρήσατε πάντας.

Καὶ τῆς ἑορτῆς.

Εἰς τοὺς αἴνους.

Πᾶσα πνοή - ἱστῶμεν.

Στίχους δ΄ καὶ ψάλλομεν προσόμοια.

Ἦχος πλ. δ΄.

Ὢ τοῦ παραδόξου θαύματος.

---

1) Μη

Σήμερον, πιστοί, τελέσωμεν των αθλοφόρων Χριστού εορτήν την σεβάσμιον, εν ωδαίς και άσμασιν ανυμνούντες τον Κύριον, τον εν τω κόσμω τούτω δοξάσαντα και ως φωσφόρους λαμπτήρας δείξαντα φέγγος νοούμενον ευσεβείας λάμποντας και παμφαών θαυμάτων εκπέμποντας ακτίνας πάντοτε.

Κλέος Σαμοθράκης ώφθητε, μάρτυρες σοφοί, καλλονή, ορθοδόξων ευπρέπεια, εκκλησίας στήριγμα, Μανουήλ και Γεώργιε συν Θεοδώρω και Μιχαήλ τω σεπτώ· όθεν χαίρομεν την υμών πανήγυριν χρεωστικώς τον Χριστόν γεραίροντες, τον υμάς στέψαντα.

Ταις των αιμάτων προσχύσεσι την εκκλησίαν Χριστού εστηρίξατε, άγιοι, και εναπεσβέσατε ασεβείας την κάμινον και τους βαρβάρους σαφώς ησχύνατε τη αθλήσει, σοφοί, ενστάσει υμών, και προς τον παράδεισον χαρμονικώς εισήλθετε χαίροντες, μάρτυρες ένδοξοι.

Μέγας ει, μόνε φιλάνθρωπε, τα έργα δε θαυμαστά σου τα θεία και ένδοξα, ότι [και] ενίσχυσας τους αθλητάς σου μάρτυρας την δυναστείαν του απειλήτορος καταπατήσαι εν τη ισχύι σου της σεπτής δυνάμεως, δι' ης, Χριστέ, πάντας περιφρούρησον τους προσκυνούντάς σε.

Δόξα. Ήχος πλ. α΄.

Την πάμφωτον μνήμην της υμών αθλήσεως

~~[illegible]~~

πόθῳ ἄγοντες ἀνυμνοῦμεν, πεντάριθμοι μάρτυρες Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, τοῦ ὑμᾶς ἐνισχύσαντα παραδόξως καὶ νικητὰς καὶ ἐχθρῶν ἀναδείξαντα καὶ θαυμάτων χάρισι μεγαλύναντα· ὅθεν τὰ στίφη τῶν πιστῶν συνελθόντα γεραίρει τὴν ἐκ Θεοῦ ὑμῖν δοθεῖσαν χάριν καὶ ἐν πίστει βοῶσι· χαίρετε, στρατιῶται ἀήττητοι τοῦ βασιλέως τῶν δυνάμεων, οἳ τὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας τοῦ σκότους τῇ πίστει τροπωσάμενοι καὶ Χριστὸν τὸν φωτοδότην ἐν τοῖς οἰκείοις μέλεσι δοξάσαντες, πρὸς ὃν πρεσβείαν ποιήσατε ὑπὲρ τῆς ἐπικαλουμένης νήσου τοῦ σώζεσθαι αὐτὴν[1] ἐξ ἐπιδρομῆς βαρβάρων, λιμοῦ καὶ λοιμοῦ καὶ πάσης δεινῆς περιστάσεως, καὶ τοῖς ἐν πόθῳ εὐφημοῦσιν ὑμᾶς δωρηθῆναι εἰρήνην καὶ μέγα ἔλεος.

Δοξολογία μεγάλη καὶ ἀπόλυσις.

Εἰς τὴν λειτουργίαν τυπικά, καὶ ἐκ τοῦ κανόνος ᾠδὴ γ΄ καὶ ς΄.

Ἀπόστολος καὶ εὐαγγέλιον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

Μεγαλυνάριον. εἰς ἦχον β΄.

Σαμοθράκης γόνους λαμπροὺς καὶ τῆς χώρας Μαύρης μέγα κλέος τε καὶ φρουρούς καὶ τῶν ἀσθενούντων ἰατρούς τε καὶ σώστας τοὺς πέντε μεγάθλους ἀνευφημήσωμεν.

1) αὐτῶν

Ἐσθλῶν ἁπάντων Χριστὸς

ἀρχὴ

καὶ

τέλος.

~~Ἐν ἔτει τεσσαρακοστῷ, τρίτῳ ὀκτακοσιοστῷ~~
~~Ἄμα χιλιοστῷ ἀπὸ Δεσπότου Χριστοῦ θεογονίας~~
~~ἐγράφη, συνετελέσθη τε αὕτη ἡ ἀκολουθία,~~
~~Προτροπῇ μὲν Τραϊανουπόλεως Ἀνθίμου ἐπισκόπου,~~
~~Πόνῳ δὲ καὶ πολλῇ σπουδῇ μοναχοῦ Ἰακώβου~~
~~ὑπὲρ οὗ ὑπερεύχεσθε οἱ ταύτῃ ἐντυγχάνοντες.~~

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

~~[illegible]~~

Β΄.

Λόγος διηγηματικὸς καὶ ἐγκωμιαστικὸς εἰς τοὺς ἁγίους πέντε νεομάρτυρας τοὺς ἐν Σαμοθράκῃ.

~~Λόγος διηγηματικὸς καὶ ἐγκωμιαστικὸς εἰς τοὺς Ἁγίους πέντε νεομάρτυρας τοὺς ἐν Σαμοθράκῃ.~~

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

«Ἀλλὰ ταῦτα ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασι τὸν πέμψαντά με.»

Μαρτυρικὴν πανήγυριν σήμερον, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ἑορτάζει γηθοσύνως ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία· Μαρτύρων μνήμην ἄγει, αὖθις λέγω, ὁ Χριστώνυμος τοῦ Κυρίου λαός, χαίρων λίαν καὶ εὐφραινόμενος, οὐ μόνον εἰς τὴν θεόσωστον νῆσον Σαμοθράκην, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐβλάστησαν ὡς ῥόδα ἱερωνὰ καὶ ἀμάραντα οἱ καλλίνικοι οὗτοι πέντε νεοφανεῖς μάρτυρες, ἀλλὰ καὶ πανταχοῦ οἱ εὐσεβεῖς φιλομάρτυρες, ἀποκτήσαντες πρεσβευτὰς διαπύρους καὶ ἰατροὺς παθῶν ἀμίσθους καὶ ἐν κινδύνοις ἑτοίμους βοηθούς

καὶ ἀντιλήπτορας.

Διότι, καθὼς ὁ ὁρώμενος αὐτὸς οὐρανὸς λαμπρύνεται καὶ στολίζεται ἀπὸ τὸν χορὸν τῶν ἀστέρων καὶ ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν τοῦ μεγάλου φωστῆρος ἡλίου ἐλαμπρωπίζεται καὶ φαιδρύνεται, οὕτω καὶ ὁ νοητὸς οὐρανὸς, ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, λέγω, ἀγάλλεται [μὲν] καὶ χαίρει σφόδρα, καὶ ὁ ἴδιος Θεὸς ἐνδοξάζεται ἐν ταῖς μνήμαις τῶν Ἁγίων αὐτοῦ, ὡς φίλων ἀγαθῶν καὶ πιστῶν αὐτοῦ χρηματισάντων, ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ οἱ ἀείμνηστοι κατεφρόνησαν καὶ ἀφῆκαν δι' ἀγάπην αὐτοῦ κόσμον καὶ τὰ ἐγκόσμια, δόξαν, τιμήν, πλοῦτον, τρυφὴν καὶ ἀπόλαυσιν, καὶ αὐτὸ τὸ σῶμα τους καὶ ζωήν, διὰ νὰ κερδίσωσι μόνον αὐτὸν τὸν Χριστόν, τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν, καὶ τὴν οὐράνιον βασιλείαν του καὶ αἰώνιον μακαριότητα τῶν δικαίων.

Διὰ τοῦτο καὶ ἐπέρασαν διὰ τὴν ἀγάπην του οἱ γενναῖοι τῷ ὄντι καὶ ἀθλοφόροι Μάρτυρες, τὰ πάνδεινα κολαστήρια, μάλιστα εἰς τούτους τοὺς ἐσχάτους χρόνους, ὅπου ἐφθάσαμεν οἱ ταλαίπωροι καὶ εὑρισκόμεθα ὅλως διόλου εἰς τὰ φθαρτὰ καὶ μάταια ἀποβλέποντες, καὶ διὰ μέλλοντα αἰώνια ἀγαθὰ δὲν μᾶς ~~[illegible]~~ μέλει 1). Ἀλλ' οὗτοι οἱ ἀοίδιμοι τῷ ὄντι καὶ τρισμακάριοι δὲν ἐμποδίσθησαν οὔτε ἀπὸ καμμιᾶς περιστάσεις, οὔτε ἀπὸ σωματικὴν ἡδυπάθειαν ἐνικήθησαν, ἀλλ' ὡμολόγησαν τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον τυράννων ἀσπλάγχνων ~~[illegible]~~ θηριωνύμων

ΧΙ

1) ~~[illegible]~~ μέλλει. - οὐ φροντίζομεν.

ἀνέβαιναν φέροντες εἰς χεῖρας αὐτῶν τὰ ἐρυθρὰ ἱμάτια τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ σφαγῆς καὶ χύσεως τοῦ αἵματος καὶ ἔχοντες εἰς τὰς κεφαλάς των στεφάνους ὁλολαμπεῖς, τὴν κατὰ τοῦ διαβόλου δηλαδὴ καὶ κόσμου καὶ σαρκὸς αὐτῶν νίκην, ἀναπηδόντες ὅσον τὸ δυνατὸν οἱ μακάριοι αὐτοὶ τὸν διδάσκαλον καὶ σωτῆρα πάντων Κύριον καὶ Θεόν, κινούμενοι ὑπὸ τοῦ πρὸς αὐτὸν διαπύρου αὐτῶν πόθου, καὶ θερμοτάτης ἀγάπης.

Διότι μὴ δειλιάσαντες ποσῶς τοὺς θηριωδεστάτους ἐκείνους ἐχθροὺς καὶ διώκτας τῆς ἀληθοῦς ἡμῶν πίστεως, οὔτε τὰ φοβερώτατα ἐκείνων καὶ ἀλγεινὰ κολαστήρια, ἀλλὰ παραδόντες θαρραλέως ἑαυτοὺς τοῖς ἀνημέροις καὶ ἀγριωτάτοις ἐκείνοις τυράννοις καὶ ἀπανθρώποις βασανισταῖς, καὶ ὑπομείναντες μεγαλοψύχως θάνατα πικρότατα, στρεβλώσεις ποικίλας, καταπέλτας[1] φοβερούς, ὥστε ὅσον μόνον νὰ τὰ βλέπωσί τινας καὶ νὰ ἀκούωσι εἶναι φρικτὸν καὶ τρομερόν.

Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Κύριος δικαίως τοὺς ἐβράβευσε καὶ τοὺς ἐδόξασε διαφερόντως, ὡς μεγίστους ἥρωας, καὶ χαίρει μᾶλλον ἐπ' αὐτοῖς, ὡς ὁ ἴδιος φανερώνει διὰ τοῦ Θεολόγου Ἰωάννου εἰς τὴν αὐτοῦ ἀποκάλυψιν: «Ὅτι ἡ πόλις ἡ ἁγία ἐκείνη, ἡ μήτηρ τῶν πρωτοτόκων, ἦτον τεθεμελιωμένη ἐπὶ τοὺς ἰάσπιν» ἤτοι ἄνω τῶν αἱμάτων καὶ πληγῶν τῶν μαρτύρων καὶ ὅτι δι' αὐτῶν (τῶν μαρτύρων δηλαδὴ) κοσμεῖ-

1) καταπέλτης = βασανιστήριον ὄργανον, ἐν ᾧ ἐθραύοντο τὰ μέλη τῶν κολαζομένων ὑπὸ τῶν θηρίων

ται

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ὁμοῦ καὶ τὸ ἴδιον πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ."

Ἐπεδείξε τὴν ὑπερβάλλουσαν πρὸς τοὺς μάρτυρας τοῦ Θεοῦ ἀγάπην, ἀσύγκριτον τιμὴν καὶ μεγαλειότητα· καὶ ὁ προφήτης Ἠσαΐας λέγει περὶ αὐτῶν τῶν μαρτύρων: "Καὶ ἔσται Κύριος εἰς ὄνομα αὐτοῦ καὶ εἰς σημεῖον αἰώνιον", σημεῖον δὲ τῆς κατὰ τοῦ διαβόλου νίκης καὶ τοῦ κόσμου τούτου γενομένης, δηλαδὴ διὰ τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ πληγῶν καὶ θανάτου αὐτῶν ἐνδόξως.

Καὶ ὁ Φίλων ὁ Καρπάθιος γράφει, ὅτι ὁρμίσκοι[1] καὶ ὁμοιώματα χρυσοῦ εἶναι τὰ μαρτύρια καὶ ὑπὲρ Χριστοῦ κολαστήρια[2] τῶν ἁγίων μαρτύρων Θεοῦ καὶ [illegible] προσκυνοῦνται παρὰ πάντων τῶν πιστῶν, ὑμνολογοῦνται καὶ πανηγυρίζονται ἐπισήμως πανταχοῦ λαμπρῶς, ὡς φίλοι ἄριστοι τοῦ Κυρίου, καθὼς καὶ σήμερον ἑορτάζονται λαμπρῶς οἱ πενταυγεῖς οὗτοι νεομάρτυρες, ὅπου ἐτίμησαν καὶ ἐδόξασαν τὴν πατρίδα των Σαμοθράκην, τὴν πρώην[3] ἄσημον καὶ ἀκατανόμαστον, νῦν δὲ δι' αὐτῶν πανταχοῦ ἐπίσημον καὶ ὀνομαστὴν γνωρίμην.

---

1) γρ. ~~[illegible]~~ ἑρμίσκοι — ὁρμίσκος-ὅρμος (ὑποκορ. τοῦ) = κοσμητικὴ σειρὰ ὁμοία πρὸς περιδέραιον.
2) γρ. κολλαστήρια
3) γρ. πρώην

1) Ἐν τῷ πρωτογράφῳ ἐγέγραπτο νεώτερος Θεόδωρος, κατά lapsus calami πάντως, ~~[illegible]~~ διορθωθέν ~~[illegible]~~ ὑπό τοῦ ἀντιγραφέως Χρ. [illegible]. Σημειωτέον δή κατά λάθος ἀναφέρονται δύο Θεόδωροι ἀλλ' οὐ δύο Γεώργιοι ὑπό τοῦ ρήτορος. Ἄλλως τε τοῦτο ἐμφαίνεται ἐκ τῆς Ἀκολουθίας, ἐν ᾗ ~~[illegible]~~ μνημονεύονται ἐν ἀπολυτικίοις καί καταβασίαις τά ὀνόματα τῶν μαρτύρων· ἀλλ' ὁ καί κατωτέρω ἐν τῇ ἀφηγήσει τοῦ μαρτυρίου δύο Γεώργιοι λέγονται.

Ἄς ἀρχίσωμεν λοιπόν ἐξ ἀρχῆς τήν γνωστήν διήγησιν τοῦ φρικτοῦ ἄθλου μαρτυρίου, πῶς ἔζησαν ἐξ ἀρχῆς, τίνι τρόπῳ ἠγωνίσθησαν καί γενναίως ἠρίστευσαν καί διά τοῦτο ἐδοξάσθησαν μέν ἐκ Θεοῦ καί τιμῶνται ἀπό ἡμῶν καί ἑορτάζονται σήμερον. Οὗτοι οἱ καλλίνικοι πέντε μάρτυρες Μανουήλ, Θεόδωρος, Γεώργιος καί νεώτερος Γεώργιος (1), ἦσαν γεννήματα καί θρέμματα τῆς νήσου Σαμοθράκης, ὁ δέ Μιχαήλ κατήγετο ἀπό τήν περίφημον Κύπρον· ὄντες δέ νέοι εἰς τήν ἡλικίαν, συνέβη κατά τό 1821 ἡ θρυλουμένη 2) ἐκείνη ἐπανάστασις, ὅτε ἡ νῆσος αὐτή Σαμοθράκη ἠχμαλωτίσθη ἐξ ἐκείνων τῶν ἐλθόντων ἀπό Ἀβύδου, Τενέδου καί ἄλλων τόπων Ἀγαρηνῶν καί φονευσάντων τούς Χριστιανούς κατοίκους Σαμοθράκης, τάς δέ γυναῖκας καί παιδία ἀνήλικα ἠχμαλώτισαν καί διεμοίρασαν εἰς Ἀνατολήν, Εὐρώπην καί Αἴγυπτον.

Τότε δή καί αὐτούς τούς τέσσαρας ἠχμαλώτισαν 2) ὁμοῦ με τόν Μιχαήλον, ὅστις ἦτον ἠλικιωμένος, ἀλλά φοβηθείς τόν θάνατον καί φιλοψυχήσας ἐξώμοσεν ἐξ ἐκείνων* τούς τέσσαρας

~~(1) Εἰς τό πρωτότυπον κατά λάθος ἀναφέρονται δύο Θεόδωροι, ἀντί δύο Γεωργίων (Σημείωσις τοῦ ἀντιγραφέως)~~

2) ~~γρ.~~ θρυλουμένη. 2) ἠχμαλώτισαν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

παίδας πωλήσαντες εἰς Τούρκους, τούς ἐτούρκισαν·
καί ὁ [μέν] Μανουήλ πωληθείς εἰς Ἀγαρηνόν, ἐδόθη
εἰς σχολεῖον Ἀγαρηνῶν, καί ἔμαθε τήν ἀραβι-
κήν διάλεκτον καί γράμματα, καί ἐγυμνάσθη
εἰς τά βιβλία τῶν Ἀγαρηνῶν ἀρκετά.

Ἀλλ' ὅτε δέ ἔγεινεν εἰρήνη, καί ἡ Ἑλλάς ἠ-
λευθερώθη, καί οἱ αἰχμαλωτισθέντες Χριστια-
νοί ἄλλοι μέν ἠλευθεροῦντο, ἕτεροι δέ φεύγοντες
κρυφίως ἀπό τούς ἀσεβεῖς, ἤρχοντο εἰς τούς τό-
πους τῶν Χριστιανῶν, καί ἐχαίροντο, καί ἠνώ-
νοντο τοῖς Χριστιανοῖς. Τότε καί οὗτοι οἱ πέντε
ἐπέστρεψαν εἰς Σαμοθράκην, καί ἐπαναλα-
βόντες τά πατρικά των κτήματα, ἠνώθησαν με-
τά Χριστιανῶν καί ἐχριστιάνιζον. Ἀλλ' ἐπειδή
καί ἐγνώσθησαν εἰς τούς Τούρκους τούς ἐγκατοί-
κους Σαμοθράκης, καί αὐτοί ἐδήλωσαν εἰς τούς
ἄλλους Τούρκους τῆς Θράκης,

Τότε ὁ κατά καιρούς Ἀγᾶς, καί Καδῆς ἐφο-
βέρισαν αὐτούς, καί λαβόντες ἀρκετά χρήματα
ἀπέλυσαν αὐτούς ἐλευθέρους. Καί πάλιν μετά τήν
ἐναλλαγήν τῶν ἡγεμόνων[1] τά αὐτά ἔπασχον, καί μέ
ζημίαν πολλῶν χρημάτων ἐλυτρώνοντο· οἱ δέ Χρι-
στιανοί ἐγκάτοικοι τῆς Νήσου, συμβούλευον αὐ-
τούς ν' ἀναχωρήσουν εἰς τήν ἐλευθέραν Ἑλλάδα,
μήπως καί κινδυνεύσωσι τήν ζωήν των, [ἐπει]
ὡς γνωσθέντες ἀπό τούς ἀσεβεῖς· ἀλλ' οἱ εὐλο-
γημένοι οὗτοι δέν ἠθέλησαν ν' ἀναχωρήσωσιν,

1) ἡγεμόνες = οἱ ἑκάστοτε ~~[illegible]~~ διοικηταί τῆς νήσου, ἤτοι ὁ ἀγᾶς (πολιτικός κυβερνήτης) καί ὁ καδῆς (ἱεροδίκης).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ἀλλ' ἀπεφάσισαν ὁμογνωμόνως, ἄνισως καὶ ἤθε-
λον βιασθῶσιν ἀπὸ τοὺς ἀσεβεῖς, νὰ μαρτυρήσωσι
τὴν καλὴν ὁμολογίαν, καὶ ἀποθάνωσι διὰ τὸν
Χριστόν, καθὼς καὶ ἔγεινε.

Ὁ Ἀρχιερεὺς Τραϊανουπόλεως ἐπίτρο-
πος τοῦ Μαρωνείας,[1] ἀποδημοῦντος τότε [τοῦ
Μαρωνείας] εἰς Βασιλεύουσαν, καὶ ἔχων τὴν
ἐπίσκεψιν ὅλης τῆς ἐπαρχίας καὶ αὐτῆς τῆς νή-
σου Σαμοθράκης, συμβούλευσε καὶ αὐτοὺς τοὺς
μάρτυρας ν' ἀναχωρήσωσιν, ἵνα μὴ κινδυνεύ-
σωσι, καὶ ἐπειδὴ ἀπῆλθεν εἰς Βασιλεύουσαν
δι' ἀναγκαίας ὑποθέσεις του, ἠρώτησε τὸν ἀπὸ
Σερρῶν Παναγιώτατον Πατριάρχην Κύριον Γρη-
γόριον, ἐὰν ἠδύνατο νὰ ἀποφασισθῇ τοὺς μάρ-
τυρας ἐν καιρῷ [illegible] ἀσεβῶν· πρὸς τὸν ὁ-
ποῖον ἀπεκρίθη ὁ Πατριάρχης, ὅτι ἡ Ἐκκλησία
ὡς ἀπονεκρωμένη οὖσα εἰς τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας
οὐδεμίαν βοήθειαν ἠδύνατο νὰ δώσῃ εἰς τοὺς
τοιούτους ἐξωμότας καὶ φοραδεύτας[2] ἀπὸ τῶν ἀ-
σεβῶν· ἀλλ' ἡ μόνη σωτηρία αὐτῶν εἶναι, ἐὰν
θέλωσι, ν' ἀναχωρήσωσιν ἐκεῖθεν τάχιστα, πρὶν
ἢ πιασθῶσι. Ταύτην τὴν συμβουλὴν ἀνήγγειλεν ὁ
ῥηθεὶς ἐπίσκοπος Τραϊανουπόλεως εἰς τοὺς μάρ-
τυρας, ἐπανελθὼν ἀπὸ Κωνσταντινούπολιν.

Ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἔλαβε τὸ Καδηλίκι[3] τῆς
Μάκρης κωμοπόλεως, κάποιος σκληρὸς Ἀπτουρ-
ραχμὰν ἐφέντης λεγόμενος, ὠμὸς καὶ ἀπάνθρω-

1) τοῦ μητροπολίτου Δανιήλ (1821-1838), Γερμανοῦ μητροπολίτου Σαρδέων, Ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι κτλ. Θρακικὰ τόμ. ΣΤ. σελ. 87. 2) φοραδιόλες 3) τὸ ὑπούργημα τοῦ καδῆ, δηλ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

πος καὶ ζηλωτὴς ἄκρος τῆς τοῦ Μωάμεθ θρησκείας,
ὅστις ἔχων καὶ τὴν κυριαρχίαν τῆς Σαμοθράκης
ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ,* ἀπέρασε[1] ἐκεῖ διὰ
νὰ συνάξῃ τὰ δικαιώματά του καὶ ἀπὸ τὴν
νῆσον, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐπροσεδόθησαν παρὰ τῶν
ἀνέμων οἱ Μάρτυρες, τοὺς ὁποίους καλέσας πρῶτον
ἤρχισε νὰ τοὺς συμβουλεύῃ μὲ ἱλαρὸν πρόσχημα
ὁ δόλιος, ὅτι, δὲν ἦτον εἰς αὐτοὺς πρέπον νὰ ἀφή-
σουν τὴν λαμπρὰν θρησκείαν τῶν Ἀγαρηνῶν, ὁ-
ποῦ κρατεῖ πανταχόθεν καὶ βασιλεύει, τὴν ὁ-
ποίαν ἐδέχθησαν καὶ ἐδιδάχθησαν καὶ αὐτοί,
καὶ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν τῶν Χριστιανῶν
θρησκείαν, ὁποῦ [illegible] εἰς αὐτοὺς οὐδὲν καὶ
[illegible] καὶ μάλιστα ὁποῦ φέρει κινδύνους
φαγικοὺς[2] εἰς αὐτούς, ἐὰν ἐπιμένωσιν εἰς τὸ πεῖσμα
των καὶ δὲν ὑπακούσωσι, καὶ μάλιστα ὁποῦ καὶ
αὐτὸς νὰ τὸ σιωπήσῃ δὲν δύναται (ὡς ἔλεγεν), ὅτι
κινδυνεύει ἀπὸ τοὺς πασσάδες, ὁποῦ τον ἐπιτηροῦν.[3]

Πρὸς ταῦτα οἱ μάρτυρες ὁμοφώνως ἀπεκρίθη-
σαν, ὅτι ἡμεῖς Χριστιανοὶ εἴμεθα ἀπὸ τοὺς πατέ-
ρας μας καὶ μὲ τὸ νὰ ἠχμαλωτίσθημεν ἀνήλικοι,
δυναστικῶς μᾶς ἐτούρκισαν οἱ ἀφέντες μας. Τώρα
ὅμως, ὁποῦ ἐγνωρίσαμεν τὸ συμφέρον μας, ἐδέχθη-
μεν πάλιν τὴν ὀρθόδοξον πίστιν τῶν πατέρων μας, τὴν
ὁποίαν ποσῶς δὲν ἀρνούμεθα, ἀλλ' εἴμεθα ἕτοιμοι
ν' ἀποθάνωμεν ὅλοι μας δι' αὐτήν. Ὁ δὲ μιαρὸς
καδῆς βλέπων τὴν τόλμην τῶν μαρτύρων, καὶ γνω-

1) διαλεκτισμός· ρῆμα ἀπερνῶ (περνῶ-περῶ). 3) τὸν ὁποῖον ἦτο ὑφι-
σταμένος. δηλ. [illegible]
2) δηλ. θανάτου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ὅτι τὰ λείψανα δὲν ἠγνοοῦντο τὴν αἰτίαν τῶν [illegible] ἐπρόστα-
ζε καὶ τοὺς ἐθυμίαμαν. — Καὶ νὰ παρηγορήσῃ τὸν
δεσπότην[1] (ὅστις συνέπασχεν νὰ εὑρεθῇ καὶ αὐτὸς εἰς
τὸ Γεύρη[2] τῆς Σαμοθράκης) ἤρχισε καὶ μὲ ὑπο-
κριτικὴν φιλικὴν νὰ τοῦ ἐρευνᾷ, τί ἔπρεπε νὰ κάμῃ
εἰς τοὺς ἱερεῖς τῆς θρησκείας του: νὰ τοὺς θανατώσῃ
ἢ νὰ τοὺς ἀπολύσῃ; Τοῦτο δὲ ἐποίει, διὰ νὰ μάθῃ,
ἐὰν ὁ δεσπότης παρεκίνησε τοὺς ἁγίους εἰς τὸ μαρ-
τύριον· καὶ ἐὰν τὸν συνεβούλευε νὰ τοὺς ἀφήσῃ
ἐλευθέρους καὶ νὰ μὴ τοὺς θανατώσῃ, νὰ τὸν καταδικάσῃ
καὶ αὐτὸν ὡς ὑπεύθυνον.

Ὁ Ἀρχιερεὺς [illegible] τὸν δόλον τοῦ τυράννου
ἀπεκρίθη ὅτι οὐδεμίαν [illegible] ἔχει περὶ τοῦ τοιού-
του, καὶ [illegible] εἰς [illegible] νὰ τοὺς θανα-
τώσῃ τοὺς μάρτυρας ἢ νὰ τοὺς ἀπολύσῃ, ὡς κριτής,
ὅπου [illegible] ὁ πανοῦργος [illegible]
ν' ἀκούσῃ ἀπὸ τὸν Δεσπότην ἐκεῖνα, ὅπου ἐπόθει,
ἐμεθοδεύθη διὰ νὰ λάβῃ χρήματα ἀπὸ τοὺς μάρ-
τυρας καὶ νὰ τοὺς ἀπολύσῃ. Ὅθεν καὶ κατώρθωνε,
καὶ ἀπέλυε πρὸς καιρὸν τοὺς μάρτυρας, καὶ ἀπε-
ράσασεν Μαύρην ἐκάθητο. Μίαν δὲ καιρόν,

~~προξενεῖ τὸ [illegible] τοῦ Μαρωνείας.~~

(1)

1) ~~[illegible]~~ ἢ τοῦ ἐπισκόπου αὐτοῦ, ~~[illegible]~~ ἐπισκόπ[illegible]

2) Γεύρι ἢ Γεύρι ἔλεγετο ἡ καθ' ὅλην τοῦ μητροπολίτου περιοδεία εἰς τὴν ἐπαρχίαν του πρὸς εὐλογίαν τοῦ ποιμνίου του, διευθέτησιν τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ κοινοτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καὶ πρὸς εἴσπραξιν τῶν δικαιωμάτων του. Ἡ λέξις φαίνεταί μοι τουρκική καὶ ἦτο καθιερωμένη ἐν τοῖς μητροπόλεσι.

Βεβαίως τουρκική, σημαίνει γῦρον, περιοδείαν ἢ ἔλεγχον, κτλ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ὅπου ἦλθε ἕνας ὁμόφρων ἐκείνου τύραννος[1] μανιακός, συνομώσας μὲ αὐτὸν ὁ ἐπάρατος ἔκαμε καὶ ἔφεραν τοὺς εἰρημένους πέντε ὁμολογητὰς ἀπὸ τὴν Σαμοθράκην μὲ βίαν· καὶ εὐθὺς ὅπου ἦλθον ἐκεῖ, τὴν νύκτα ἐκείνην τοὺς ἀπέκλεισαν εἰς σκοτεινὴν φυλακήν, καὶ τοὺς πόδας των ἔβαλαν εἰς τὸ τιμωρητικὸν ξύλον. Ἦτον δὲ τότε ἡμέρα τῆς ἀθεμίτου νηστείας τῶν Τούρκων γινομένης παρ' αὐτῶν ραμαζάν. Διὸ καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἔμειναν πεινασμένοι. Τὸ δὲ ἑσπέρας, ἀφοῦ ἔφαγον εἰς κόρον κατὰ τὸ ἔθος των, ὥρισεν ὁ τύραννος καὶ τοὺς ἐπαρρησίασαν[2]· ἐμβλέψας δὲ εἰς αὐτούς, καὶ λέγει τους μὲ πρόσωπον σοβαρόν, ὅπως ἦτο τὸ γένος ἀγ-[illegible]νος, σκληρὸς καὶ ἀπάνθρωπος.

— Λέγετέ μοι, ποῖοι εἶσθε;

Οἱ δὲ μάρτυρες ἀπεκρίθησαν μὲ πρόσωπον ἱλαρόν:

— Ἡμεῖς, αὐθέντα, εἴμεθα Χριστιανοὶ ἀπὸ προγόνων μας γεννημένοι καὶ ἀνατεθραμμένοι εἰς τὴν νῆσον Σαμοθράκην καὶ ἐν καιρῷ τῆς καταδρομῆς τῆς πατρίδος μας ἐφόνευσαν βαρβαρικῶς οἱ ὁμόθρησκοί σου τοὺς γονεῖς μας καὶ ἐπώλησαν τοὺς ἡμᾶς ὡς αἰχμαλώτους, καὶ παιδία ὄντα[3] μικρά, μᾶς ἐτούρκισαν οἱ αὐθένται μας· τώρα ὅμως ὅπου ἤλθομεν εἰς ἡλικίαν νόμιμον, καὶ ἐγνωρίσαμεν τὴν διαφορὰν τῆς ἀληθοῦς προγονικῆς ἡμῶν πίστεως,

1) τύραννος = ἀγᾶς (πολιτικὸς διοικητής) 2) ἐπαρρησίασαν 3) ὄντες

ἀποστραφέντες τὸ σκότος τῆς ἀπάτης ἐπεστρέψαμεν πάλιν εἰς τὸ φῶς τῆς ἀληθείας.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ τύραννος ἐθυμώθη ὅλος καὶ πνέων πῦρ πρὸς τοὺς μάρτυρας λέγει τους.

— Πῶς ἀπεσκιρτήσατε, ἀνόητοι, καὶ κατεφρονήσατε τὴν ἀληθινὴν πίστιν τῶν Μωαμεθανῶν, ἡ ὁποία, ἀφοῦ σᾶς ἐχάρισε[1] τὴν παροῦσαν ζωήν, ὅπου ἦλθε τότε διὰ νὰ θανατωθῆτε, καθὼς καὶ οἱ γονεῖς σας, σᾶς ὑπόσχεται καὶ μετὰ θάνατον πολλὰ ἀγαθὰ παντευφρόσυνα;

Οἱ δὲ μάρτυρες ἀπεκρίθησαν ὅτι, ἡμεῖς, ὦ Ἡγεμών, εἰς τὸ ἑξῆς δὲν θέλομεν πλέον νὰ ζῶμεν ἀσεβῶς· ἀλλὰ προτιμοῦμεν καὶ τὸν θάνατον πρόσκαιρον, παρὰ νὰ κολαζώμεθα[2] αἰωνίως μὲ σᾶς εἰς αἰώνιον κόλασιν. Τὰ δὲ ὅσα καλὰ μᾶς ὑπόσχεσθε, ἔχετέ τα ἐσεῖς· διότι ἡμεῖς αὐτὰ δὲν τὰ θέλομεν, ἀλλὰ μόνον τὸν Χριστόν μας ἐπιποθοῦμεν καὶ θέλομεν· ἐπειδὴ καὶ ἐπατήθημεν ἀρνηθέντες τὴν ἀληθῆ τοῦ Χριστοῦ πίστιν, ὅπου προξενεῖ ζωὴν αἰώνιον τοῖς εἰς αὐτὸν πιστεύουσι, διὰ τοῦτο ὁμολογοῦμεν σήμερον καὶ ἐνώπιον πάντων ὅτι Χριστιανοὶ εἴμεθα καὶ Χριστιανοὶ θέλομεν νὰ ἀποθάνωμεν, καὶ μὴ ἐλπίζῃς ποτὲ νὰ μεταβάλῃς[3] τὴν γνώμην μας.

Εἰς ταῦτα θυμωθεὶς ὁ τύραννος ἐπρόσταξε τοὺς στρατιώτας νὰ φυλακίσουν τοὺς μάρτυρας καὶ ἀφοῦ τοὺς ἔφεραν εἰς τὴν φυλακήν, τοὺς

1) ἐχάρισε 2) κολαζόμεθα 3) μεταβάλῃς
ἦλθε

μὲ χεῖρας των δεμένας ὀπίσω· τοὺς δὲ πόδας ἠσφά-
λισαν εἰς τὸ ξύλον καὶ ἔστεκον ὄρθιοι· εἰς δὲ τοῦ
τράχηλόν των ἔδεσαν ἅλυσον, καὶ τὸ μὲν σῶμα ἐ-
κρέματο, οἱ δὲ πόδες ἦσαν σφραγισμένοι[1] εἰς τὸ
ξύλον· καὶ οὕτως εὑρισκόμενοι εἰς τοιαύτην πι-
κρὰν βάσανον, ἔχαιρον οἱ ἀοίδιμοι καὶ ἐδό-
ξαζον τὸν Θεόν, ὅπου τοὺς ἠξίωσε νὰ πάθωσι
δι᾽ αὐτόν, ψάλλοντες ὕμνους κατανυκτικοὺς (καὶ) εὐχόμενοι
νὰ τοὺς βοηθήσῃ νὰ τελέσουν τὸν δρόμον τοῦ μαρ-
τυρίου των καὶ οἱ πέντε ἀχώριστα, καὶ παρα-
θαρρύνοντες ὁ ἕνας τὸν ἄλλον νὰ ὑπομένωσι· καὶ
εὐχαριστοῦν τὸν Κύριον ὅπου δὲν τοὺς ἀφῆκε νὰ ἀ-
ποθάνωσιν εἰς τὴν ἀσέβειαν, καὶ ἔλεγον οἱ μα-
κάριοι· Μὴ φοβηθῶμεν, ἀδελφοί, θάνατον πρόσ-
καιρον, οὔτε νὰ δειλιάσωμεν βάσανα, ὅπου περ-
νοῦν καὶ περαίνουσι· τὸν Θεὸν ἂς φοβηθῶμεν,
ὅπου δύναται καὶ μετὰ θάνατον νὰ κολάσῃ αἰώ-
νια.

Ταῦτα καὶ ἄλλα λέγοντες συμπαραθαρρυνόμενοι
καὶ ἐδέοντο τοῦ Κυρίου νὰ τοὺς ἀξιώσῃ νὰ κοινω-
νήσουν τὰ ἄχραντα μυστήρια.

Κάποιοι δὲ χριστιανοὶ ἀκούσαντες ἔξωθεν τὸ
[illegible], ὅτι ποθοῦν νὰ κοινωνήσουν οἱ μάρ-
τυρες, ἔλαβαν φροντίδα διὰ τοῦτο· παρηγορήσαντες
τοὺς μάρτυρας, καὶ τὸ ἀνήγγειλαν τῶν προεστώτων
καὶ τοῦ ἱερέως τῆς κώμης, καὶ ἀπελθόντες οἱ
προεστοὶ εἰς τὸν ἡγεμόνα, ἐπροσκυνήθησαν ὅτι

1) ἀντὶ σφαλισμένοι τοῦ πρωτοτύπου – [illegible] σφαλισμένοι [illegible] σφαλίζω
καὶ σφαλνῶ = [illegible]

2) τρέλλα - τρελλὸς κοιν. γραικά δι' ἑνὸς λ. Ἐξομολογοῦνται καθ' ἡμᾶς ἐκ τοῦ λατινικοῦ delirus (παράφρων). Delirus - δελιρός - δερλιός (πρβλ. φαλακρός - φαρακλός, καθ.-ν. ἄντζαρος - προσάντζιλος), δερλός, ἀλερός (πρβλ. βαλ- βγλ- βλη-, κελ- τλη-, βέλ- βλῆμα, καλαι- τλῆμα), τρελός.

ἐμαρτύρησαν τὸν ἱερέα ὅτι δὲν θέλει νὰ πληρώσῃ δύο χρόνων τὰ βασιλικὰ δοσίματα, καὶ νὰ τὸν βιάσῃ νὰ τὰ πληρώσῃ. Ὅθεν διέταξεν ὁ ἡγεμὼν νὰ φυλακισθῇ ὁ ἱερεὺς μετὰ τοὺς μάρτυρας· καὶ λαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ μερίδας τοῦ Δεσποτικοῦ σώματος ἐμβαίνει εἰς τὴν φυλακὴν μετὰ τοὺς μάρτυρας· καὶ τὴν νύκτα ἐκείνην ἐξωμολόγησε τοὺς ἁγίους καὶ τοὺς ἐκοινώνησε τὰ ἄχραντα μυστήρια.—

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐπρόσταξεν ὁ τύραννος καὶ ἔφερον ἔμπροσθέν του τοὺς μάρτυρας ἕνα καθ' ἕνα χωριστὰ καθὼς ἐξετάσῃ ὁ λόγος: Καὶ πρῶτον μὲν [illegible] τὸν Μανουὴλ ὡς εἰδήμονα τὸ ἀραβικὸν διάλεκτον καὶ τὰ βιβλία τὸ μυσαρᾶς θρησκείας τοῦ Μωάμεθ ἐναντιοῦντα· καὶ ἤρχισε νὰ τοῦ λέγῃ, [ὅτι] ν' ἀφήσῃ τὴν τρέλλαν[2], καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν ἑαυτόν του, καὶ νὰ μὴ θελήσῃ νὰ θανατωθῇ οὕτως· ἢ κἂν ἂς ὁμολογήσῃ ὅτι εἶναι Τοῦρκος εἰς τὸ φανερὸν καὶ εἰς τὰ κρυφὰ ἂς εἶναι χριστιανός. Ὁ δὲ ἅγιος πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη μετὰ θάρρους, [ὅτι] νὰ μὴ χάνῃ τὸν καιρὸν [του] ματαίως, ὅτι αὐτός, οὔτε μὲ ἀλήθειαν, οὔτε μὲ προσποίησιν θέλει ὁμολογήσει ποτὲ τὴν ἀσέβειαν, ἐπειδὴ καὶ ἀποφάσισε ν' ἀποθάνῃ διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ· καὶ ἂν ἤθελε νὰ ζῇ, δὲν ἤρχετο θεληματικῶς εἰς αὐτόν· καὶ ὅτι ἡ γνώμη καὶ τῶν πέντε εἶναι μία καὶ ἡ αὐτή.

1) ἰδιωτισμός· ἐξήλασε. ~~2) τρέλλα - τρελλὸς γραικά δι' ἑνὸς λ ἐκ τοῦ λατινικοῦ delirus δελιρός - δερλός - δλερός - τρελός. τρελός~~

Έπειτα έφερε καί τόν Μιχαήλον ώς γεροντότερον, καί ήρχισε νά τόν κατακρίνη· ό όποίος ήλεγξε τόν τύραννον πολύ καί απέδειξεν ότι αδύνατον είναι ν' αρνηθή τού Χριστού καί νά πιστεύση τού Αντιχρίστου, ν' αφήση τό φώς καί νά δεχθή τό σκότος.

Τά αυτά απεκρίθησαν καί οι λοιποί τρείς.

Ύστερον πάλιν κράζει τόν Μανουήλ καί τού επρόβαλε λέγων, ότι κρίμα εις σέ, όπου ανέγνωσες τα βιβλία τού Προφήτου, νά μή γνωρίσης τήν αλήθειαν. Τότε ήρχισε λαμπρά τη φωνή ό Μανουήλ καί [illegible] τήν πλάνην τού Μωάμεθ, ότι όλα τα βιβλία των καί μάλιστα τό Κοράνιον είναι μυθολογίαι καί πλάναι, καί γεμάτον φλυαρίας, διδάσκει[1] ασέλγειαν, ακαθαρσίαν, καί πάσαν παρανομίαν. Επειδή ήτο γυμνασμένος εις τά Αραβικά καί εις τό λέγειν έμπειρος καί λόγιος καί εμυκτήρισε φανερά τήν πλάνην τής θρησκείας τών Αγαρηνών.

Τότε επρόσταξε καί τούς εφυλάκωσαν, καί εσυμβουλεύθη τόν ίδιον Καδήν καί άλλους αξιωματικούς Τούρκους, οι οποίοι τόν συμβούλευσαν νά γράψη εις Κωνσταντινούπολιν, πρός τόν αυθέντην τής επαρχίας Βασάφ εφένδην, όστις ήτο μυστικός γραμματεύς τού

1) διδάσκει

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

σουλτὰν Μαχμούτ, πρὸς τὸν ὁποῖον ἔγραψεν ὅλα
τὰ τῶν μαρτύρων συμβάντα, καὶ ὅτι τουρκίσαντες
πρῶτον, ἠρνήθησαν τὴν θρησκείαν των, καὶ ὕβρι-
σαν παρρησία[1] τὸν Προφήτην καὶ θρήσκευμα,
μυκτηρίζοντες τὴν ἀγάπην των.

Ἕως ὅτου λοιπὸν νὰ ἔλθῃ ἀπόκρισις ἀπὸ Κων-
σταντινούπολιν, εἰς διάστημα ἡμερῶν εἴκοσι καὶ
τριῶν, εὑρίσκοντο οἱ Ἅγιοι φυλακωμένοι καὶ
ἄνευ τροφῆς παντελῶς, καὶ ἐστερημένοι[2] πά-
σης σωματικῆς παρακλήσεως[3] ταλαιπωρούμενοι
καὶ παιδευόμενοι ἀπὸ τιμωρητικοὺς ξύλου[4] οἱ
ἀσύμπαθεῖς. Κατ' ἐκεῖ ἦλθεν ἡ ἀπόφασις [ὅτι] νὰ
θανατωθοῦν με τὸν πλέον σκληρότατον θάνατον
ἐπειδὴ ὕβρισαν καὶ κατεφρόνησαν τὴν θρησκείαν
των, [ὅθεν] ἐπρόσταξεν ὁ ἀπάνθρωπος τύραννος
καὶ ἔκαμαν ἀρμόδια πεταλάκια σιδηρᾶ, λεγό-
μενα παρ' αὐτῶν Ἰσκαρπέλια,[4α] τὰ ὁποῖα ἐκάρ-
φωσαν εἰς ξύλα ἐπάνω καταπέλτην, καὶ τὰ
ἡτοίμασαν νὰ ρίψουν εἰς αὐτὰ τοὺς Ἁγίους ἀπη-
νῶς οἱ αἱμοβόροι καὶ θηριόγνωμοι.

Καὶ τὴν ἑπομένην ἡμέραν ἤρπασαν οἱ δή-
μιοι ἀπὸ τὴν φυλακὴν τὸν μάρτυρα Μιχαήλον
ὡς γεροντότερον, ἔφεραν εἰς τὸ μέσον τοῦ παζαρίου[5]
καὶ τὸν ἐβίαζον νὰ σαλαβατίσῃ[6]. Ὁ δὲ Μάρτυς
ἀπεκρίνατο ὅτι εἶναι Χριστιανός, καὶ δὲν ἀρ-
νεῖται τὴν πίστιν του, ἀλλ' ὕβριζε τὴν θρησκείαν
των ἄφοβα. Ὅθεν θυμωθέντες οἱ δήμιοι ἔβγαλαν

4α) [illegible] (σίδηρα)

1) παρρησία 2) ἐστερημένοι 3) παρακλήσεως (;) = κακουχίας = ἀναπαύσεως.
4) τὴν καταπέλτην 5) τῆς ἀγορᾶς, τουρκιστὶ παζάρ 6) σαλαβατίζω = ἀρνοῦμαι τὴν θρησκείαν μου, ἐξομνύω.

τά ξίφη των, καί τόν κατέκοψαν εἰς κομμά-
τια ἱστάμενον ὄρθιον, καί εὐχόμενον τόν ἀοίδι-
μον· καί οὕτως ἔλαβε τόν στέφανον τοῦ μαρτυ-
ρίου πρῶτος τῶν ἄλλων ὁ μακάριος· ἦτον δέ
ἡμέρα ἕκτη τοῦ Ἀπριλίου, Δευτέρα τοῦ Θωμᾶ.

Τήν αὐτήν ὥραν ἔβγαλαν καί τούς λοιπούς
τέσσαρας μάρτυρας ἐκ τῆς φυλακῆς, καί τούς
ἀνέβασαν ἐπάνω διά μέσου τῆς ὁδοῦ, ὅπου
ἐκεῖντο[1] τά κομμάτια τοῦ νεκροῦ σώματος τοῦ
Ἁγίου Μιχαήλου, καί ἰδόντες αὐτό οἱ Ἅγιοι
τελειωμένον,[2] εὐχαρίστησαν τόν Θεόν, ὅπου τόν
ἠξίωσε νά τελειώσῃ τόν δρόμον τῆς ἀληθείας·
καί λαβόντες θάρρος ὅτι θέλημα Θεοῦ εἶναι νά
μαρτυρήσουσιν, ἐπορεύοντο τήν ὁδόν τῆς ἀθλήσεως
χαίροντες καί φθάσαντες εἰς τόν τόπον τῆς κα-
ταδίκης, τόν μέν Ἅγιον Θεόδωρον καί μέ-
γαλον Γεώργιον τούς ἐκρέμασαν, καί οὕτως ἔ-
λαβον καί αὐτοί τόν στέφανον τῆς ἀθλήσεως.

Τόν δέ πορφυροειδῆ Μανουήλ, τόν ἔβγαλαν
τῇ πλάτῃ των παρρησίᾳ ἐκ τῶν βιβλίων τους, ὡς
ἐπίσημον καί λόγιον, ἔφεραν εἰς τό ξύλον τῆς
καταδίκης, ὅπου εἶχαν τά κρεμάσματα· ἐλθών
δέ ὁ Ἅγιος παρακαλεῖ τούς δημίους νά τόν ἀφή-
σουν νά προσευχηθῇ· ἀλλά δέν ἠθέλησαν οἱ ἀ-
νηλεεῖς· μόνον τόν ἐβίαζον ἤ νά σαλαβατίσῃ

---

1) ἔκειντο = κατέκειντο. 2) τελειοῦσθαι = τελειωτάς, ἀποθανόντα.

ἢ νὰ ἀναβῇ εἰς τὴν σκάλαν, ὅπου ἡτοίμασαν,
νὰ ῥιφθῇ εἰς τὰ τσεγκέλια. Τότε ὁ Ἅγιος κατα-
φρόνησε τὸν δήμιον λέγων: Ὦ μιαρώτατε καὶ
ἀσεβέστατε, σὺ καὶ ὅλον τὸ γένος σου· δὲν ἐγνω-
ρίσατε ὅτι ἡμεῖς θεληματικῶς παραδίδομεν
τὸν ἑαυτόν μας εἰς θάνατον διὰ τὴν εὐσέβειαν
τῆς πίστεώς μας καὶ μᾶς θέλετε νὰ ἀσεβήσωμεν
ἀσεβέστατα; Ὁ Θεὸς αὐτός, διὰ τὸν ὁποῖον ἀπο-
θνήσκομεν σήμερον, νὰ σὲ ἐκδικηθῇ καὶ νὰ
σοῦ δώσῃ τὰ ἐπίχειρα τῆς κακίας σου, μὲ
ἀμοιβὴν δικαίαν. Ταῦτα εἰπόντος τοῦ μάρτυρος,
τὸν ἔσπρωξεν ὁ δήμιος καὶ πεσὼν εἰς τὰ τσεγ-
κέλια ἐκαρφώθη διαμπερῶς, ὥστε τὰ σίδερα
ἐπέρασαν δύο εἰς τὸ στῆθος, δύο εἰς τὴν
κοιλίαν, καὶ ἕτερον εἰς τὸ μέσον.

Ὡσαύτως ἔρριψαν καὶ τὸν μακάριον μικρὸν
Γεώργιον καὶ πεσών, ὢ τοῦ θαύματος! ἔμειναν
τὰ καρφιὰ ὡς μόλυβδος καὶ δὲν ἐκαρφώθη εἰς
αὐτὰ τὸ σῶμα τοῦ Ἁγίου· ὅθεν ἔσυραν τὸν Ἅγιον
ἐπάνω καὶ πάλιν, καὶ ἔφεραν τὸν χαλκέα (κατσί-
βελον)[1] καὶ τὰ ἐσφυροκόπησε καὶ ἐστίασαν[2] καὶ
ῥίψαντες τὸν Ἅγιον ἐπάνω εἰς τὰ σουβλιὰ εὐθὺς
ἐπέβη ὁ δήμιος καὶ τὸν ἔσπαζε ἄνωθεν τῶν νώτων

---

1) Κατσίβελοι ἐν Θρᾴκῃ ἐλέγοντο οἱ Ἀθίγγανοι ἐν γένει, (οἱ γύφτοι ἀλλαχοῦ (Αἰγύπτιοι)) οἵτινες συνήθως ἦσαν χαλκεῖς, ἰδίως ἡλοποιοί καὶ γανωταὶ χαλκίνων σκευῶν· πρβλ. καὶ τὸ αἴνιγμα: Κύκλοι-μύριοι Κατσιβέλοι σὲ μιὰ τσέργα τυλιγμένοι (ρόδι)+. 2) ἐστίασαν τοῦ ἰσιάζω = ποιῶ τι ἴσον, εὐθετῶ, ἀνορθῶ· ἐκ τοῦ συγκεκομμένου ἰσιάζω μετ' ἀφαιρέσεως – ἔσιασα.

+(ὁ καρπὸς τῆς ῥοιᾶς, ῥόϊδο).

3) κυρίως τῶν δύο μόνον, τῶν ἀπηγχονισμένων, διότι οἱ δύο ἄλλοι κατέκαιντο, ὁ μὲν εἷς τῶν μετὰ τῶν ὀβελίσκων σανίδων, ὁ δὲ διαμεμελισμένος.

τοῦ Μάρτυρος, διὰ νὰ προσηλωθῇ τὸ σῶμα. Καὶ οὕτως ὁ μὲν Μανουὴλ συντόμως παρέδωκε τὴν ἁγίαν του ψυχὴν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ, ὁ δὲ Γεώργιος ἔμεινε ζῶν προσηλωμένος ὥρας εἰκοσιτέσσαρας, μὲ ὀδύνην ἀφόρητον.

Οἱ δὲ Χριστιανοὶ ἐκεῖνοι ἐλθόντες τὴν νύκτα ἐκείνην, ἐπαρηγόρουν τὸν μάρτυρα, νὰ ὑπομείνῃ τὴν βάσανον, διὰ νὰ στεφανωθῇ ὁμοῦ ~~εἰς~~ τοὺς[1] λοιποὺς καὶ αὐτός. Ἔβαπτον δὲ πανωφόρους, ἤτοι βαμβάκια ἀπὸ τὰ αἵματα τῶν Ἁγίων πρὸς ἁγιασμόν τους, διὰ τῶν ὁποίων πολλοὶ ἀσθενεῖς ἐθεραπεύθησαν, οὐ μόνον Χριστιανοί, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες τῶν ἀσεβῶν Τούρκων[2]. Καὶ ἐδέοντο τοῦ Θεοῦ, νὰ βοηθήσῃ τῷ μάρτυρι, ἐπαρεκάλουν δὲ καὶ τὸν Ἅγιον, νὰ δεηθῇ ὑπὲρ αὐτῶν, νὰ παύσῃ ἡ πανώλης νόσος, ὅπου ἀπέθνησκον τότε οἱ ἄνθρωποι σωρηδὸν εἰς τὴν Μάκρην.

Ἀφοῦ δὲ ἐτελείωσε καὶ αὐτὸς ὁ μακάριος, ἠναγκάσθη ὁ τύραννος (νὰ διατάξῃ) νὰ ἀρθῶσι τὰ λείψανα τῶν Ἁγίων, διότι ἔμελλε τὴν ἡμέραν ἐκείνην νὰ περάσῃ ἐκεῖθεν ὁ Μουσταφᾶ Πασσᾶς, διὰ τὴν Μάκρην, καὶ νὰ μὴ ἴδῃ τοὺς μάρτυρας κρεμαμένους, καθότι αὐτὸς δὲν ἔδωκε γνώμην εἰς τὸν φόνον τῶν μαρτύρων. Ὅθεν ἐλθόντες οἱ δήμιοι, τῶν μὲν τεσσάρων Ἁγίων τὰ λείψανα κατεβίβασαν τῶν σχοινίων[3], καὶ [illegible], ἐπὶ δὲ τὸν

1) ὁμοῦ (= ἅμα) καὶ τοὺς: ἀνάγνωσις τῆς δοκιμῆς — τοὺς. 2) Ζουρμισαι Ὀθωμανίδες [illegible]
3) ~~κυρίως τῶν δύο μόνον τῶν ἀπηγχονισμένων, διότι οἱ δύο ἄλλοι κατέκαιντο, ὁ μὲν εἷς μετὰ τῶν ὀβελίσκων σανίδων ὁ δὲ διαμεμελισμένος~~

πολύζων Γεώργιου φθάσαντες, ὡς εἶδον αὐτόν ὅτι ἤθελε ἐπροσβόλησεν αὐτόν, εἷς ἐξ αὐτῶν τῶν δημίων εἰς τὴν κεφαλήν [τοῦ μάρτυρος] μὲ πιστόλι, καὶ οὕτως ἐτελείωσε καὶ αὐτός ὁ ἀοίδιμος.

Τότε οἱ Χριστιανοί λαβόντες τὴν ἄδειαν, ἔλαβον τὰ λείψανα τῶν μαρτύρων, καὶ ἐνταφίασαν αὐτά ἐντίμως εἰς τὸ ἴδιον μέρος. Λοιπόν τότε καί οἱ αἱμοβόροι ἐκεῖνοι τύραννοι ἔλαβον παρὰ Θεοῦ τὴν ἐκδίκησιν. Καί ὁ μέν δήμιος, ὅπου δέν ἄφηνε τόν ἅγιον Μανουήλ νά προσευχηθῇ, ἀλλά τόν ἐπρόσταζεν εἰς τά σφάγια, μετά τὴν τρίτην ἡμέραν κρουσθείς ἀπό τὴν πανώλη[1] νόσον, ἀπέρριψε τὴν μιαράν του ψυχήν, τοῦ δέ δευτέρου δημίου τὸ πρόσωπον ἐστράφη πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ ἔμεινε θέαμα ξένον εἰς τοὺς ὁρῶντας.

Ὁ δὲ τύραννος, ὀνομαζόμενος Πεζάς Μπέης, ἐθανατώθη καί αὐτός μέ τόν αἰσχρότερον τρόπον: Ὁ Σουλτάν Μαχμούτ, ὠργίσθη τόν Πασά ἐπειδή ὅπου ἔδωκε τήν ψῆφον νά θανατώσουν τούς μάρτυρας, καί τόν ἐξώρισεν εἰς Βάρναν, καί ἐκεῖ τόν ἀποκεφάλισαν κρυφῶς· ὁμοίως καί τόν πενθερόν του Παρλάκ ἐξέδωκεν, εἰς τήν Ἀδριανούπολιν. Τότε προσεκλήθη καί ὁ αἱμοβόρος ἡγεμών, ἐκεῖνος ὁ Σηλανός, διά νά δώσῃ λογαριασμόν τῆς ἡγεμονίας τῆς Μάκρης [καί] κακῶς ἐφονεύθη καί αὐτός ὁ μιαρός. Καί ἐτελείωσεν ἡ προφητεία τοῦ Ἁγίου Μανουήλ, ὅπου καί αὐτῶν ἐπροφήτευσεν.

1) πανώλην

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Τοῦτο εἶναι, ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, τοῦτ᾽ ἔδειξαν τὸ μαρτύριον. Οὗτοι ἐθριάμβευσαν καὶ ἐνίκησαν κόσμον καὶ κοσμοκράτορα, καὶ τώρα χαίρονται αἰωνίως ἐν οὐρανοῖς καὶ ἀγάλλονται, διότι μὲ τὸ νὰ ἐκαθάρισαν τὸν ἑαυτόν των διὰ μέσου τῆς ἀξιολόγου ἔγειναν ναοὶ τοῦ Θεοῦ ζῶντος, καὶ μὲ τὸ νὰ ἐκαταπάτησαν ὡς σκύβαλα ὅλα τοῦ κόσμου τὰ πράγματα, ἔγειναν ἄξιοι τῆς δωρεᾶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὅθεν, ἀκολούθως ἐνοικήσαντος[1] Θεοῦ εἰς αὐτούς, ἔγειναν θαυμαστοὶ τῇ ἀληθείᾳ καὶ ζῶντες ἔτι καὶ μετὰ θάνατον· διότι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τοὺς νικήσουν οὔτε αἱ ἐπιβουλαὶ τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν, οὔτε ἡ τυραννὶς καὶ μανία τῶν ἀσεβῶν, οὔτε πειρασμοὶ ἀναρίθμητοι ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν ὅπου τοὺς ἠκολούθησαν· διὰ τῶν ὁποίων ἔγειναν μιμηταὶ τῶν παλαιῶν ἐκείνων μεγάλων Μαρτύρων.

Αὐτὰ εἶναι τὰ ἡρωϊκὰ ἀγωνίσματα τῶν πανενδόξων πέντε νεοφανῶν μαρτύρων, οἵτινες εἶναι τὰ Σαμοθρᾴκης βλαστήματα, Μαρωνείας τὸ καύχημα καὶ Μακεδονίας καὶ Κύπρου σεμνολόγημα, Μαρτύρων ἡ δόξα, ὀρθοδόξων τὸ κλέος, τῶν πιστῶν ἡ καύχησις, τῶν ἁμαρτωλῶν οἱ προστάται, καὶ ἐξαιρέτως τῆς πατρίδος αὐτῶν μέγα καὶ σεμνὸν καὶ περιφανέστατον ἐγκαλλώπισμα, καὶ πρέπει νὰ τοὺς μιμῶνται[2] οἱ συμπατριῶται αὐτῶν εἰς τὸν ζῆλον τῆς πίστεως, εἰς τὴν προθυμίαν, εἰς τοὺς ἀγῶνας, εἰς τὴν ὁμόνοιαν καὶ ἀγάπην, ὅπου ἀναμεταξύ τους

1) ἐνοικήσαντος 2) μιμῶνται

σύζυγοι¹) καί δέν ἐχωρίσθησαν ἕως θανάτου. Κανείς ἀπό αὐτούς δέν ἐφοβήθη ν' ἀψηφήσῃ κινδύνους(?) ὁ Ἐπιστάτης²) τῶν ἁγίων [illegible], ὅπως ἔδραμεν εἰς τό [illegible] καί ἐσφαγιάσθη. Ὅλοι κοινῶς (πρέπει) νά ἔχωσιν³) ἔμπροσθέν των παράδειγμα τούτους τούς ἀοιδίμους πολυάθλους μάρτυρας, διά νά τούς ἔχωσι βοηθούς, ὑπερασπιστάς καί προστάτας εἰς κάθε περίστασιν, ὅπως ἤθελον τούς ἐπικαλεσθῶσι καί νά ἱκετεύωσι τήν ἁγίαν Τριάδα, ἵνα εἰς μέν τήν παροῦσαν ζωήν χαρίζῃ εἰς αὐτούς ὅλα πάντα τά πρός σωτηρίαν αἰτήματα, εἰς δέ τήν μέλλουσαν νά τούς ἀξιώσῃ τῆς αἰωνίου μακαριότητος.

Χαίρετε λοιπόν, χαίρετε καί πάλιν λέγω χαίρετε, μεγαλομάρτυρες τοῦ Χριστοῦ πολυάριθμοι· σεῖς οἱ κατά χάριν [illegible] τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ, ὡσάν ὁποῦ ἐφάνητε ἄριστοι νικηταί τῶν αἰσθητῶν καί νοητῶν ἀντιπάλων ἰσχυρῶν τῆς ἀληθοῦς καί [illegible] ἡμῶν πίστεως. Καί διά τῶν πόνων σας, ἀγώνων καί αἱμάτων, ἐδοξάσθητε ἔμπροσθεν τοῦ λαμπεστάτου θρόνου τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ, εὐφραινόμενοι δοξολογοῦντες μετά πασῶν τῶν νοερῶν δυνάμεων τήν μίαν καί μόνην τρισολαμπάδος θεότητα Ἀρχήν ὑπεράρχιον καί βασιλείαν, καί σᾶς παρακαλοῦμεν ἡμεῖς οἱ εἰς τά τέλη τῶν αἰώνων τούτων καταντήσαντες καί πανταχόθεν καταπονούμενοι καί καταπιεζόμενοι ἀπό πολυποικίλους πειρασμούς τοῦ κόσμου καί κινδύνους ἀλλεπαλ-

2) Ἐπιστάτης 3) νά ἔχωμεν

λήλους

διαπέμπεσθε[1] διά τῶν μεγάλων ὑμῶν πρεσβειῶν[2],
οὐρανόθεν πρὸς ἡμᾶς δύναμιν καὶ βοήθειαν νὰ
ὑποφέρωμεν τοὺς πειρασμοὺς τοῦ κόσμου, τὸν
ζυγὸν τῆς δουλείας, τὰς θλίψεις τῶν αἰσθητῶν καὶ
νοουμένων ἐχθρῶν καὶ νὰ συντρίβωμεν τὰ νοητὰ
τῶν παθῶν καὶ ἁμαρτημάτων εἴδωλα τῆς σκη-
νῆς, ὅπου καθ' ἑκάστην ὥραν εἰς τὸν νοῦν
ἀναφύονται καὶ ν' ἀξιωθῶμεν τυχεῖν τῆς οὐρα-
νίου ἀπολαύσεως ταῖς εὐπαρρησιάστοις[3] εὐχαῖς
καὶ πρεσβείαις ὑμῶν. Χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ
τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἦχος γ'. Θείας πίστεως.

~~[Μέγα καύχημα τῆς Σαμοθράκης, νέον στή-
ριγμα τῆς κώμης Μαΐρου, μαρτυρόψυχοι καλλί-
νικοι μάρτυρες, πάντες γὰρ ὑπάρχοντες ἀριθμῷ
οἱ Μακάριοι, ἄμφω οἱ Γεώργιοι, Μιχαὴλ ὁ θαυ-
μάσιος· δύο σὺν Θεοδώρῳ τῷ κλεινῷ καὶ
Μανουὴλ τὸν ἀλεξανδρινοῦ.]~~

τὸ αὐτὸ διαφόρως.

Μέγα καύχημα τῆς Σαμοθράκης, νέον στή-
ριγμα τῆς κώμης Μαΐρου, μαρτυρόψυχοι καλλί-
νικοι μάρτυρες, πάντες γὰρ ὑπάρχοντες ὁμοῦ Ἰω-
άννων ἐπαινούμενοι, δύο οἱ Γεώργιοι, Μανουὴλ

1) διαπέμπεται 2) πρεσβευτῶν 3) εὐπαρρησιάστοις.

ὁ θαυμαστός, σὺν τῷ Θεοδώρῳ καὶ τῷ ἀγαπῷ Μιχαήλ, διὸ ἱκετεύσατε πρὸς Κύριον, ἐξει-θῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Τέλος

ΜΑΚΡΗΣ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΕΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΩΜΙΟΝ
ΠΕΝΤΕ ΘΡᾼΚΩΝ ΝΕΟΦΑΝΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ
ΜΑΝΟΥΗΛ, ΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΜΙΧΑΗΛ, ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

1836

Εἰσαγωγή.

Ἡ τὸ πρῶτον νῦν ἐκτυπουμένη Ἀκολουθία τῶν ἐκ τῆς Σαμοθρᾴκης νήσου προειρημένων πέντε νεοφανῶν Μαρτύρων ἀπεστάλη ἡμῖν ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρουπόλει φίλου ἰατροῦ κ. Ἀχιλλέως Σαμοθρᾴκη, ἀντιγραφεῖσα ἐκ χειρογράφου ἀποκειμένου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς ἐν Θρᾴκῃ Μάκρης, ἔνθα πανηγυρίζεται ἡ μνήμη αὐτῶν κατ' ἔτος τῇ 6ῃ Ἀπριλίου, ἡμέρᾳ τῆς συναθλήσεώς των, προσερχομένων πολλῶν ἐκ τῶν πέριξ τόπων.

Τὸ ἐξ οὗ ὑπὸ τοῦ ἀκαμάτου τῆς Θρᾴκης ἱστοριοδίφου ἀντεγράφη χειρόγραφον εἶναι ἀντίγραφον τοῦ πρωτογράφου, γενόμενον ὑπὸ «τοῦ Χρ. Ν. Ρηγοπούλλου Πελοπον(νησίου) ἐν Σαμοθρᾴκῃ τῷ 1874». Ἕτερον παρόμοιον τοῦ αὐτοῦ ἀντιγραφέως ἀντίγραφον κατὰ πληροφορίας τοῦ ἀποστολέως ἀπόκειται ἐν τῇ πρὸς τιμήν τῶν Μαρτύρων ἱδρυμένῃ ἐκκλησίᾳ τῆς Σαμοθρᾴκης, ἔνθα ὡσαύτως πανηγυρίζεται ἡ μνήμη τῶν Μαρτύρων, τοῦ πρωτογράφου πιθανῶς φθαρέντος καὶ ἀχρηστευθέντος.

Ἡ Ἀκολουθία συνετέθη καὶ ἐγράφη τῷ 1843 ὑπὸ τοῦ ἀγνώστου ἡμῖν ἄλλοθεν μοναχοῦ Ἁγιορείτου Ἰακώβου τῇ προτροπῇ τοῦ τότε ἐπισκόπου Τραϊανουπόλεως κυρίου Ἀνθίμου [1]), ἐπιτρόπου τοῦ μητροπολίτου Μαρωνείας, εἰς οὗ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν ὑπήγετο τότε καὶ ἡ νῆσος Σαμοθρᾴκη. Τοῦτο διαπιστοῦται ἐκ τοῦ ἐν τέλει τοῦ χειρογράφου σημειουμένου ἑξαστίχου:

---

1) Ὁ Ἄνθιμος πρωτοσύγκελλος ὢν τοῦ μητροπολίτου Μαρωνείας Δανιήλ, προεχειρίσθη τῇ 20ῇ Ὀκτωβρίου τοῦ 1831 εἰς ἀρχιερέα, ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης ἐπισκοπῆς Τραϊανουπόλεως πρὸς ἐπίσκεψιν πνευματικὴν καὶ ἐπιτροπικὴν διοίκησιν τῆς ἐπαρχίας, ἅτε τοῦ μητροπολίτου ἀποδημοῦντος ἐν τῇ βασιλευούσῃ. Γ ε ρ μ α ν ο ῦ μητροπολίτου Σάρδεων, ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι τῶν ἐπαρχιῶν ἀνατολ. καὶ δυτ. Θρᾴκης· «Θρᾳκικὰ» ΣΤ'. σελ. 126. Μ ι λ τ. Ἀ. Σ τ α μ ο ύ λ η, Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Θρᾴκης, Αὐτόθι, τόμ. ΙΔ'. σελ. 17.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

«Ἐν ἔτει τεσσαρακοστῷ τρίτῳ ὀκτακοσίοις
ἅμα χιλίοις [1]) τῆς σεπτῆς Χριστοῦ θεογονίας
ἐγράφη συνετέθη τε αὕτ' ἡ Ἀκολουθία,
προτροπῇ μὲν Τραϊανουπόλεως Ἀνθίμου ἐπισκόπου,
πόνῳ δὲ καὶ πολλῇ σπουδῇ μοναχοῦ Ἰακώβου [2]),
ὑπὲρ ὧν ὑπερεύχεσθε οἱ ταύτῃ ἐντυχόντες».

Τοῦ αὐτοῦ μοναχοῦ ἢ τοῦ ἐπισκόπου Τραϊανουπόλεως Ἀνθίμου ἔργον εἶναι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα καὶ τὸ συνεκτυπούμενον τῶν Μαρτύρων ἐγκώμιον, ἐν ᾧ ἐκτίθενται ἐν λεπτομερείᾳ τὰ τῆς συναθλήσεως αὐτῶν, ὅπερ προφανῶς ἐξεφωνήθη ἐπ' ἐκκλησίας ἐν τῇ πρώτῃ τῆς μνήμης αὐτῶν ἑορτῇ καὶ φέρεται μετὰ τὴν Ἀκολουθίαν ἐν τῷ αὐτῷ χειρογράφῳ ἀντιγεγραμμένον διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς ἀνωνύμως. Ὁ τοπικὸς δὲ τῆς μνήμης τῶν μαρτύρων ἑορτασμὸς ἐν Σαμοθράκῃ τόπῳ τῆς γεννήσεώς των καὶ ἐν Μάκρῃ τόπῳ τῆς συναθλήσεώς των, ὅστις ἐξακολουθεῖ τελούμενος ἐκ παραδόσεως καὶ σήμερον, καθωρίσθη ἀναμφιβόλως ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Μαρωνείας [3]) τῷ 1843, ὁπότε καὶ ἡ πρὸς τοῦτο συντεθεῖσα Ἀκολουθία ἐψάλη τὸ πρῶτον ἐν τῷ πρὸς τιμὴν τῶν μαρτύρων ἀνεγερθέντι ἐν Σαμοθράκῃ ναῷ, ὡς ἐκφαίνεται ἐκ τοῦ δευτέρου τῆς Ἀκολουθίας τροπαρίου: «Ἀφθόνως πᾶσιν ἐκβλύζει πηγὰς ἰάσεων *ὁ θεῖος οὗτος οἶκος, ὁ ἀνεγηγερμένος ἀΐδιον εἰς μνήμην τῶν ἀθλητῶν* . . . ἐν ᾧ ἑστῶτες ὑμνοῦμεν χρεωστικῶς τὸν αὐτοὺς λαμπρῶς δοξάσαντα».

Ἐν ἀρχῇ τοῦ προοιμίου τοῦ ἐγκωμίου τῶν Μαρτύρων λέγεται ὅτι ἡ μνήμη αὐτῶν πανηγυρίζεται οὐ μόνον ἐν Σαμοθράκῃ, ἀλλὰ καὶ ἁπανταχοῦ ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν φιλομαρτύρων Χριστιανῶν. Τοῦτο ἂν μὴ εἶναι σχῆμα λόγου, πάντως προέρχηται ἐξ ἐσφαλμένης τοῦ ῥήτορος πληροφορίας· διότι ἡ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, εἰς ἣν προφανῶς ἐγένετο ἡ ἁρμοδία τοῦ μητροπολίτου Μαρωνείας εἰσήγησις, δὲν καθηγίασε τοὺς Μάρτυρας [4]) ὡς ἠλπίζετο, πιθανῶς ὅπως μὴ προσκρούσῃ ὡς δουλεύουσα εἰς τοὺς πολιτικοὺς δυνάστας. Ἄλλως θὰ ἔπρεπε νὰ μνημονεύηται ἐν τῷ καθιερωμένῳ αὐτῆς ἐτησίῳ ἑορτολογίῳ ἡ μνήμη τῶν Ἁγίων.

---

1) Ἐν τῷ χειρογράφῳ: ὀ κ τ α κ ο σ ί ω ν ἅμα χ ι λ ί ω ν.

2) Ἰάκωβος, πιθανὸν ὁ κατὰ τὸ 1857 Τραϊανουπόλεως, ὅρα Σάρδεων «Θρακικὰ» τόμος ΣΤ'. σελ. 127. (Σ Θ.).

3) Μητροπολίτης Μαρωνείας ἦτο τότε ὁ Ἄνθιμος (1839—1845), πιθανῶς ὁ τέως Τραϊανουπόλεως. Γ ε ρ μ α ν ο ῦ Σάρδεων, ἔνθ' ἀνωτ.

4) Κατὰ τὸν Σεβ Μητροπολίτην Ἐλευθερουπόλεως κ. Σωφρόνιον εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν δὲν ὑπάρχει θεσμὸς ἀνακηρύξεως τῶν ἁγίων. Τὰ δὲ μηνιαῖα ἐξεδίδοντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρὰ ἰδιωτῶν καὶ δὲν ἀνέφερον ὅλους τοὺς ἁγίους καὶ δὴ πολλοὺς ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων. (Σ. Θ.)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν καὶ τὴν ἐν τῷ ἐγκωμίῳ ἀφήγησιν τοῦ μαρτυρίου των οἱ μάρτυρες ὠνομάζοντο, ὡς προερρήθη, Μανουήλ, Θεόδωρος, Γεώργιος (πρεσβύτερος), Γεώργιος (νεώτερος) καὶ Μιχαήλ. Τούτων οἱ μὲν πρῶτοι τέσσαρες ἦσαν «γεννήματα καὶ θρέμματα τῆς νήσου Σαμοθράκης», ὁ δὲ Μιχαήλ, ὁ καὶ πρεσβύτερος πάντων, κατήγετο ἐκ Κύπρου, ἀλλ' ἔζη ἐν Σαμοθράκῃ. Ἐκραγείσης τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 ἐπέδραμον εἰς τὴν Σαμοθράκην στίφη Μωαμεθανῶν ἀπὸ Τενέδου, Ἀβύδου καὶ ἄλλων τόπων, καὶ τοὺς μὲν ἄνδρας Χριστιανοὺς ἐφόνευσαν πάντας σχεδὸν λεηλατήσαντες τὰς περιουσίας των, τὰς δὲ γυναῖκας καὶ τὰ ἀνήλικα τέκνα ἐξανδραποδίσαντες ἐπώλησαν εἰς τὴν Ἀνατολήν, τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Αἴγυπτον. Μεταξὺ τῶν ἐξανδραποδισθέντων ἦσαν καὶ οἱ πέντε μάρτυρες, ὧν οἱ μὲν τέσσαρες παῖδες ὄντες ἐξισλαμίσθησαν βιαίως ὑπὸ τῶν κυρίων των Μωαμεθανῶν, ὁ δὲ Μιχαὴλ ἐνῆλιξ ὢν ἐξώμοσεν ἑκουσίως «φοβηθεὶς τὸν θάνατον καὶ φιλοψυχήσας». Ὁ Μανουὴλ πωληθεὶς εἰς Αἴγυπτον καὶ τυχὼν φιλανθρώπου δεσπότου ἐξεπαιδεύθη ἐν ἱεροδιδασκαλείῳ ἀρκούντως, ὥστε ἐκμαθὼν τὴν Ἀραβικὴν γλῶσσαν κατενόει τὰ ἱερὰ τοῦ Μωαμεθανισμοῦ βιβλία.

Γενομένης εἰρήνης μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος οἱ αἰχμαλωτισθέντες Ἕλληνες ἐπανήρχοντο εἰς τὰς ἑστίας των, οἱ μὲν ἀπελευθερούμενοι [1], οἱ δὲ δραπετεύοντες ἀπὸ τῶν κυρίων των καὶ ἀνελάμβανον τὴν πάτριον θρησκείαν χριόμενοι. Τότε καὶ οἱ πέντε μάρτυρες, ἐπανῆλθον εἰς Σαμοθράκην καὶ «ἐπα-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

1) Τῆς μετὰ τὴν εἰρήνην ἀπελευθερώσεως τῶν κατὰ τὴν ἐπανάστασιν αἰχμαλωτισθέντων κυριώτερος συντελεστὴς ἦτο ὁ μέγας τῆς Ἑλλάδος εὐεργέτης καὶ φιλέλλην Ἑλβετὸς τραπεζίτης Ἐϋνάρδος, πρόεδρος ἐπιτροπείας ἐράνων ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, οὗτινος ἡ μαρμαρίνη προτομὴ κοσμεῖ τὸν βασιλικὸν κῆπον ἐν Ἀθήναις. Ἀπεσταλμένοι αὐτοῦ δραστήριοι διέτρεχον τότε πᾶσαν χώραν τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας καὶ ἐξηγόραζον παρὰ τῶν κυρίων τοὺς αἰχμαλώτους, οὓς ἀπέστελλον εἰς τὴν ἐλευθέραν ἤδη Ἑλλάδα. Ὁ σύγχρονος φιλέλλην Γερμανός, ἀλλὰ Γάλλος τὴν καταγωγὴν ποιητὴς Chamisso, ὅστις ἐξύμνησε τοὺς ἡρωϊκοὺς ἡμῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνας, καταπαύει ἓν θαυμάσιον ποίημά του περὶ τῆς αὐτοθυσίας τῆς Μεσολογγιτίσσης Σοφίας Κοντολίμαινας, (ἥτις διέταξε τὸν υἱόν της νὰ φονεύσῃ κατὰ τὴν ἔξοδον τὴν ἐκπάγλου καλλονῆς κόρην της, μέλλουσαν νὰ αἰχμαλωτισθῇ ὑπὸ Τούρκου), διὰ τοῦ ἀκολούθου τετραστίχου περὶ του φιλέλληνος καὶ φιλανθρώπου Ἑλβετοῦ. ὅστις οὔτε χρημάτων οὔτε μόχθων ἐφείσθη ὑπὲρ τοῦ ἡμετέρου τότε ἀγῶνος :

Ὦ Ἐϋνάρδε, σ' εὐλογοῦν γιὰ τὴν φιλανθρωπιά σου
μύριες ψυχὲς εὐγνώμονες. Κανένας νὰ σ' ὑμνήσῃ,
καθὼς ἁρμόζει, δέν μπορεῖ. Γονατιστὸς μπροστά σου
εὐγνωμοσύνης δάκρυα κι' ὁ ποιητὴς ἂς χύσῃ.

ναλαβόντες τὰ πατρικά των κτήματα, ἡνώθησαν μὲ τοὺς χριστιανοὺς καὶ ἐχριστιάνιζον». Γνωσθέντος τούτου παρὰ τοῖς συνοίκοις των καὶ τοῖς ἐν τῇ Θράκῃ Τούρκοις ἠπειλήθησαν πολλάκις ὑπὸ τοῦ ἑκάστοτε Ἀγᾶ (πολιτικοῦ διοικητοῦ) καὶ τοῦ Καδῆ (ἱεροδικαστοῦ) τῆς Μάκρης, ὅτι θὰ κατεδικάζοντο εἰς θάνατον, ἂν μὴ ἐπανήρχετο εἰς τὸν Μωαμεθανισμόν, ὃν αὐτοὶ ἀπεδέξαντο· ἀλλ᾽ ἐκεῖνοι ἐκώφευον εἰς τὰς ἀπειλὰς καὶ κατώρθουν ἀντὶ πολλῶν χρημάτων ν᾽ ἀποφεύγωσιν ἑκάστοτε τὸν κίνδυνον καὶ νὰ παραμένωσι Χριστιανοί. Μάτην οἱ ὁμόθρησκοί των καὶ αὐτὸς ὁ Τραϊανουπόλεως καθ᾽ ὑπόδειξιν τοῦ τότε πατριάρχου τοῦ ἀπὸ Σερρῶν Γρηγορίου, οὗτινος ἐπεζητήθη ἡ ἐπέμβασις, συνεβούλευον αὐτοὺς ν᾽ ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς σωτηρίαν των. Ἐκεῖνοι μὴ θέλοντες νὰ καταλίπωσι τὴν νῆσόν των «ἀπεφάσισαν ὁμογνωμόνως, ἂν ἴσως καὶ ἤθελον βιασθῶσιν ἀπὸ τοὺς ἀσεβεῖς, νὰ μαρτυρήσωσι τὴν καλὴν ὁμολογίαν καὶ ν᾽ ἀποθάνωσι διὰ τὸν Χριστόν, καθὼς καὶ ἐγένετο».

Τῷ 1836 διωρίσθη καδῆς τῆς Μάκρης ὠμός τις καὶ ἀπάνθρωπος καὶ εἰς ἄκρον τοῦ Μωαμεθανισμοῦ ζηλωτής ὁ Ἀλβανὸς Ἀβδουραχμὰν ἐφένδης, ὅστις συναινοῦντος καὶ τοῦ ἀνισορρόπου τὰς φρένας ἀγᾶ, Τζελάλμπέη καλουμένου, ἀπήγαγε τοὺς μάρτυρας βιαίως ἐν καιρῷ τοῦ ραμαζανίου (τῆς μεγάλης νηστείας) ἀπὸ τῆς νήσου εἰς τὴν Μάκρην καὶ ἐφυλάκισε. Μετὰ ἐπανειλημμένας δὲ ἀνακρίσεις, καθ᾽ ἃς ὡμολόγησαν πάντες ὅτι εἶναι Χριστιανοὶ καὶ προτιμῶσι τὸν θάνατον τῆς ἐξομοσίας, ὑπεβλήθησαν εἰς φρικτὰ βασανιστήρια ἐν τῇ εἱρκτῇ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, ἀναμενομένης ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τῆς περὶ τῆς τύχης των ἀποφάσεως τοῦ κυριάρχου τῆς ἐπαρχίας, μυστικοῦ δὲ γραμματέως τοῦ Σουλτάνου, Βασὰφ ἐφένδη, εἰς ὃν ἐξετέθησαν ἐγγράφως τὰ τῆς ἀνακρίσεως καὶ τῆς ὁμολογίας αὐτῶν.

Ἐλθούσης μετὰ εἴκοσι τρεῖς ἡμέρας τῆς ἀποφάσεως «νὰ θανατωθῶσι μὲ τὸν πλέον πικρότατον θάνατον ὡς ὑβρισταὶ καὶ καταφρονηταὶ τῆς θρησκείας των» τὴν ἐπιοῦσαν ἐξήχθησαν ἐκ τῆς φυλακῆς καὶ ἐθανατώθησαν. Καὶ ὁ μὲν Μιχαὴλ ἐσφάγη καὶ κατετεμαχίσθη ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς κωμοπόλεως ὑπὸ τῶν δημίων, ὁ Θεόδωρος καὶ ὁ πρεσβύτερος Γεώργιος ἀπηγχονίσθησαν, ὁ δὲ Μανουὴλ ὁ ἐλέγξας παρρησίᾳ τὴν πλάνην τῶν Μωαμεθανῶν καὶ ὁ νεώτερος Γεώργιος ἔτυχον τοῦ φρικτοτάτου θανάτου ριφθέντες ἀφ᾽ ὕψους ἐπὶ αἰχμὰς πεπηγμένας ἐπὶ σανίδων. Μετὰ τὸν μαρτυρικὸν θάνατόν των ὑπὲρ τῆς τοῦ Χριστοῦ πίστεως «οἱ Χριστιανοὶ λαβόντες τὴν ἄδειαν ἔλαβον τὰ λείψανα τῶν Μαρτύρων καὶ ἐνεταφίασαν αὐτὰ ἐντίμως εἰς τὸ ἴδιον μέρος».

Περὶ τοῦ μαρτυρίου τῶν νεοφανῶν τούτων πρὸ αἰῶνος ὑπὲρ τῆς πίστεως ἡμῶν μαρτύρων ἐπεδείξατο ἐνδιαφέρον ὁ μητροπολίτης Ἀμερικῆς κύριος Ἀθηναγόρας αἰτησάμενος ἐσχάτως πληροφορίας παρὰ τοῦ Ἀλεξαν-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

δρουπόλεως κυρίου Ἰωακεὶμ κατὰ προφορικὴν ἀνακοίνωσιν αὐτοῦ πρὸς τὸν κ. Ἀχ Σαμοθράκην. Δυστυχῶς ὅμως ἡ τῆς Ἀλεξανδρουπόλεως μητρόπολις οὐδὲν στοιχεῖον κατέχουσα περὶ τοῦ μαρτυρίου καὶ τῆς γεραιρομένης μνήμης τῶν Μαρτύρων ἐν τῇ ὑπὸ τὴν πνευματικήν της κυριαρχίαν Μάκρῃ δὲν ἠδυνήθη ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὴν αἴτησιν αὐτοῦ. Ἐπὶ τῇ ἐκλαϊκεύσει νῦν διὰ τοῦ τύπου τῆς τε Ἀκολουθίας καὶ τοῦ συναξαρίου αὐτῶν νομίζομεν ὅτι δὲν εἶναι ἄσκοπος ἀπὸ ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἐθνικῆς ἀπόψεως ἡ καθαγίασις τῶν Θρᾳκῶν τούτων νεομαρτύρων καὶ ὑπὸ τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἐνεργείᾳ τῶν ἁρμοδίων, ἐκλιπόντων ἤδη τῶν πολιτικῆς φύσεως ἄλλοτε λόγων. Διότι οὗτοι οἱ μάρτυρες κατὰ τὸ εἰς αὐτοὺς τροπάριον εἶναι «μέγα καύχημα τῆς Σαμοθράκης, νέον στήριγμα τῆς κώμης Μάκρης, καρτερόψυχοι καλλίνικοι ὀφρὺν τυράννων ταπεινώσαντες», κατὰ δὲ τὸ ἐγκώμιόν των «πρεσβευταὶ διάπυροι καὶ ἰατροὶ παθῶν ἄμισθοι καὶ ἐν κινδύνοις ἕτοιμοι βοηθοὶ καὶ ἀντιλήπτορες».

Ἡ γλῶσσα τῆς μὲν Ἀκολουθίας εἶναι ἡ εἰθισμένη ἐκκλησιαστική, ἧς ὁ συνθέτης φαίνεται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον δεξιὸς χειριστὴς ἔκ τε τῆς περὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ βιβλία πολλῆς τριβῆς του καὶ τῆς μιμήσεως mutatis mutandis ἄλλων ἀκολουθιῶν, ἃς εἶχε βεβαίως πρὸ ὀφθαλμῶν, τοῦ δὲ ἐγκωμιαστικοῦ λόγου ἡ τότε γραφομένη ἁπλῆ (ἁπλοελληνικὴ) τῶν λογίων καὶ διδασκάλων τοῦ γένους, οὐχὶ ὅμως ἀπηλλαγμένη σολοικισμῶν (ὀνομαστικῶν ἀπολύτων καὶ ἀνακολούθων) καὶ ἰδιωτισμῶν τινων ἰδίως ἐν τῷ ἀφηγηματικῷ μέρει. Ἐξ οὗ εἰκάζεται ὅτι ὁ συγγραφεὺς τοῦ λόγου εἴτε εἶναι αὐτὸς οὗτος τῆς Ἀκολουθίας εἴτε ὁ παρακολουθήσας τὴν ἄθλησιν τῶν μαρτύρων καὶ καθαγιάσας τὴν μνήμην αὐτῶν ἀρχιερεὺς Τραϊανουπόλεως καὶ εἶτα Μαρωνείας Ἄνθιμος δὲν ἦτο μέτοχος ἀνωτέρας συστηματικῆς ἐκπαιδεύσεως. Τοιοῦτοι ἦσαν τότε, ὡς ἐκ τῶν κωδίκων τῶν μητροπόλεων διαπιστοῦται, οἱ πλεῖστοι τῶν ἀρχιερέων καὶ ἀνωτέρων κληρικῶν.

Τὸ ἐν Μάκρῃ τοῦ Ρηγοπούλλου ἀντίγραφον ἔχει κηράς τινας, ὀφειλομένας εἴτε εἰς τὸν ἀντιγραφέα ἐν γένει εἴτε εἰς αὐτὸν τὸν συγγραφέα ἐν μέρει, ἃς ἡμεῖς διορθώσαντες ἐν τῷ μετὰ χεῖρας κειμένῳ ὑποσημειοῦμεν μετά τινων ἄλλων ἐπεξηγηματικῶν σχολίων. Ὡσαύτως προέβημεν εἰς τὴν ἀκριβῆ στίξιν, τὴν ἐκκαθάρισιν καί που τὴν συμπλήρωσιν τοῦ κειμένου τὰς μὲν παρελκούσας λέξεις τιθέμενοι ἐντὸς ἀγκυλῶν [—], τὰς δὲ συμπληρουμένας ἐντὸς παρενθέσεων (—). Ἐτηρήσαμεν ὅμως ἐν τῷ ἐγκωμιαστικῷ τοὺς σολοικισμοὺς καὶ τοὺς ἰδιωτισμούς, ὅπως μὴ μεταβληθῇ τὸ ὕφος τοῦ ῥήτορος, ὅπερ ἐν μὲν τῷ προοιμίῳ καὶ τῷ ἐπιλόγῳ εἶναι λυρικόν, ἐν δὲ τῷ διηγηματικῷ μέρει ἀφελὲς καὶ ἁπλοῦν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 7ῃ Νοεμβρίου 1940.

Κ. ΜΥΡΤ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Α΄.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

τῶν ἐκ τῆς Σαμοθράκης νήσου πέντε νεοφανῶν Μαρτύρων Μανουήλ, Γεωργίου, Μιχαήλ, Θεοδώρου καὶ Γεωργίου ἐν Μάκρῃ κωμοπόλει τῆς Θράκης ἀθλησάντων ἐν ἔτει ͵αωλστ΄,

συνταχθεῖσα

παρὰ τοῦ ἐν μοναχοῖς *Ἰακώβου* Ἁγιορείτου
διὰ προτροπῆς τοῦ κ. Ἀνθίμου ἐπισκόπου Τραϊανουπόλεως,
νῦν δὲ ἀντιγραφεῖσα
ἐκ τοῦ πρωτογράφου παρὰ *Χρ. Ν. Ρηγοπούλλου* Πελοπον(νησίου)
ἐν Σαμοθράκῃ 1874.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἀπριλίου στῃ Μνήμη τῶν ἁγίων πέντε νεοφανῶν μαρτύρων τῶν ἐκ Σαμοθράκης καὶ ἐν Μάκρῃ ἀθλησάντων.

Ἐν τῷ μικρῷ ἑσπερινῷ Προσόμοια,

Ἦχος α΄. Τῶν οὐρανίων ταγμάτων.

Εὐφραίνου, τέρπου (καὶ)[1] ἀγάλλου, σκίρτα καὶ χόρευε, ὦ νῆσος [2]) Σαμοθράκη· ἐκ σοῦ γὰρ ὥσπερ κρῖνα ἐξήνθησαν οἱ πέντε νεοφανεῖς καὶ ἀήττητοι μάρτυρες, ὧν τὴν χαρμόσυνον μνήμην περιχαρεῖς νῦν τελοῦμεν εὐφημοῦντες αὐτούς.—Δίς.

Ἀφθόνως πᾶσιν ἐκβλύζει πηγὰς ἰάσεων ὁ θεῖος οὗτος οἶκος, ὁ ἀνεγηγερμένος ἀΐδιον εἰς μνήμην τῶν ἀθλητῶν τῶν πεντάθλων [3]), στερρῶν ἀληθῶς, ἐν ᾧ ἑστῶτες ὑμνοῦμεν χρεωστικῶς τὸν αὐτοὺς λαμπρῶς δοξάσαντα.

---

1) Τὸ «καὶ» φαίνεται περιττεῦον κατὰ τὴν μελῳδίαν (Σ. Θ.).—2) ἡ νῆσος.—3) πένταθλοι (πέντε ἀθληταὶ) κακῶς ἐσχηματισμένη λεξις κατ' ἀναλογίαν τοῦ π έ ν τ α θ λ ο ν, τοῦ γνωστοῦ πέντε ἀγώνων ἀγωνίσματος.

Τοὺς ἀθλητὰς Κυρίου δεῦτε τιμήσωμεν, τοὺς νέους ἐν τοῖς χρόνοις, παλαιοὺς δὲ τοῖς ἄθλοις, φρουροὺς ἡμῶν προστάτας καὶ πρεσβευτὰς ἐκτελοῦντες τὴν μνήμην αὐτῶν· πρεσβεύουσι γὰρ οὗτοι ὑπὲρ ἡμῶν τὸν Σωτῆρα τοῦ σωθῆναι ἡμᾶς.

Δόξα· ἦχος α'.

Τὴν τῶν μαρτύρων θείαν καλλονὴν τὴν ἱερὰν χορείαν, Σαμοθράκης βλαστήματα καὶ Μάκρης καυχήματα, ἡμῶν δὲ προστάτας, πενταρίθμους ὑπάρχοντας, ἐν ᾠδαῖς ᾀσμάτων εὐφημήσωμεν, πιστοί, ὡς στρατιώτας τοῦ Χριστοῦ καὶ πρεσβευτὰς ἡμῶν ἀκλινεῖς πρὸς Κύριον, ὃν καθικετεύσατε ὡς κοινωνοὶ τῶν παθημάτων αὐτοῦ καὶ σύμμορφοι ἐλεηθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Καὶ νῦν τῆς ἑορτῆς:

Εἰς τὸν στίχον Προσόμοια.

Ἦχος β'. Οἶκος ἐν Εὐφραθᾶ.

Ὢ θαύματος καινοῦ! ὢ ξένου μυστηρίου! πῶς ἐν ἐσχάτοις χρόνοις νεολαμπὴς χορεία Μαρτύρων ἡμῖν ἔλαμψεν.

Στίχ. ***Θαυμαστὸς ὁ Θεός.***

Τέτρωται ὁ ἐχθρός, ὡς ἐν διστόμῳ ξίφει, νεοφανῶν μαρτύρων τῶν νῦν εὐφημουμένων καὶ πέπτωκεν ὁ δόλιος.

Στίχ. Τοῖς Ἁγίοις τοῖς ἐν τῇ γῇ.

Οὐ ξίφος, οὐ σφαγή, οὐδὲ βάσανος ἄλλη τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀγάπης τοὺς αὐτοῦ ἀθλοφόρους χωρίσαι [1]) ὅλως ἴσχυσεν.

Δόξα. Ὅμοιον.

Δόξα σοι, ὦ Τριάς, Πάτερ, Υἱὲ καὶ Πνεῦμα, ὅτι χορὸν μαρτύρων ἐν τοῖς ἐσχάτοις χρόνοις ἀνέδειξας πεντάριθμον. 35

Καὶ νῦν ὅμοιον.

Ὢ πρᾶγμά τε [2]) [τὸ] γλυκὺ καὶ ὄνομα Μαρία, πρέσβευε τῷ υἱῷ σου μετὰ τῶν ἀθλοφόρων ὑπὲρ ἡμῶν τῶν δούλων σου.

Ἀπολυτίκιον, ἦχος α'.

Τοῦ λίθου σφραγισθέντος.

Τοὺς πολυάθλους ὁπλίτας καὶ ἀκμαίους ἀκμάσαντας, τοὺς καρτερι-

---

1) χωρῆσαι.— 2) τό.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

κοὺς στρατιώτας, πενταυγεῖς νεομάρτυρας τιμήσωμεν ἐν ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς, ἀνδρείως ὡς κηρύξαντας (τὸν Σωτῆρα) Χριστόν, Μανουὴλ καὶ Μιχαῆλον σὺν Θεοδώρῳ (καὶ) Γεωργίους ἀναβοῶντες: δόξα τῷ ἐνισχύσαντι αὐτούς, δόξα τῷ στεφανώσαντι, δόξα τῷ τὴν σεπτὴν αὐτῶν μνημην δοξάσαντι.

Καὶ τῆς ἑορτῆς.

Ἐν τῷ Μεγάλῳ ἑσπερινῷ τό: Μακάριος ἀνὴρ καὶ τό: Κύριε ἐκέκραξα. Προσόμοια ἦχος α΄. εἰς η΄.

Ἦχος α΄. Ὢ τοῦ παραδόξου θαύματος.

Ὢ τοῦ παραδόξου θαύματος, οἱ λαμπροὶ τοῦ Χριστοῦ καλλίνικοι μάρτυρες, πεντὰς ἡ περικαλλὴς καὶ ἀξιέπαινος, τὴν πλάνην Ἀγαρηνῶν καταβροντήσασα ἤσχυνεν ἄριστα καὶ πίστιν τὴν τοῦ Χριστοῦ ὁμολογήσασα ἤθλησεν ἄριστα, οὓς ἀνευφημοῦντες πόθῳ τὸν Σωτῆρα Κύριον τὸν ἰσχύσαντα τούτους καὶ δοξάσαντα δοξάσωμεν.

Σήμερον φαιδρὰν πανήγυριν τῶν πιστῶν χορείαν λαμπρῶς συστησάμενοι τιμήσωμεν τοὺς σεπτοὺς μεγαλομάρτυρας, κραυγάζοντες πρὸς αὐτούς: τῆς Σαμοθράκης καὶ Μάκρης καυχήματα, νοσούντων θεραπευταὶ καὶ ἰατροὶ καχεκτούντων πανάριστοι, νόσων καὶ δεινῶν ὀδυνῶν ἡμᾶς θεραπεύσατε, τοὺς τιμῶντας ἐκ πόθου τὴν φαιδρὰν ἡμῶν πανήγυριν.

Δεῦτε τῶν πιστῶν ὁ σύλλογος ᾄσμασι κροτοῦντες (λαμπρῶς ἀνυμνήσωμεν τοὺς πενταρίθμους σεπτοὺς) μεγαλομάρτυρας, μέλψωμεν γηθόμενοι τοὺς πέντε στερροὺς Χριστοῦ μεγαλομάρτυρας, οὓς ἤνθισεν ὡς τερπνὰ ῥόδα καὶ κρῖνα ἡ Σάμος τῆς Θράκης [ἡ] μέν, ἡ Μάκρη δὲ ἡ λαμπρὰ ἄθλοις παντοίοις στερρῶς κατεστόμωσε καὶ ἡ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία ἔστεψεν, ὡς γενναίους ὁπλίτας καὶ σεπτοὺς μεγαλομάρτυρας.

Χαίροις Μανουὴλ πανένδοξε, ὁ ἐλέγξας πλάνην Ἀγαρηνῶν τὴν κακίστην [1]) καὶ πάνσοφε Μιχαὴλ τῆς Κύπρου βλάστημα, Γεώργιοι οἱ στερροὶ σὺν Θεοδώρῳ, πεντὰς ἡ ἐξάκουστος, οἱ ἐν ἐσχάτοις καιροῖς ἀναφανέντες ἀστέρες πολύφωτοι καὶ τῶν ἀσεβῶν τὸ θράσος ταῖς ὑμῶν ἐνστάσεσιν ἐκνικήσαντες ἅμα καὶ Χριστῷ συμβουλεύοντι [2]).

Ἕτερα παρόμοια. Ἔδωκας σημείωσιν.

Ὅτε τοῖς παθήμασι τοῖς σοῖς, Χριστέ, ἐστερέωσας οἰκουμένης τὰ πέ-

---

1) κακίστου. 2) συμβασιλεύοντος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ρατα, τότε θείαν δύναμιν καὶ ἡ ἀσθενοῦσα φύσις τῶν ἀνθρώπων περιεζώσατο, Χριστέ· ὅθεν ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις ἤθλησαν κατὰ τοῦ πολεμήτορος πέντε στερροὶ καλλιμάρτυρες καὶ βαρβάρων ὠμότητα [1]) παντελῶς ἀπημαύρωσαν.

Στόματα ἀνοίξαντες μεγαλομάρτυρες πάνσοφοι ἐν σταδίῳ εἱλκύσατε [2]) πνεῦμα, καθὼς γέγραπται, καὶ Θεὸν τῶν ὅλων τὸν Χριστὸν ἀνδρείως γλώσσῃ, καρδίᾳ καὶ ψυχῇ ἐχθρῶν ἐπίπροσθεν ἐκηρύξατε καὶ θάνατον ἑκούσιον πανευκλεῶς ὑπεμείνατε· διὰ τοῦτο ἐστέφθητε παρ᾽ αὐτοῦ ἀξιάγαστοι.

᾿Αοίδιμον θάνατον τοῦ μαρτυρίου ποθήσαντες τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον φαιδρῶς ἐκληρώσασθε, μάρτυρες γενναῖοι πεντάριθμοι ὄντες [3]), καὶ χαρμονὴν διηνεκῆ, Χριστὸν ἀπαύστως καθικετεύοντες δωρήσασθαι [4]) συγχώρησιν ἡμῖν πταισμάτων καὶ ἔλεος τοῖς ἐν πίστει γεραίρουσι τὴν ὑμῶν μνήμην σήμερον.

῎Ισους διανύσαντες [5]) πόνους πληγάς τε καὶ μάστιγας καὶ ποινὰς τοῖς ἀθλήσασιν ἴσους ἀπειλήφατε παρὰ τοῦ Δεσπότου τοὺς λαμπροὺς στεφάνους, μεγαλομάρτυρες, σαφῶς καὶ νῦν ἐν δόξῃ θείᾳ αὐλίζεσθε, πρεσβεύοντες πρὸς Κύριον διηνεκῶς περισῴζεσθαι [6]) τοὺς ὑμᾶς μετὰ πίστεως εὐκλεῶς μακαρίζοντας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Δόξα. ῏Ηχος πλάγιος β΄.

῾Υπὲρ Χριστοῦ νομίμως ἀθλήσαντες πεντάριθμοι μεγαλομάρτυρες, καὶ τοῖς αἰσθητοῖς τυράννοις τοὺς νοητοὺς καταβαλόντες τυράννους ἐπαξίους στεφάνους ἀπειλήφατε παρὰ τοῦ ἀθλοθέτου Σωτῆρος Χριστοῦ καὶ νῦν ἐν Οὐρανοῖς τῶν ᾿Αγγέλων τοῖς τάγμασι συναγαλλόμενοι καὶ τῷ τρισυποστάτῳ καὶ πρώτῳ λαμπρυνόμενοι φέγγει τῆς ἀνωτάτης [7]) φωτοχυσίας συναπολαύοντες τρανῶς μέμνησθε καὶ ἡμῶν τῶν βοώντων ὑμῖν: Χαίρετε ἀδαμάντινοι τὴν ψυχὴν καὶ καρτερικώτατοι ὁπλῖται Χριστοῦ. Χαίρετε οἱ τὴν πλάνην τὴν κακόσπορον (;) [8]) τοῦ ἀποστάτου ἀπελέγξαντες καὶ τὴν ἀληθῆ πίστιν τοῦ Χριστοῦ τρανῶς ἀνακηρύξαντες. Σήμερον ἅπας ὁ κόσμος χαίρει καὶ τῶν ἀγώνων τὸ ἄπειρον εὐλαβούμενος καταγεραίρει ὑμᾶς· ῎Αγγελοι σὺν ἀθλοφόροις λευχειμονοῦντες περιχαρῶς εὐφημοῦσιν ὑμᾶς τοὺς τεμόντας τὰς ἐπινοίας τῶν παρανόμων· ἀλλὰ πρεσβεύσατε Χριστῷ τῷ Θεῷ καὶ ἡμᾶς τοὺς ἐν πίστει ἐκτελοῦντας [9]) τὴν ἀεισέβαστον μνήμην ὑμῶν ἀξιῶσαι τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, πεντάριθμοι μάρτυρες.

---

1) ὁμόσητα.—2) εἱλκύσαντες.—3) ὄντως.—4) δωρήσασθε.—5) διανύσαντας.—6) περισῴζεσθε.—7) ἀνωτάτῳ.—8) καχέσπερον.—9) ἐκτελοῦντες.

Καὶ νῦν, Τίς μὴ μακαρίσῃ σέ ; ἢ τῆς ἑορτῆς.
Εἴσοδος. Φῶς Ἱλαρόν. Προκείμενον.
Ἀναγνώσματα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.
Εἰς τὴν Λιτήν, Ἦχος α΄.

Ἀγάλλεται σήμερον ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ λαμπρυνομένη τῇ χάριτι καὶ πιστῶς πανηγυρίζει τῶν φιλεόρτων τὰ συστήματα ἐπὶ τῇ ἐνδόξῳ μνήμῃ τῶν πέντε νεοφανῶν μαρτύρων καὶ Χριστὸν τὸν ἀθλοθέτην δοξάζει, τὸν τὴν χάριν νέμοντα [1]) τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ μάρτυρσι· δεῦτε οὖν φιλομάρτυρες τὴν θείαν αὐτῶν ἐκτελέσωμεν ἄθλησιν ἱκετεύοντες Χριστὸν τοῦ ῥυσθῆναι τὴν οἰκουμένην ἐκ παντοίων θλίψεων.

Ἦχος β΄.

Δεῦτε φιλομάρτυρες πάντες καὶ τῶν θείων ἀγώνων ἐρασταὶ τοὺς πενταρίθμους ἀθλητάς, Σαμοθράκης τὰ περίβλεπτα ἀκούσματα, ἱεραῖς μελῳδίαις εὐσεβοφρόνως εὐφημήσωμεν, ὅτι τὸν τύραννον Ἀλβανὸν καταβαλόντες τῇ ἰσχύι [2]) τοῦ Σωτῆρος ῥωννύμενοι ἐπαξίως καὶ τὸν τῆς νίκης στέφανον ἐκομίσαντο καὶ τοῖς μετὰ πίστεως αὐτοὺς ἐπικαλουμένοις μέγιστοι ἐν ἀνάγκαις ἐπίκουροι ἐφίστανται αὐτῶν ταῖς ἱκεσίαις, Χριστὲ ὁ Θεός, ἐλέησον καὶ σῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἦχος ὁ αὐτός.

Λῆξιν προορῶντες τὴν μέλλουσαν, ἀθλοφόροι νεομάρτυρες, πρὸς τὰ σκάμματα τῆς ἀθλήσεως προθύμως ἐχωρήσατε, τὰς βασάνους ὡς τρυφὰς ἡγούμενοι καὶ τὸν θάνατον ὡς ζωὴν λογιζόμενοι καὶ νομίμως τελέσαντες τὸν δρόμον τοῦ μαρτυρίου τὸν τῆς νίκης στέφανον παρὰ Χριστοῦ νομίμως ἀπειλήφατε δυσωποῦντες ἀδιαλείπτως ὑπὲρ τῶν πίστει καὶ πόθῳ τιμώντων τοὺς ἄθλους [3]) ὑμῶν παναοίδιμοι.

Ἦχος δ΄.

Ἰδοὺ νῦν ἐξέλαμψεν ἡ ὁλόφωτος πανήγυρις τῶν ἀθλοφόρων Χριστοῦ, ὡς ἀστέρας νοουμένους προβαλλομένη τούτους, τὰς διανοίας τῶν πιστῶν φωτίζοντας καὶ τὰ νέφη τῶν παθῶν ἐκδιώκοντας, οἷς ἐν πίστει βοήσωμεν : Χαίρετε, στρατιῶται στεῤῥότατοι τοῦ βασιλέως τῶν δυνάμεων,

---

1) τῷ νέμοντι.—2) ἰσχύει.—3) τὰ ἆθλα.

οἱ τὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας τοῦ σκότους τῇ πίστει τροπωσάμενοι καὶ Χριστὸν φωτοδότην ἐν τοῖς οἰκείοις μέλεσι δοξάσαντες· πρὸς ὃν πρεσβείαν ποιήσατε ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἦχος ὁ αὐτός.

Τετρωμένοι ὅλως τῇ πρὸς Χριστὸν τελειοτάτῃ ἀγάπῃ, ἀοίδιμοι μάρτυρες, πρὸς τοὺς μαρτυρικοὺς ἀγῶνας ῥωμαλέῳ φρονήματι ηὐτομολήσατε, τοῦ σώματος μὴ φεισάμενοι· διὸ καὶ εἱρκτῇ συγκλειόμενοι, λακτιζόμενοι, σπαραττόμενοι, [διὸ] καὶ ὀβελίσκοις [1]) προσριπτόμενοι καὶ πικρῶς ἀνηλεῶς θανατούμενοι, χαίροντες τὰ πνεύματα ὑμῶν Χριστῷ παρεδώκατε. Παρουσίαν [2]) οὖν ἔχοντες ἀθλητικὴν πρὸς αὐτὸν ἱκετεύσατε ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Δόξα. Ἦχος πλάγ. α'.

Ἐξέλαμψε σήμερον ἡ ἐτήσιος μνήμη τῶν πενταρίθμων ἀθλοφόρων Χριστοῦ, τῶν διὰ Χριστὸν τὸ σῶμα ἐκδόντων ταῖς βασάνοις, τῶν σκυθρωπῶν ἠθῶν ἀπελαύνουσα σκοτομανίαν (;) [3]) καὶ ζωῆς αἰωνίου πρόξενος γινομένη [4]) τοῖς πιστοῖς· τούτους εὐφημοῦντες προσείπωμεν· Χαίρετε, ἀδαμάντινοι, οἱ τὴν ψυχὴν ἄτρωτον ταῖς βασάνοις διατηρήσαντες καὶ τῶν τυράννων τὰ θράση τῇ καρτερίᾳ ὑμῶν καταπλήξαντες· Χαίρετε, Μανουήλ, Γεώργιε, Μιχαήλ, Γεώργιε καὶ Θεόδωρε, πολύαθλοι, πανθαύμαστοι μάρτυρες· Πρεσβεύσατε τοῦ σωθῆναι τοὺς ἐν πίστει ἐκτελοῦντας τὴν ἀεισέβαστον μνήμην ὑμῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Καὶ νῦν τῆς ἑορτῆς. Εἰς τὸν στίχον· Προσόμοια.

Ἦχος πλ. α'. Χαίροις ἀσκητικῶν.

Πλοῦτον ἐν οὐρανοῖς νοητὸν ἀγωνισμάτων θησαυρίσαντες, Ἅγιοι, τὴν δόξαν τῶν ἐπικήρων καὶ φαινομένων, σοφοί, τὸν παρόντα πλοῦτον ἐβδελύξασθε· διὸ τὸν [5]) ἀκένωτον τῶν θαυμάτων ἐλάβατε παρὰ Κυρίου [6]) ἀληθῶς ἀξιάγαστοι τὰ παράδοξα ἰαμάτων χαρίσματα· ὅθεν καὶ πλουτιζόμενοι αὐτῶν ἐπιλάμψεσι πίστει καὶ πόθῳ τῆς θείας φιλανθρωπίας αἰτούμεθα τυχεῖν, ὑμῶν θείαις ἱκεσίαις, ἀθλοφόροι Χριστοῦ πανεύφημοι.

---

1) ὀβελίσκοι.—2) παρρησίαν.—3) σκοτόμαιναν.—4) γενομένη.—5) τήν.—6) Κυρίῳ.

Στίχος : Θαυμαστὸς ὁ Θεός.

Δόξα τῷ ἀθλοθέτῃ Θεῷ, τῷ εὐδοκήσαντι (ἐν) Μάκρῃ ἀθλῆσαι ὑμᾶς καὶ στήριγμα τοῖς ἐν πίστει τοῖς εὐολίσθοις στερρὸν ἀναδεῖξαι, μάρτυρες ὦ πεντάριθμοι, ἀγρύπνους τε φύλακας Σαμοθράκης πατρίδος ὑμῶν καὶ πολιούχους καὶ ταχεῖς ἀντιλήπτορας ἐπιστήσαντι τοῖς οἰκήτορσιν ἅπασι, ῥύστας [1]) καὶ βοηθούς ἡμῶν τῶν πόθῳ, πανένδοξοι, ἐπιτελούντων τὴν θείαν μνήμην ὑμῶν τὴν σεβάσμιον, Χριστὸν δυσωπεῖτε ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν δοθῆναι τὸ μέγα ἔλεος.

Στίχος : Τοῖς ἁγίοις τοῖς ἐν τῇ γῇ.

Πάρεστε ἀοράτως ἡμῖν, τοῖς ἐν ᾠδαῖς ὑμῶν ἀγῶνας δοξάζουσι, μαρτύρων νέων ἡ δόξα καὶ παλαιῶν ἱερῶν, ἀθλοφόροι θεῖοι, ἐγκαλλώπισμα, ἡμᾶς ἐπισκέποντες [2]) καὶ τὴν χάριν βραβεύοντες τοῖς ἐκτελοῦσι [3]) τὴν ὑμῶν νῦν πανήγυριν καὶ αἰτήσατε ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν λύτρωσιν, ὅπως ταῖς προσευχαῖς ὑμῶν λυτρούμενοι θλίψεων καὶ πολυπλόκων σκανδάλων καὶ λοιμικῆς νόσου πάντοτε ὑμᾶς κατὰ χρέος εὐφημῶμεν [4]) Χριστὸν τὸν Σωτῆρα ἡμῶν δοξάζοντες.

Δόξα. Ἦχος β΄.

Δεῦτε τῶν εὐσεβῶν ἡ ὁμήγυρις, νοῦν τε καὶ καρδίαν καθάραντες δεῦτε αἶνον ᾄσωμεν τῷ στεφοδότῃ Χριστῷ ἐπὶ τῇ πολυωδύνῳ ἀθλήσει τῶν ἀθλοφόρων τοῦ Χριστοῦ· σήμερον γὰρ ἡ τῶν πραέων γῆ τούτους δέχεται, ὡς μιμητὰς τοῦ σωτηρίου πάθους, καὶ τῶν ἀγώνων τὸ πλῆθος εὐλαβουμένη τῷ νικοποιῷ Χριστῷ δόξαν ἀπονέμει, ἣν καὶ κληρωσάμενοι συνδιαιωνίζουσιν αὐτῷ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτὸν ἱλεούμενοι· πάντες οὖν προσείπωμεν αὐτοῖς δεόμενοι : εὐσεβῶν θείαν ἄθροισιν, Ἅγιοι, περιφυλάττετε τὴν ἐκ πόθου τελοῦσαν τὴν φωτοφόρον ὑμῶν ἄθλησιν.

Καὶ νῦν τῆς ἑορτῆς. Ἀπολυτίκιον [5]), ἦχος γ΄.

Πέντε μάρτυρες οἱ Σαμοθράκης γόνοι πέλοντες καὶ ἐν τῇ Μάκρῃ τοῦ μαρτυρίου τὸν δρόμον ἀνύσαντες καὶ καταισχύναντες πλάνην τὴν βέβηλον καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν κηρύξαντες τοὺς τὴν πάμφωτον μνήμην ὑμῶν γεραίροντας λυτρώσατε ἐκ πάσης περιστάσεως.

Καὶ τὸ εἰς τὸν μικρὸν ἑσπερινόν.

Εἰς τὸν ὄρθρον καθίσματα. Τὸν τάφον σου, Σωτήρ, θαῦμα φοβερὸν καὶ παράδοξον τέρας, πῶς ἔφερον.

---

1) ῥύστεις.—2) ἐπισκέπτοντες.—3) ἐκτελοῦντας.—4) εὐφημοῦμεν.- 5) Ἄλλα ἀπολυτίκια βλ. ἐν τέλει μικροῦ ἑσπερινοῦ καὶ ἐν τέλει τοῦ βιβλίου σ. 45.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ὢ [1]) πληγὰς ἀνηκούστους πανδείνους (ὑπομείναντες) οἱ ἔνδοξοι μάρτυρες τοῖς [2]) τυρ ίννοις ἐκραύγαζον : οὐκ ἀρνούμεθα Χριστοῦ τὴν ἔνθεον πίστιν, ἀλλὰ στέργομεν αὐτοῦ τὰ ἄχραντα πάθη, δι' ὧν κόσμος[3]) σέσφσται·

Δόξα : ὅμοιον.

Θεὸν ἐπὶ τῆς γῆς σταυρωθέντα βουλήσει ἐπέγνωτε, σοφοὶ ἀθλοφόροι Κυρίου· καὶ τούτῳ ἑπόμενοι μέχρις αἵματος, ἔνδοξοι ἀπολαύετε τὴν αἰωνίζουσαν δόξαν, ἱκετεύοντες ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἐκ πόθου τελούντων τὴν μνήμην ὑμῶν.

Εἰς τὴν β'. στίχος. Θείας πίστεως.

Ἀκμαιότατοι, οἷον ἀδάμας καὶ ὡς ἄσαρκοι γενναιοφρόνως τὰς ἀφορήτους ἀλγηδόνας ἠνέγκατε· ὅθεν τῆς νίκης στεφάνους εἰλήφατε παρὰ Χριστοῦ, ἀθλοφόροι πεντάριθμοι, ἱκετεύοντες αὐτὸν ἐκτενῶς, ἀοίδιμοι, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Μετὰ τὸν πολυέλεον. Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Κατεπλάγησαν, σοφοί, αἱ τῶν ἀγγέλων στρατιαὶ καθορῶσαι τὴν ὑμῶν ἀνδρείαν, μάρτυρες Χριστοῦ, ἣν ἐδείξατε ἐν ταῖς βασάνοις γενναιοφρόνως· ὅθεν καί, στεφάνους πλεξάμενοι ἀμαραντίνους, ἐνδόξους κατέστεψαν τὰς κεφαλὰς ὑμῶν χαίροντες (καὶ) δοξολογοῦσι Χριστὸν τὸν μόνον Θεὸν σὺν ὑμῖν εἰς αἰῶνας.

Καὶ τῆς ἑορτῆς. Εὐαγγέλιον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

Δόξα ταῖς τῶν Ἀθλοφόρων. Καὶ νῦν. Ταῖς τῆς Θεοτόκου.

Ἰδιόμελον. Ἦχος β'.

Μαρτυρίου καλλοναῖς ὡραϊζόμενοι ἀθλοφόροι καὶ στεφανηφοροῦντες τῷ Δεσπότῃ παρέστητε, δυσωποῦντες ἐκτενῶς ὑπὲρ ἡμῶν τῶν τελούντων τὴν ἱερὰν ὑμῶν ἄθλησιν.

Ὁ κανὼν τῆς ἑορτῆς. Καὶ τῶν Ἁγίων, οὗ ἡ ἀκροστιχίς. Μάρτυρας ὑμνῶν τοῦ Ἰησοῦ προφρόνως Ἰάκωβος.

Ὠδὴ α'. ἦχος δ'. Θαλάσσης τὸ ἐρυθραῖον πέλαγος.

Μαρτύρων θεοστεφῶν τὴν ἔνδοξον μνήμην γεραίροντι [4]) φῶς νοητόν μοι δώρησαι, Χριστέ, τὴν αἴγλην ἀπελαύνων μου τῆς ἁμαρτίας, δέομαι, καὶ καταυγάζων τὰς αἰσθήσεις μου.

---

1) ὦ.—2) καί.—3) κόσμον.—4) γεραίροντες.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἀνύστακτον τῆς ψυχῆς κτησάμενοι τὸ ὄμμα, πάνσοφοι, τὰς ἑλεπόλεις πάσας τοῦ ἐχθροῦ παντελῶς ἠφανίσατε καὶ ἀσινὲς ὀχύρωμα τὸ τῆς ψυχῆς διετηρήσατε.

Ρητόρων τὰς φληναφίας, μάρτυρες, στερρῶς ἠλέγξατε καὶ αἰκισμοὺς καὶ μάστιγας πολλὰς ἀνδρικῶς ὑπεμείνατε καὶ στεφάνους ἤρασθε νίκης πεντὰς ἡ ἀξιέπαινος.

Τυράννων τὰς ἀπειλὰς καὶ μάστιγας οἱ θεῖοι μάρτυρες ἀντ' οὐδενὸς ἡγήσαντο Χριστοῦ τῇ ἀγάπῃ πυρούμενοι καὶ πρὸς τὸν τούτου ἔρωτα ἀκατασχέτως ἐπαγόμενοι.

Καταβασία. Ἀναστάσεως ἡμέρα.

Ὠδὴ γ΄. Εὐφραίνεται ἐπὶ σοί.

Ῥημάτων ὑμῶν [1]) ὀρθῶν τῇ ἀληθείᾳ ἀντειπεῖν [2]), πάνσοφοι, ἐν οὐδενὶ ἴσχυσαν πάντες οἱ τοῦ ψεύδους ἐξάρχοντες.

Ἀθλήσαντες καρτερῶς τείχη ἀνδρείας τοῖς πιστοῖς ὤφθητε, πᾶσαν ἐχθροῦ ἔνεδραν ἀποσκορακίζοντες, ἅγιοι.

Στερρότητι λογισμοῦ ὥσπερ ἀδάμαντες φαιδροὶ ὤφθητε, πέντε [3]) στερροὶ μάρτυρες ἐχθρῶν προσβολαῖς ἀταπείνωτοι [4]),

Ὑπέρτιμον καὶ φαιδρὰν ὡς πορφυρίδα τὰ σεπτὰ αἵματα ὑμῶν, σοφοί, ἔχουσα νῦν ἡ ἐκκλησία φαιδρύνεται.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Θεοτόκιον.

Μετάνοιαν τοῖς ἐν γῇ ὁ γεννηθεὶς ἐκ σοῦ, σεμνή, ἔθετο, διὸ κἀμοὶ ἐδωρήσατο καιρὸν μετανοίας, πανάχραντε.

Καταβασία. Κάθισμα.

Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Κατεβάλετε [5]) στερρῶς τῇ πανοπλίᾳ τοῦ Χριστοῦ τὸν ἀντίπαλον ἐχθρὸν ἅμα τοῖς τούτου ὑπουργοῖς, τὸν δὲ Σωτῆρα ἐν μέλεσι τοῖς οἰκείοις, μάρτυρες σοφοί, ἐδοξάσατε. Ὅθεν παρ' αὐτοῦ ἐδοξάσθητε πᾶσι τοῖς πιστοῖς πηγάζοντες ἰάσεις ψυχῆς ὁμοῦ τε καὶ σώματος· διὸ τοῖς [6]) πίστει ὑμᾶς [7]) τιμῶσιν ῥύσιν [8]) θείαν βραβεύσατε.

---

1) ἡμῶν.—2) ἀντιπεῖν.—3) πέντοι —4) ἀταποίνωτοι.—5) κατεβάλλετε.—6) τῇ.—7) ἡμᾶς.—8) ρῦσιν.

'Ωδὴ δ'. 'Επαρθέντα σε ἰδοῦσα.

Νικητὰς[1]) ὑμᾶς ἔστεψεν ἐν στεφάνοις ὁ βασιλεύς, πανένδοξοι, πάντων τῶν αἰώνων στησαμένους τρόπαια κατὰ τοῦ ἀλάστορος, λίαν θαυμαστὰ καὶ ἐξαίσια.

῞Ωσπερ ἀείφωτοι ἐκκλησίας ἀστέρες τὸ κραταιὸν στερέωμα φαιδρῶς δαδουχεῖτε[2]), νύκτα σκοτεινόμορφον, πεντάριθμοι μάρτυρες, τὴν βαρβάρων πλάνην ἐλαύνοντες.

Τοὺς διαυγεῖς μαργαρίτας θησαυρισμάτων τοῦ παναγίου πνεύματος πνευματικοῖς ὕμνοις σήμερον τιμήσωμεν· τὴν ῥύσιν[3]) γὰρ νέμουσι τοῖς αὐτοὺς[4]) ἐν πίστει γεραίρουσιν.

Θεοτόκιον.

Οὐρανὸν ὡσεὶ δέρριν ἐκτείνων, Κόρη, σὲ (ἐν) οὐρανῷ ἀνέδειξε καὶ γῆς πλατυτέραν μήτραν ἀπειρόγαμον τὴν σήν, ὡς ηὐδόκησεν, οἰκήσας, Θεόνυμφε Δέσποινα.

Καταβασία. 'Επὶ τῆς θείας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

'Ωδὴ ε'. Σύ, Κύριέ μου φῶς.

῞Υφαναν ἑαυτοῖς σωτηρίας[5]) ἱμάτιον τῇ πίστει οἱ ἀθλοφόροι ἐξ ἐκείνων αἱμάτων ὡς χλαῖναν τοῦτο βάψαντες.

'Ικρίῳ τοῦ σταυροῦ κρεμασθέντα τὸν Κύριον οἱ μάρτυρες καθορῶντες ἐμιμήσαντο τούτου τὰ πάνσεπτα παθήματα.

'Ηράσθησαν, Χριστέ, τοῦ σοῦ κάλλους οἱ ῞Αγιοι καὶ δρόμῳ ἀνεπιστρόφῳ ἐν ὁδῷ μαρτυρίου σοὶ πόθῳ ἠκολούθησαν *.

Θεοτόκιον.

῎Ορος σε ὡς δασὺ καὶ κατάσκιον, ἄχραντε, καὶ πῖον πνεύματι θείῳ οἱ προφῆται προεῖδον, ἐξ ἧς Χριστὸς ἐλήλυθεν.

---

1) νικηταῖς.—2) δαδουχεῖται.—3) ῥῶσιν.—4) αὐτοῦ.—5) σωτηρίου.

* Κατὰ τὴν ἀκροστιχίδα «Μάρτυρας ὑμνῶν τοῦ 'Ιησοῦ προφρόνως 'Ιάκωβος κάθε τροπάριον θὰ ἤρχιζε κατὰ σειρὰν ἀπὸ τὰ ἀρχικὰ γράμματα τῶν λέξεων Μάρτυρας κλ. (σελ. 347) μετὰ τὸ «'Ηράσθησαν ...» καὶ πρὸ τοῦ «῎Ορος . . .» ἔδει νὰ ὑπάρχῃ τροπάριον ἀρχίζον ἀπὸ Σ. 'Ομοίως μετὰ τὸ «Πλάτυνον . . .» παρελείφθησαν τὰ ἀρχίζοντα ἀπὸ ΡΟ καὶ προσετέθησαν τέσσαρα ἄλλα. 'Ομοίως εἰς σελ. 350 προσετέθη τὸ «Οὐ θλίψῃς ἡμᾶς» (Σ. Θ.)

Καταβασία. Ὀρθρίσωμεν ὄρθρον.

Ὠδὴ στ'. Θύσω σοι μετὰ φωνῆς.

Ὕψωσεν ὡς τὰς κέδρους Λιβάνου ὁ Ὕψιστος ὑμᾶς στερρῶς [1]) φυτευθέντας (ἐν) οἴκῳ τῷ τοῦ Κυρίου καὶ ἀνθοῦντας ἐν αὐλαῖς τοῦ Θεοῦ, ὥσπερ γέγραπται.

Πλάτυνον, Ἐκκλησία Θεοῦ, τὰς ἐπαύλεις σου καὶ πανηγύριζε ἄρτι τοὺς στερροὺς ἐξάρχοντας ἀθλοφόρους, κεκτημένη [2]) καὶ τὴν [3]) τούτων ἀστράπτουσαν στίγμασιν.

Ὤφθητε Σαμοθράκης βλαστήματα, Ἅγιοι, καὶ ἐν τῇ Μάκρῃ τὸν δρόμον τοῦ μαρτυρίου γενναίως ἠνύσατε, Μιχαῆλε, Μανουήλ, Θεόδωρε καὶ Γεώργιοι.

Ὄλβιος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος ὑμῶν, γενναῖοι ὁπλῖται ὡς θανατωθέντων διὰ τὴν πάντων εὐζωΐαν καὶ θανάτῳ ζωὴν ἐκληρώσασθε.

Θεοτόκιον.

Φέρουσα [4]) ἐν ἀγκάλαις τῆς δόξης τὸν Κύριον χερουβικῶς ὥσπερ θρόνος ἀνεδείχθης μόνη, εὐλογημένη· ὅθεν πάντες εὐλογοῦσί σε νόες καὶ ἄνθρωποι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Καταβασία. Κατῆλθες. Κοντάκιον.

Ἦχος δ'. Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ.

Τοὺς ἀθλοφόρους τοῦ Χριστοῦ χαρμοσύνως ἀνευφημήσωμεν πιστῶν αἱ χορεῖαι, ὅτι αὐτοὶ ἐκήρυξαν λαμπρᾷ τῇ φωνῇ Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν ὠμοτάτοις βαρβάροις, Μανουήλ, Θεόδωρος, Μιχαῆλος σὺν δύο τοῖς Γεωργίοις, οὓς χρεωστικῶς ἀναφημοῦντες τιμῶμεν ἐν ᾄσμασιν.

Ὁ οἶκος.

Φώτισόν μου τὰς φρένας, Χριστέ μου· τοὺς γὰρ θείους ὁπλίτας σου εὐφημῆσαι ποθῶ, τοὺς πενταρίθμους μάρτυρας, καὶ δίδου μοι λόγον ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου εἰς τὸ ὑμνῆσαι αὐτοὺς εὐκλεῶς, ὡς στεφανηφόρους ἀθλητὰς καὶ τῶν παθῶν μιμητὰς καὶ τῶν σῶν δούλων ἀκλινεῖς πρεσβευτάς· οὗτοι γὰρ ἀεὶ τῷ θείῳ σου θρόνῳ παριστάμενοι ἐξαιτοῦνται εἰρήνην τῷ κόσμῳ δωρήσασθαι, οὓς χρεωστικῶς ἀνευφημοῦντες τιμῶμεν ἐν ᾄσμασιν.

---

1) στερροί.—2) κεκτημένοι.—3) τῆς.—4) φέρουσιν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ στ΄. Μνήμη τῶν Ἁγίων ἐνδόξων πέντε μαρτύρων τῶν ἐν Μάκρῃ τῆς Θρᾴκης μαρτυρησάντων.

Στίχος.

Χορὸν τὸν πεντάριθμον νέων μαρτύρων,
Σαμοθρᾴκη, γέραιρε νῦν ἐπαξίως,
Ἕκτῃ, γενναίοις γ' ἐφάνη βιότοιο τελευτή.
Ταῖς τῶν Ἁγίων πρεσβείαις ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς.

Ὠδὴ ζ΄. Ἐν τῇ καμίνῳ.

Ῥήσει (;) 1) τοῦ θείου εὐαγγελίου, μάρτυρες, εὐκλεῶς, ὄντως ὑποκλίναντες ὑμῶν τὰς ψυχὰς ἑαυτοὺς παραδεδώκαιε πολλαῖς βασάνοις καὶ ἡμῶν πρεσβευταὶ χρηματίζετε.

Ὁ περιβάλλων τὸν Οὐρανὸν ἐν νέφεσιν ὡς Θεὸς θείαν περιέζωσε δύναμιν καὶ ὑμᾶς ὑπομεῖναι τὰ ἐπίπονα τοῦ μαρτυρίου μέχρι τελευτῆς πανεύφημοι μάρτυρες.

Τομὴν (;) 2) τῆς πλάνης τοῖς ἱεροῖς ἐστήσατε, ἀθληταί, ῥείθροις τῶν αἱμάτων τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ ἐκχυθέντων ὑμῶν, ἔνδοξοι, ὅθεν νομίμως στέφος χειρὸς αὐτοῦ ἐνεδύσασθε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Θεοτόκιον.

Ὡς ἐπὶ πόκον ὄντως, κόρη, ἔσταξεν ἐν τῇ σῇ μήτρᾳ 3) οὐρανόθεν, ἄχραντε, τοῦ παντὸς ὁ δεσπόζων καὶ ἐδρόσισε 4) τοὺς ἐκτακέντας πάλαι τῷ φλογμῷ ἀπάτῃ τοῦ ὄφεως.

Καταβασία. Οἱ παῖδες ἐκ καμίνου.

Ὠδὴ η΄. Χεῖρας ἐκπετάσας.

Σύνεσιν κτησάμενοι, σοφοί, πᾶσαν δυσέβειαν Ἀγαρηνῶν δυσμενῶν ἀποσεισάμενοι, ἔνδοξοι, ἀσυνέτως ἀπονεμόντων 5) διεθερμάνθητε πυρὶ τοῦ θείου πνεύματος καὶ τὴν πλάνην ἐν παρρησίᾳ πολλῇ διηλέγξατε.

Οὐ θλίψις ὑμᾶς οὐδὲ εἱρκτή, λιμὸς ἢ στέρησις ἡδέων, πάνσοφοι, οὔτε βασάνων ἐπίτασις, οὐ ζωῆς προσκαίρου στέρησις χωρίσαι ἴσχυσε Χριστοῦ τῆς ἀγαπήσεως, ᾧ βοῶμεν: πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε τὸν Κύριον.

Ἰδεῖν ἐφιέμενοι, σοφοί, κάλλος τὸ ἄρρητον Χριστοῦ καὶ ἄφραστον, πᾶ-

---

1) Ρῆσαι (;)—2) νομήν, πρβλ. τοὺς τ ε μ ό ν τ ε ς τὰς ἐπινοίας τῶν παρανόμων.—3) μήτραν.—4) ἐδρόσιζε.—5) ἀπονέμοντας.

σαν ἐπίγειον τρυφήν τε καὶ πλοῦτον ῥέοντα ἐξουθενήσατε καὶ τῶν βασάνων προσβολαῖς οὐχ ἡττηθέντες νικητικοὺς στεφάνους εἰλήφατε.

Θεοτόκιον.

Αἴνεσιν προσάγουσιν ἀεὶ τὰ ἐπουράνια τῶν νόων τάγματα, θεογεννῆτορ, τῷ τόκῳ σου, ὡς Θεῷ, μεθ' ὧν καὶ ἄνθρωποι οἱ ἐπιγνόντες διὰ σοῦ τοῦτον κραυγάζομεν : εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

Καταβασία. Αὕτη ἡ κλητὴ [1]) *καὶ ἁγία ἡμέρα.*

᾿Ωδὴ θ'. Ἅπας γηγενής.

Κάλλος νοητὸν ποθοῦντες, μακάριοι, πρὸς τὰ προκείμενα σκάμματα ἐδράμετε τοῦ μαρτυρίου βοῶντες, πάνσοφοι : ἐν ὁδῷ μαρτυρίου σου περιπατήσωμεν ὡς ἐν πλούτῳ χαίροντες, φιλάνθρωπε, εἰς αἰῶνας αἰώνων δοξάζοντες.

Ὡς ἐν ἱεροῖς ἱερῶς δοξάσαντα [2]) ὕμνοις τὴν μνήμην ὑμῶν, μάρτυρες πεντάριθμοι, ὑμῶν πρεσβείαις καθικετεύσατε ἁμαρτιῶν με [3]) ἄφεσιν εὑρεῖν καὶ κλέος καὶ τῆς θείας δόξης τὸν ἀνάξιον ἀξιώσει ὑμῶν ἀξιῶσαι [4]).

Βάρος τῆς σαρκός, σοφοί, ἀπωσάμενοι διεβιβάσθητε πρὸς τὰ ὑπερκόσμια καὶ νῦν σὺν θείοις μαρτύρων τάγμασι καὶ τοῖς ἁγίοις ἅπασι φαιδρῶς παρίστασθε τῷ Κυρίῳ ῥύσιν [5]) ἐξαιτούμενοι τῶν πταισμάτων τοῖς πόθῳ τιμῶσιν ὑμᾶς.

Θεοτόκιον.

Φθέγματι λαμπρῷ γλώσσῃ διατόρῳ τε τρανῶς ἐκήρυξαν ὄντως Θεοτόκον σε ἐν τῷ σταδίῳ, παρθένε ἄχραντε, μάρτυρες οἱ πεντάριθμοι καὶ τὴν ἀντίχριστον τῶν ἀνόμων πλάνην ἐστηλίτευσαν καὶ στεφάνους τῆς νίκης ἐδέξαντο.

Καταβασία. Φωτίζου, φωτίζου.

᾿Εξαποστειλάριον. ῾Ο οὐρανὸς τοῖς ἄστροις.

῾Η παμφαὴς τῶν μαρτύρων ἐξέλαμψε νῦν ἑορτὴ φωταγωγοῦσα τοὺς [6]) πίστει ἐπιτελοῦντας τὴν αὐτῶν πάμφωτον σήμερον μνήμην καὶ τὸν Χριστὸν ἀνυμνοῦντας.

῞Ετερον. Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.

Τῆς Σαμοθράκης καύχημα καὶ Μάκρης ἐγκαλλώπισμα ἐδείχθητε, ἀ-

1) κλιτή.—2) δοξάσαντι.—3) μοι.—4) ἀξιώσαιε.—5) λύσιν.—6) τῇ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

θλοφόροι, ὡς ἀριστεύσαντες ἅμα σταυρῷ περιφραττόμενοι, ἀλλὰ νῦν παριστάμενοι τῷ θρόνῳ τοῦ παντάνακτος σὺν τοῖς χοροῖς τῶν μαρτύρων περιφρουρήσατε πάντας.

Εἰς τοὺς αἴνους. Καὶ τῆς ἑορτῆς.

Πᾶσα πνοὴ-ἱστῶμεν.

Στίχος δ΄. καὶ ψάλλομεν προσόμοια. Ἦχος πλ. δ΄.

Ὢ τοῦ παραδόξου θαύματος.

Σήμερον, πιστοί, τελέσωμεν τῶν ἀθλοφόρων Χριστοῦ ἑορτὴν τὴν σεβάσμιον ἐν ᾠδαῖς καὶ ᾄσμασιν ἀνυμνοῦντες τὸν Κύριον, τὸν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ δοξάσαντα καὶ ὡς φωσφόρους λαμπτῆρας δείξαντα φέγγος νοούμενον εὐσεβείας λάμποντας καὶ παμφανῶν θαυμάτων ἐκπέμποντας ἀκτῖνας πάντοτε.

Κλέος Σαμοθράκης ὤφθητε, Μάκρης, σοφοί, καλλονή, ὀρθοδόξων εὐπρέπεια, ἐκκλησίας στήριγμα, Μανουὴλ καὶ Γεώργιοι σὺν Θεοδώρῳ καὶ Μιχαὴλ τῷ στερρῷ· ὅθεν χαίρομεν τὴν ὑμῶν πανήγυριν χρεωστικῶς τὸν Χριστὸν γεραίροντες, τὸν ὑμᾶς στέψαντα.

Ταῖς τῶν αἱμάτων προσχύσεσι τὴν ἐκκλησίαν Χριστοῦ ἐστολίσατε, Ἅγιοι, καὶ ἐναπεσβέσατε ἀσεβείας τὴν κάμινον καὶ τοὺς βαρβάρους σαφῶς ᾔσχύνατε τῇ ἀηττήτῳ, σοφοί, ἐνστάσει ὑμῶν, καὶ πρὸς τὸν παράδεισον χαρμονικῶς εἰσήλθετε χαίροντες, μάρτυρες ἔνδοξοι.

Μέγας εἶ, μόνε φιλάνθρωπε, τὰ ἔργα δὲ θαυμαστὰ σοῦ τὰ θεῖα καὶ ἔνδοξα, ὅτι [καὶ] ἐνίσχυσας τοὺς Ἁγίους σου μάρτυρας τὴν δυναστείαν τοῦ πολεμήτορος καταπατῆσαι ἐν τῇ ἰσχύϊ σου τῆς σεπτῆς δυνάμεως, δι᾽ ἧς, Χριστέ, πάντας περιφρούρησον τοὺς προσκυνοῦντάς σε.

Δόξα. Ἦχος πλ. α΄.

Τὴν πάμφωτον μνήμην τῆς ὑμῶν ἀθλήσεως πιστῶς ἄγοντες ἀνυμνοῦμεν, πεντάριθμοι μάρτυρες, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν, τὸν ὑμᾶς ἐνισχύσαντα παραδόξως καὶ νικητὰς κατ᾽ ἐχθρῶν ἀναδείξαντα καὶ θαυμάτων χάρισι μεγαλύναντα· ὅθεν τὰ στίφη τῶν πιστῶν σενελθόντα γεραίρει τὴν ἐκ Θεοῦ ὑμῖν δοθεῖσαν χάριν καὶ ἐν πίστει βοῶσι : χαίρετε, στρατιῶται ἀήττητοι τοῦ βασιλέως τῶν δυνάμεων, οἱ τὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας τοῦ σκότους τῇ πίστει τροπωσάμενοι καὶ Χριστὸν τὸν φωτοδότην ἐν τοῖς οἰκείοις μέλεσι δοξάσαντες, πρὸς ὃν πρεσβείαν ποιήσατε ὑπὲρ τῆς ἐνεγκαμένης νήσου τοῦ σώζεσθαι αὐτὴν [1]) ἐξ ἐπιδρομῆς βαρβάρων, λιμοῦ καὶ

1) αὐτῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

λοιμοῦ καὶ πάσης δεινῆς περιστάσεως, καὶ τοῖς ἐκ πόθου εὐφημοῦσιν ὑμᾶς δωρηθῆναι εἰρήνην καὶ μέγα ἔλεος.

Δοξολογία μεγάλη καὶ ἀπόλυσις.

Εἰς τὴν λειτουργίαν τυπικά, καὶ ἐκ τοῦ κανόνος ᾠδὴ γ΄. καὶ στ΄.

Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγέλιον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

Μεγαλυνάριον· εἰς ἦχον β΄.

Σαμοθρᾳκης γόνους λαμπροὺς καὶ τῆς χώρας Μάκρης μέγα κλέος τε καὶ φρουροὺς καὶ τῶν ἀσθενούντων ἰατρούς τε καὶ σώστας τοὺς πέντε μεγάθλους ἀνευφημήσωμεν.

Ἐσθλῶν ἁπάντων Χριστὸς
Ἀρχὴ καὶ Τέλος.

B΄.

Λόγος διηγηματικὸς καὶ ἐγκωμιαστικὸς εἰς τοὺς ἁγίους πέντε νεομάρτυρας τοὺς ἐκ Σαμοθρᾴκης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

«Ἀλλὰ ταῦτα ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασι τὸν πέμψαντά με».

Μαρτυρικὴν πανήγυριν σήμερον, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ἐπιτελεῖ γηθοσύνως ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία. Μαρτύρων μνήμην ἄγει, αὖθις λέγω, ὁ Χριστώνυμος τοῦ Κυρίου λαός, χαίρων λίαν καὶ εὐφραινόμενος οὐ μόνον εἰς τὴν θεόσωστον νῆσον Σαμοθρᾴκην, ἐκ τῆς ὁποίας ἐβλάστησαν ὡς ῥόδα τερπνὰ καὶ ἀμάραντα οἱ καλλίνικοι οὗτοι πέντε νεολαμπεῖς μάρτυρες, ἀλλὰ καὶ ἁπανταχοῦ οἱ εὐσεβῶς φιλομάρτυρες, πλουτήσαντες πρεσβευτὰς διαπύρους καὶ ἰατροὺς παθῶν ἀμίσθους καὶ ἐν κινδύνοις ἑτοίμους βοηθοὺς καὶ ἀντιλήπτορας.

Διότι, καθὼς ὁ ὁρώμενος αὐτὸς οὐρανὸς λαμπρύνεται καὶ στολίζεται ἀπὸ τὸν χορὸν τῶν ἀστέρων καὶ ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν τοῦ μεγάλου φωστῆρος ἡλίου ἐγκαλλωπίζεται καὶ φαιδρύνεται, οὕτω καὶ ὁ νοητὸς οὐρανός, ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, λέγω, ἀγάλλεται [μὲν] καὶ χαίρει σφόδρα, καὶ ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς ἐνδοξάζεται ἐν ταῖς μνήμαις τῶν Ἁγίων αὐτοῦ, ὡς φίλων ἀγαθῶν καὶ πιστῶν αὐτοῦ χρηματισάντων. Ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ οἱ ἀείμνη-

στοι κατεφρόνησαν καὶ ἀφῆκαν δι' ἀγάπην αὐτοῦ κόσμον καὶ τὰ ἐγκόσμια, δόξαν, τιμήν, πλοῦτον, τρυφὴν καὶ ἀπόλαυσιν καὶ αὐτὸ τὸ σῶμά τους καὶ ζωήν, διὰ νὰ κερδίσωσι μόνον αὐτὸν τὸν Χριστόν, τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν καὶ τὴν οὐρανίαν βασιλείαν του καὶ αἰώνιον μακαριότητα τῶν δικαίων, διὰ τοῦτο καὶ ὑπέμειναν διὰ τὴν ἀγάπην του οἱ γενναῖοι τῷ ὄντι καὶ ἀθλοφόροι Μάρτυρες, τοιαῦτα πάνδεινα κολαστήρια, μάλιστα εἰς τούτους τοὺς ἐσχάτους χρόνους, ὅπου ἐφθάσαμεν οἱ ταλαίπωροι καὶ εὑρισκόμεθα ὅλως διόλου εἰς τὰ φθαρτὰ καὶ μάταια ἀποβλέποντες καὶ διὰ μέλλοντα αἰώνια ἀγαθὰ δὲν μᾶς μέλει [1]). Ἀλλ' οὗτοι οἱ ἀοίδιμοι τῷ ὄντι καὶ τρισμακάριοι δὲν ἠμποδίσθησαν οὔτε ἀπὸ καιρικὰς περιστάσεις, οὔτε ἀπὸ σωματικὴν ἡδυπάθειαν ἐνικήθησαν, ἀλλ' ὡμολόγησαν τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον τυράννων ὠμοτάτων θηριωνύμων ἀνθρώπων φέροντες εἰς χεῖρας αὐτῶν τὰ ἐρυθρὰ ἱμάτια τῆς ὑπὲρ αὐτοῦ σφαγῆς καὶ χύσεως αἵματος καὶ ἔχοντες εἰς τὰς κεφαλάς των στεφάνους ὁλολαμπεῖς, τὴν κατὰ τοῦ διαβόλου δηλαδὴ καὶ κόσμου καὶ σαρκὸς αὐτῶν νίκην, μιμηθέντες ὅσον τὸ δυνατὸν οἱ μακάριοι αὐτὸν τὸν διδάσκαλον καὶ σωτῆρα πάντων Κύριον καὶ Θεόν, κινούμενοι ὑπὸ τοῦ πρὸς αὐτὸν διαπύρου αὐτῶν πόθου καὶ θερμοτάτης ἀγάπης.

Διότι μὴ δειλιάσαντες ποσῶς πρὸς τοὺς θηριωδεστάτους ἐκείνους ἐχθρούς των καὶ διώκτας τῆς ἀληθοῦς ἡμῶν πίστεως, οὔτε τὰ τρομερώτατα ἐκείνων καὶ ἀλγεινὰ κολαστήρια, ἀλλὰ παραδόντες θαρσαλέως ἑαυτοὺς τοῖς ἀνημέροις καὶ ἀγριωτάτοις ἐκείνοις τυράννοις καὶ ὠμοτάτοις βασανισταῖς καὶ ὑπομείναντες μεγαλοψύχως βάσανα πικρότατα, στρεβλώσεις ποικίλας, καταπέλτας [2]) φοβερούς, ὥστε ὅπου μόνον νὰ τὰ βλέπῃ τινὰς καὶ νὰ ἀκούσῃ εἶναι φρικτὸν καὶ τρομερόν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Κύριος δικαίως τοὺς ἠγάπησε καὶ ἐδόξασε διαφερόντως, ὡς μεγίστους ἥρωας καὶ χαίρει μᾶλλον ἐπ' αὐτοῖς, ὡς ὁ ἴδιος φανερώνει διὰ τοῦ Θεολόγου Ἰωάννου εἰς τὴν αὐτοῦ ἀποκάλυψιν: «Ὅτι ἡ πόλις ἡ ἁγία ἐκείνη, ἡ μήτηρ τῶν πρωτοτόκων, ἦτον τεθεμελιωμένη ἐπὶ τὸν ἴασπιν, ἤτοι ἄνω τῶν αἱμάτων καὶ πληγῶν τῶν μαρτύρων καὶ ὅτι δι' αὐτῶν (τῶν μαρτύρων δηλαδὴ) κοσμεῖται ὁμοῦ καὶ τὸ ἴδιον πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ».

Ἐμάθετε τὴν ὑπερβάλλουσαν πρὸς τοὺς μάρτυρας τοῦ Θεοῦ ἀγάπην, ἀσύγκριτον τιμὴν καὶ μεγαλειότητα· καὶ ὁ προφήτης Ἠσαΐας λέγει περὶ αὐτῶν τῶν μαρτύρων: «Καὶ ἔσται ὁ Κύριος εἰς ὄνομα αὐτοῦ καὶ εἰς σημεῖον αἰώνιον», σημεῖον δέ, τὴν κατὰ τοῦ διαβόλου νίκην καὶ τοῦ κόσμου

---

1) μέλλει — οὐ φροντὶς ἡμῖν.—2) καταπέλτης=βασανιστήριον ὄργανον, ἐν ᾧ ἐξηρθροῦντο τὰ μέλη τῶν κολαζομένων ὑπὸ τῶν δημίων.

τούτου γεγονυῖαν, δηλαδὴ διὰ τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ πληγῶν καὶ θανάτου αὐτῶν ἐδήλωσε.

Καὶ ὁ Φίλων ὁ Καρπάθιος γράφει, ὅτι ὁρμίσκοι [1]) καὶ ὁμοιώματα χρυσίου εἶναι τὰ μαρτύρια καὶ ὑπὲρ Χριστοῦ κολαστήρια [2]) τῶν ἁγίων μαρτύρων. Ὅθεν καὶ δικαίως προσκυνοῦνται παρὰ πάντων τῶν πιστῶν, ὑμνολογοῦνται καὶ πανηγυρίζονται ἐτησίως ἁπανταχοῦ λαμπρῶς, ὡς φίλοι ἄριστοι τοῦ Κυρίου, καθὼς καὶ σήμερον ἑορτάζονται λαμπρῶς οἱ πενταυγεῖς οὗτοι νεομάρτυρες, ὅπου ἐτίμησαν καὶ ἐδόξασαν τὴν πατρίδα των Σαμοθράκην, τὴν πρῴην [3]) ἄσημον καὶ ἀκατανόμαστον, νῦν δὲ δι' αὐτῶν πανταχοῦ ἐπίσημον καὶ ὀνομαστὴν γενομένην.

Ἂς ἀρχίσωμεν λοιπὸν ἐξ ἀρχῆς τὴν γλυκυτάτην διήγησιν τοῦ φρικτοῦ αὐτῶν μαρτυρίου, πῶς ἔγινεν ἐξ ἀρχῆς, τίνι τρόπῳ ἠγωνίσθησαν καὶ γενναίως ἠρίστευσαν καὶ διὰ τοῦτο ἐδοξάσθησαν μὲν ἐκ Θεοῦ καὶ τιμῶνται ἀπὸ ἡμᾶς καὶ ἑορτάζονται σήμερον. Οὗτοι οἱ καλλίνικοι πέντε μάρτυρες Μανουήλ, Θεόδωρος, Γεώργιος καὶ νεώτερος Γεώργιος [4]), ἦσαν γεννήματα καὶ θρέμματα τῆς νήσου Σαμοθράκης, ὁ δὲ Μιχαὴλ κατήγετο ἀπὸ τὴν περίφημον Κύπρον· ὄντες δὲ νέοι εἰς τὴν ἡλικίαν συνέβη κατὰ τὸ 1821 ἡ θρυλουμένη [5]) ἐκείνη ἐπανάστασις, ὅτε ἡ νῆσος αὕτη Σαμοθράκη ἠχμαλωτίσθη ἐλεεινῶς, ἐλθόντων ἀπὸ Ἀβύδου, Τενέδου καὶ ἄλλων τόπων Ἀγαρηνῶν καὶ φονευσάντων τοὺς Χριστιανοὺς κατοίκους Σαμοθράκης, τὰς δὲ γυναῖκας καὶ παιδία ἀνήλικα ἠχμαλώτισαν καὶ διεμοίρασαν εἰς Ἀνατολήν, Εὐρώπην καὶ Αἴγυπτον.

Τότε δὴ καὶ αὐτοὺς τοὺς τέσσαρας ἠχμαλώτισαν [6]) ὁμοῦ μὲ τὸν Μιχαῆλον, ὅστις ἦτον ἡλικιωμένος, ἀλλὰ φοβηθεὶς τὸν θάνατον καὶ φιλοψυχήσας ἐξώμοσεν ἐλεεινῶς· τοὺς δὲ τέσσαρας παῖδας πωλήσαντες εἰς Τούρκους, τοὺς ἐτούρκισαν καὶ ὁ [μὲν] Μανουὴλ πωληθεὶς εἰς Αἴγυπτον ἐδόθη εἰς σχολεῖον Ἀγαρηνῶν καὶ ἔμαθε τὴν Ἀραβικὴν διάλεκτον καὶ γράμματα καὶ ἐγυμνάσθη εἰς τὰ βιβλία τῶν Ἀγαρηνῶν ἀρκετά.

Ἀφ' οὗ δὲ ἔγεινεν εἰρήνη καὶ ἡ Ἑλλὰς ἠλευθερώθη καὶ οἱ αἰχμαλωτισθέντες Χριστιανοὶ ἄλλοι μὲν ἠλευθεροῦντο, ἕτεροι δὲ φεύγοντες κρυφίως ἀπὸ τοὺς ἀσεβεῖς ἤρχοντο εἰς τοὺς τόπους τῶν Χριστιανῶν καὶ ἐχρί-

---

1) ἑρμίσκοι—ὁ ρ μ ί σ κ ο ς ὑποκορ. τοῦ ὅ ρ μ ο ς = κυκλικὴ σειρὰ ὁμοία πρὸς περιδέραιον.—2) κολλαστήρια.—3) πρῴτην.—4) Ἐν τῷ πρωτογράφῳ ἐφέρετο ν ε ώ τ ε ρ ο ς Θ ε ό δ ω ρ ο ς, κατὰ lapsus calami, πάντως διορθωθὲν ὑπὸ τοῦ ἀντιγραφέως Χρ. Ρηγοπούλλου, σημειοῦντος ὅτι κατὰ λάθος ἀναφέρονται δύο Θεόδωροι ἀντὶ δύο Γεωργίων ὑπὸ τοῦ ῥήτορος. Ἄλλως τε τοῦτο ἐκφαίνεται ἐκ τῆς Ἀκολουθίας, ἐν ᾗ πεντάκις μνημονεύονται ἐν ἀπολυτικίοις καὶ καταβασίαις τὰ ὀνόματα τῶν μαρτύρων· ἀλλὰ καὶ κατωτέρω ἐν τῇ ἀφηγήσει τοῦ μαρτυρίου των ἀείποτε Γεώργιοι λέγονται.—5) θρυλλουμένη.—6) ἠχμαλωτίσαντες.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

οντο καὶ ἡνώνοντο τοῖς χριστιανοῖς, τότε καὶ οὗτοι οἱ πέντε ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Σαμοθράκην καὶ ἐπαναλαβόντες τὰ πατρικά των κτήματα ἡνώθησαν μὲ τοὺς Χριστιανοὺς καὶ ἐχριστιάνιζον. 'Αλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐγνώσθησαν εἰς τοὺς Τούρκους τοὺς ἐγκατοίκους Σαμοθράκης καὶ αὐτοὶ ἐδήλωσαν εἰς τοὺς ἄλλους Τούρκους τῆς Θράκης, τότε ὁ κατὰ καιρὸν 'Αγᾶς, καὶ Καδῆς ἐφοβέρισαν αὐτοὺς καὶ λαβόντες ἀρκετὰ χρήματα ἀπέλυσαν αὐτοὺς ἐλευθέρους. Καὶ πάλιν μετὰ τὴν ἐναλλαγὴν τῶν ἡγεμόνων [1]) τὰ αὐτὰ ἔπασχον καὶ μὲ ζημίαν πολλὴν χρημάτων ἐλυτρώνοντο· οἱ δὲ χριστιανοὶ ἐγκάτοικοι τῆς Νήσου ἐσυμβούλευον αὐτοὺς ν' ἀναχωρήσουν εἰς τὴν ἐλευθέραν 'Ελλάδα, μήπως καὶ κινδυνεύσωσι τὴν ζωήν των, [ἐκεῖ] ὡς γνωσθέντες ἀπὸ τοὺς ἀσεβεῖς· ἀλλ' οἱ εὐλογημένοι οὗτοι δὲν ἠθέλησαν ν' ἀναχωρήσωσιν ἀλλὰ ἀπεφάσισαν ὁμογνωμόνως, ἀνίσως καὶ ἤθελον βιασθῶσιν ἀπὸ τοὺς ἀσεβεῖς, νὰ μαρτυρήσωσι τὴν καλήν ὁμολογίαν καὶ ἀποθάνωσι διὰ τὸν Χριστόν, καθὼς καὶ ἐγένετο

'Ο 'Αρχιερεὺς Τραϊανουπόλεως ἐπίτροπος τοῦ Μαρωνείας [2]), ἀποδημοῦντος τότε [τοῦ Μαρωνείας] εἰς βασιλεύουσαν, καὶ ἔχων τὴν ἐπίσκεψιν ὅλης τῆς ἐπαρχίας καὶ αὐτῆς τῆς νήσου Σαμοθράκης ἐσυμβούλευε καὶ αὐτὸς τοὺς μάρτυρας ν' ἀναχωρήσωσιν, ἵνα μὴ κινδυνεύσωσι, καὶ ἐπειδὴ ἀπῆλθεν εἰς βασιλεύουσαν δι' ἀναγκαίας ὑποθέσεις του, ἠρώτησε τὸν ἀπὸ Σερρῶν Παναγιώτατον Πατριάρχην Κύριον Γρηγόριον, ἐὰν ἠδύνατο νὰ ὑπερασπισθῇ τοὺς μάρτυρας ἐν καιρῷ βίας τῶν ἀσεβῶν· πρὸς τὸν ὁποῖον ἀπεκρίθη ὁ Πατριάρχης, ὅτι ἡ 'Εκκλησία ὡς ὑποκειμένη οὖσα εἰς τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας, οὐδεμίαν βοήθειαν ἠδύνατο νὰ δώσῃ εἰς τοὺς τοιούτους ἐξωμότας καὶ φωραθέντας[3]) ὑπὸ τῶν ἀσεβῶν, ἀλλ' ἡ μόνη σωτηρία αὐτῶν εἶναι, ἐὰν θέλωσι, ν' ἀναχωρήσωσιν ἐκεῖθεν τάχιστα, πρὶν ἢ πιασθῶσι. Ταύτην τὴν συμβουλὴν ἀνήγγειλεν ὁ ῥηθεὶς ἐπίσκοπος Τραϊανουπόλεως εἰς τοὺς μάρτυρας ἐπανελθὼν ἀπὸ Κωνσταντινούπολιν.

'Εν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἔλαβε τὸ Καδηλίκι [4]) τῆς Μάκρης κωμοπόλεως κἄποιος σκληρὸς 'Απτουρραχμὰν ἐφένδης λεγόμενος, ὠμὸς καὶ ἀπάνθρωπος καὶ ζηλωτὴς ἄκρος τῆς τοῦ Μωάμεθ θρησκείας, ὅστις ἔχων τὴν κυριαρχίαν τῆς Σαμοθράκης ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ ἀπέρασεν [5]) ἐκεῖ διὰ νὰ συνάξῃ τὰ δικαιώματά του καὶ ἀπὸ τὴν Νῆσον, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐπροδόθησαν παρὰ τῶν ἀσεβῶν οἱ Μάρτυρες, τοὺς ὁποίους καλέσας πρῶτον ἤρχισε νὰ

---

1) ἡ γ ε μ ό ν ε ς = οἱ ἑκάστοτε διοικηταὶ τῆς νήσου, ἤτοι ὁ ἀγᾶς (πολιτικὸς κυβερνήτης) καὶ ὁ καδῆς (ἱεροδίκης).—2) τοῦ μητροπολίτου Δ α ν ι ὴ λ (1821—1838) Γερμανοῦ μητροπολίτου Σάρδεων, ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι κτλ. «Θρᾳκικὰ» τόμ. ΣΤ'. σελ. 87.—3) φοραθέντες.—4) τὸ ὑπούργημα τοῦ καδῆ, δηλ.—5) διαλεκτισμὸς ῥῆμα ἀ π ε ρ ν ῶ (περνῶ—περῶ).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τοὺς συμβουλεύῃ μὲ ἱλαρὸν πρόσχημα ὁ δόλιος, ὅτι, δὲν ἦτον εἰς αὐτοὺς πρέπον νὰ ἀφήσωσι τὴν λαμπρὰν θρησκείαν τῶν Ἀγαρηνῶν, ὁποὺ κρατεῖ πανταχόθεν καὶ βασιλεύει, τὴν ὁποίαν ἐδέχθησαν καὶ ἐδιδάχθησαν καὶ αὐτοί, καὶ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν τῶν Χριστιανῶν θρησκείαν, ὑποκειμένην εἰς αὐτοὺς οὖσαν καὶ ἄσημον, καὶ μάλιστα ὅπου φέρνει κίνδυνον κεφαλικὸν[1]) εἰς αὐτούς, ἐὰν ἐπιμένωσιν εἰς τὸ πεῖσμά των καὶ δὲν ὑπακούωσι, καὶ μάλιστα ὅπου καὶ αὐτὸς νὰ τὸ σιωπήσῃ δὲν δύναται (ὡς ἔλεγεν), ὅτι κινδυνεύει ἀπὸ τοὺς πασσάδες, ὅπου τὸν ἐκυρίευον[2]).

Πρὸς ταῦτα οἱ μάρτυρες ὁμοφώνως ἀπεκρίθησαν, ὅτι ἡμεῖς Χριστιανοὶ εἴμεθα ἀπὸ τοὺς πατέρας μας καὶ μὲ τὸ νὰ ἠχμαλωτίσθημεν ἀνήλικοι, δυναστικῶς μᾶς ἐτούρκισαν οἱ Ἀγάδες μας. Τώρα ὅμως, ὅπου ἐγνωρίσαμεν τὸ συμφέρον μας, ἐδέχθημεν πάλιν τὴν ὀρθόδοξον πίστιν τῶν πατέρων μας, τὴν ὁποίαν ποσῶς δὲν ἀρνούμεθα, ἀλλ' εἴμεθα ἕτοιμοι ν' ἀποθάνωμεν ὅλοι μας δι' αὐτήν, Ὁ δὲ μιαρὸς καδῆς βλέπων τὴν τόλμην τῶν μαρτύρων καὶ γνωρίζων ὅτι εὔκολα δὲν ἠρνοῦντο τὴν πίστιν των τότε ἐπρόσταξε καὶ τοὺς ἐφυλάκισαν. Καὶ νὰ παγιδεύσῃ τὸν δεσπότην[3]) (ὅστις συνέπεσε νὰ εὑρεθῇ καὶ αὐτὸς εἰς τὸ τεύρι[4]) τῆς Σαμοθράκης) ἤρχισε μὲν μὲ ὑπόκρισιν φιλικὴν νὰ τὸν ἐρευνᾷ, τί ἔπρεπε νὰ κάμῃ εἰς τοὺς ὑβριστὰς τῆς θρησκείας του: νὰ τοὺς θανατώσῃ ἢ νὰ τοὺς ἀπολύσῃ; Τοῦτο δὲ ἐποίει, διὰ νὰ μάθῃ, ἐὰν ὁ δεσπότης παρεκίνησε τοὺς ἁγίους εἰς τὸ μαρτύριον· καὶ ἐὰν τὸν συνεβούλευε νὰ τοὺς ἀφήσῃ δῆθεν καὶ νὰ μὴ τοὺς θανατώσῃ, νὰ τὸν καταδικάσῃ καὶ αὐτὸν ὡς ὑπεύθυνον.

Ὁ ἀρχιερεὺς γνωρίσας τὸν δόλον τοῦ τυράννου ἀπεκρίθη ὅτι οὐδεμίαν εἴδησιν εἶχε περὶ τῶν τοιούτων, καὶ ὅτι εἰς τὴν ἐξουσίαν του εἶναι, νὰ τοὺς θανατώσῃ τοὺς μάρτυρας, ἢ νὰ τοὺς ἀπολύσῃ, ὡς κριτής, ὅπου εἶναι. Μὴ δυνηθεὶς λοιπὸν ὁ πανουργότατος ν' ἀκούσῃ ἀπὸ τὸν Δεσπότην ἐκεῖνα ὅπου ἐπόθει, ἐμεθοδεύθη διὰ νὰ λάβῃ χρήματα ἀπὸ τοὺς μάρτυρας καὶ νὰ τοὺς ἀπολύσῃ. Ὅθεν καὶ κατώρθωσε, καὶ ἀπέλυσε πρὸς καιρόν τοὺς μάρτυρας, καὶ ἀπεράσας εἰς Μάκρην ἐκάθητο. Μετὰ δὲ καιρόν, ὅπου ἦλθεν ἕνας ὁμόφρων ἐκείνου τύραννος[5]) μανικός, συνομώσας μὲ αὐτὸν ὁ ἐπάρατος ἔκαμε καὶ ἔφεραν τοὺς εὐλογημένους πέντε ὁμολογητὰς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

---

1) δηλ. θάνατον.—2) τῶν ὁποίων ἦτο ὑφιστάμενος, δηλ.—3) Προφανῶς τὸν Τραϊανουπόλεως, τὸν ἐπίτροπον Μαρωνείας.—4) τεύρι ἢ d εύρι ἐλέγετο ἡ κατ' ἔτος τοῦ μητροπολίτου ἢ τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ ἐπισκόπου περιοδεία εἰς τὴν ἐπαρχίαν του πρὸς εὐλογίαν τοῦ ποιμνίου του, διευθέτησιν τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ κοινοτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καὶ εἴσπραξιν τῶν δικαιωμάτων του. Ἡ λέξις φαίνεταί μοι Τουρκικὴ καὶ ἦτο καθιερωμένη ἐν ταῖς μητροπόλεσι.—5) τύραννος= ἀγᾶς (πολιτικὸς διοικητής).

ἀπὸ τὴν Σαμοθράκην μὲ βίαν καὶ εὐθύς, ὅπου ἦλθον ἐκεῖ, τὴν νύκτα ἐκείνην τοὺς ἀπέκλεισαν εἰς σκοτεινὴν φυλακὴν καὶ τοὺς πόδας των ἔκλεισαν εἰς τὸ τιμωρητικὸν ξύλον. Ἦτον δὲ τότε ἡμέρα τῆς ἀθεμίτου νηστείας τῶν Τούρκων λεγομένης παρ' αὐτῶν ῥαμαζάν. Διὸ καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἔμειναν κεκλεισμένοι. Τὸ δὲ ἑσπέρας, ἀφοῦ ἔφαγον εἰς κόρον κατὰ τὸ ἔθος των, ὥρισεν ὁ τύραννος καὶ τοὺς ἐπαρουσίασαν [1]) ἔμπροσθεν εἰς αὐτοὺς καὶ λέγει τους, μὲ πρόσωπον σοβαρόν, ὅστις ἦτο τὸ γένος ᾿Αλβανός, σκληρὸς καὶ ἀπάνθρωπος.

—Λέγετέ μοι, ποῖοι ἐστέ ;

Οἱ δὲ μάρτυρες ἀπεκρίθησαν μὲ πρόσωπον ἱλαρόν:

—Ἡμεῖς, αὐθέντα, εἴμεθα Χριστιανοὶ ἀπό προγόνων μας γεγενημένοι καὶ ἀνατεθραμμένοι εἰς τὴν νῆσον Σαμοθράκην καὶ ἐν καιρῷ τῆς καταδρομῆς τῆς πατρίδος μας ἐφόνευσαν βαρβαρικῶς οἱ ὁμόθρησκοί σου τοὺς γονεῖς μας καὶ πωλήσαντες ἡμᾶς ὡς αἰχμαλώτους, καὶ παιδία ὄντας [2]) μικρά, μᾶς ἐτούρκισαν οἱ αὐθένται μας· τώρα ὅμως, ὅπου ἤλθομεν εἰς ἡλικίαν νόμιμον καὶ ἐγνωρίσαμεν τὴν διαφορὰν τῆς ἀληθοῦς προγονικῆς ἡμῶν πίστεως, ἀποστραφέντες τὸ σκότος τῆς πλάνης ὑπεστρέψαμεν πάλιν εἰς τὸ φῶς τῆς ἀληθείας.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ τύραννος ἐθυμώθη ὅλος καὶ πνέων πῦρ πρὸς τοὺς μάρτυρας λέγει τους :

—Πῶς ἀπετολμήσατε, ἀνόητοι, καὶ κατεφρονήσατε τὴν ἀληθινὴν πίστιν τῶν Μωαμεθανῶν, ἡ ὁποία, ἀφοῦ σᾶς ἐχάρισε [3]) τὴν παροῦσαν ζωήν, ὅπου ἦσθε [4]) τότε διὰ νὰ θανατωθῆτε, καθὼς καὶ οἱ γονεῖς σας, σᾶς ὑπόσχεται καὶ μετὰ θάνατον πολλὰ ἀγαθὰ πανευφρόσυνα ;

Οἱ δὲ μάρτυρες ἀπεκρίθησαν ὅτι, ἡμεῖς, ὦ Ἡγεμών, εἰς τὸ ἑξῆς δὲν θέλομεν νὰ ζῶμεν ἀσεβῶς, ἀλλὰ προτιμῶμεν κάλλιον θάνατον πρόσκαιρον παρὰ νὰ κολαζώμεθα [5]) αἰωνίως μὲ ἐσᾶς εἰς αἰώνιον κόλασιν· τὰ δὲ ὅσα καλὰ μᾶς ὑπόσχεσθε, ἔχετε αὐτὰ ἐσεῖς· διότι ἡμεῖς αὐτὰ δὲν τὰ θέλομεν, ἐπειδὴ καὶ ἠπατήθημεν ἀρνηθέντες τὴν ἀληθῆ τοῦ Χριστοῦ πίστιν, ὅπου προξενεῖ ζωὴν αἰώνιον τοῖς εἰς αὐτὸν πιστεύουσι, διὰ τοῦτο ὁμολογοῦμεν σήμερον κατ' ἐνώπιον πάντων ὅτι Χριστιανοὶ εἴμεθα καὶ Χριστιανοὶ θέλομεν ν' ἀποθάνωμεν καὶ μὴν ἐλπίζῃς ποτὲ νὰ μεταβάλῃς [6]) τὴν γνώμην μας.

Εἰς ταῦτα θυμωθεὶς ὁ τύραννος ἐπρόσταξε τοὺς στρατιώτας νὰ φυλακίσουν τοὺς μάρτυρας καὶ ἀφοῦ τοὺς ἔφεραν εἰς τὴν φυλακήν, τὰς μὲν χεῖράς των ἔδεσαν ὄπισθεν, τοὺς δὲ πόδας ἠσφάλισαν εἰς τὸ ξύλον καὶ ἔστε-

1) ἐπαρρησίασαν.—2) ὄντες.—3) ἐχάρησε.—4) εἶσθε.—5) κολαζόμεθα.—6) μεταβάλλῃς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

κον ὄρθιοι· εἰς δὲ τὸν τράχηλόν των ἔδεσαν ἅλυσον, καὶ τὸ μὲν σῶμα ἐκρέματο, οἱ δὲ πόδες ἦσαν σφαλισμένοι [1]) εἰς τὸ ξύλον· καὶ οὕτως εὑρισκόμενοι εἰς τοιαύτην πικρὰν βάσανον ἔχαιρον οἱ ἀοίδιμοι καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, ὅπου τοὺς ἠξίωσε νὰ πάθωσιν δι᾿ αὐτόν, ψάλλοντες ὕμνους καταλλήλους (καὶ) εὐχόμενοι νὰ τοὺς βοηθήσῃ νὰ τελέσουν τὸν δρόμον τοῦ μαρτυρίου των καὶ οἱ πέντε ἀχώριστα, καὶ παραθαῤῥύνοντες ὁ ἕνας τὸν ἄλλον νὰ ὑπομένωσι· καὶ εὐχαρίστουν τὸν Κύριον, ὅπου δὲν τοὺς ἄφησε ν᾿ ἀποθάνωσιν εἰς τὴν ἀσέβειαν καὶ ἔλεγον οἱ μακάριοι : Μὴ φοβηθῶμεν, ἀδελφοί, θάνατον πρόσκαιρον οὔτε νὰ δειλιάσωμεν βάσανα, ὅπου περνοῦν καὶ πηγαίνουσι. Τὸν Θεὸν ἂς φοβηθῶμεν, ὅπου δύναται καὶ μετὰ θάνατον νὰ κολάσῃ αἰώνια.

Ταῦτα καὶ ἄλλα ἔλεγον συμπαραθαῤῥυνόμενοι, καὶ ἐδέοντο τοῦ Κυρίου νὰ τοὺς ἀξιώσῃ νὰ κοινωνήσουν τὰ ἄχραντα μυστήρια.

Κάποιοι δὲ χριστιανοὶ ἀκούσαντες ἔξωθεν τῆς φυλακῆς, ὅτι ἐπόθουν νὰ κοινωνήσουν οἱ μάρτυρες, ἔλαβαν φροντίδα εἰς τοῦτο παρηγορήσαντες τοὺς μάρτυρας καὶ τὸ ἀνήγγειλαν τῶν προεστώτων καὶ τοῦ ἱερέως τῆς κώμης, καὶ ἀπελθόντες οἱ προεστοὶ εἰς τὸν Ἡγεμόνα ἐπροσποιήθησαν ὅτι ἐγκαλοῦσαν τὸν ἱερέα ὅτι δὲν θέλει νὰ πληρώσῃ δύο χρόνων τὰ βασιλικὰ δοσίματα καὶ νὰ τὸν βιάσῃ νὰ τὰ πληρώσῃ. Ὅθεν διέταξεν ὁ Ἡγεμὼν νὰ φυλακισθῇ ὁ ἱερεὺς μὲ τοὺς μάρτυρας· καὶ λαβὼν μεθ᾿ ἑαυτοῦ μερίδας τοῦ Δεσποτικοῦ σώματος ἐκλείσθη εἰς τὴν φυλακὴν μὲ τοὺς μάρτυρας· καὶ τὴν νύκτα ἐκείνην ἐξωμολόγησε τοὺς Ἁγίους καὶ τοὺς ἐκοινώνησε τὰ ἄχραντα μυστήρια.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐπρόσταξεν ὁ τύραννος καὶ ἔφερον ἔμπροσθέν του τοὺς μάρτυρας ἕνα καθ᾿ ἕνα χωριστὰ νὰ τοὺς ἐξετάσῃ ὁ δόλιος: Καὶ πρῶτον μὲν ἐξέταξε [2]) τὸν Μανουὴλ ὡς εἰδήμονα τῆς Ἀραβικῆς διαλέκτου, εἰς τὰ βιβλία τῆς μυσαρᾶς θρησκείας τοῦ Μωάμεθ ἀναγνώσαντα· καὶ ἤρχισε νὰ τοῦ λέγῃ, [ὅτι] ν᾿ ἀφήσῃ τὴν τρέλαν [3]), καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν ἑαυτόν του καὶ νὰ μὴ θελήσῃ νὰ θανατωθῇ οὕτως· ἢ κἂν ἂς ὁμολογήσῃ ὅτι εἶναι Τοῦρκος εἰς τὸ φανερόν, καὶ ἔπειτα πάλιν ἂς εἶναι Χριστιανός. Ὁ δὲ Ἅγιος πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη μὲ θάρρος, ὅτι αὐτός, οὔτε μὲ ἀλήθειαν οὔτε μὲ προσποίησιν θέλει ὁμολογήσει ποτὲ τὴν ἀσέβειαν, ἐπειδὴ καὶ ἀπε-

---

1) ἀντὶ ἠ σ φ α λ ι σ μ έ ν ο ι τοῦ ρ. ἀσφαλίζω—τίθημί τι ἐν ἀσφαλείᾳ, κλείω. ὅθεν καὶ σφαλνῶ—σφαλνῶ.—2) ἰδιωτισμός· ἐξήτασε.—3) τ ρ έ λ α - τ ρ ε λ ὸ ς κτλ. γραπτέα δι᾿ ἑνὸς λ. Ἐτυμολογοῦνται καθ᾿ ἡμᾶς ἐκ τοῦ λατινικοῦ delirus (παράφρων)·—d ε λ ι ρ ὸ ς—d ε λ. ρ ὸ ς—d λ ε ρ ὸ ς (πρβλ. βαλ-βελ-βλη, ταλ-τλη, βέλος—βλῆμα, τάλας—τλήμων), d ρ ε λ ὸ ς (πρβ. φαλακρὸς—φαρακλός, Ἄγραυλος—Ἄγλαυρος), τ ρ ε λ ό ς.

φάσισε ν' ἀποθάνῃ διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ· καὶ ἂν ἤθελε νὰ ζῇ, δὲν ἤρχετο θεληματικῶς εἰς αὐτὸν καὶ ὅτι ἡ γνώμη καὶ τῶν πέντε εἶναι μία καὶ ἡ αὐτή.

Ἔπειτα ἔφερε καὶ τὸν Μιχαῆλον ὡς γεροντότερον καὶ ἤρχισε νὰ τὸν κολακεύῃ· ὁ ὁποῖος ἤλεγξε τὸν τύραννον πολὺ καὶ ἀπέδειξεν ὅτι ἀδύνατον ἦτο ν' ἀρνηθῇ τὸν Χριστὸν καὶ νὰ πιστεύσῃ τὸν Ἀντίχριστον, ν' ἀφήσῃ τὸ φῶς καὶ νὰ δεχθῇ τὸ σκότος.

Τὰ αὐτὰ ἀπεκρίθησαν καὶ οἱ λοιποὶ τρεῖς.

Ὕστερον πάλιν κράζει τὸν Μανουὴλ καὶ τὸν ἐκολάκευε λέγων, ὅτι κρῖμα εἰς ἐσέ, ὅπου ἀνέγνωσες τὰ βιβλία τοῦ Προφήτου, νὰ μὴ γνωρίσῃς τὴν ἀλήθειαν. Τότε ἤρχισε λαμπρᾷ τῇ φωνῇ ὁ Μανουὴλ καὶ ἐπερίπαιξε τὴν πλάνην τοῦ Μωάμεθ, ὅτι ὅλα τὰ βιβλία των καὶ μάλιστα τὸ Κοράνιον εἶναι μυθολογίαι καὶ πλάναι, καὶ γεμᾶτον φλυαρίας, διδάσκον [1]) ἀσέλγειαν, ἀκαθαρσίαν, καὶ πᾶσαν παρανομίαν. Διότι ἦτο γυμνασμένος εἰς τὰ Ἀραβικὰ καὶ εἰς τὸ λέγειν ἔμπειρος καὶ λόγιος καὶ ἐμυκτήρισε φανερὰ τὴν πλάνην τῆς θρησκείας τῶν Ἀγαρηνῶν.

Τότε ἐπρόσταξε καὶ τοὺς ἐφυλάκωσαν, καὶ ἐσυμβουλεύθη τὸν ἴδιον Καδῆν καὶ ἄλλους ἀξιωματικοὺς Τούρκους, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐσυμβούλευσαν νὰ γράψῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς τὸν αὐθέντην τῆς ἐπαρχίας Βασὰφ ἐφένδην, ὅστις ἦτο μυστικὸς γραμματεὺς τοῦ Σουλτὰν Μαχμούτ, πρὸς τὸν ὁποῖον ἔγραφεν ὅλα τὰ τῶν μαρτύρων ἀκόλουθα, καὶ ὅτι τουρκίσαντες πρῶτον ἠρνήθησαν τὴν θρησκείαν των καὶ ὑβρίζουσι παρρησίᾳ [2]) τὸν Προφήτην καὶ θρήσκευμα, μυκτηρίζοντες τὴν πλάνην των.

Ἕως ὅτου λοιπὸν νὰ ἔλθῃ ἀπόκρισις ἀπὸ Κωνσταντινούπολιν, εἰς διάστημα ἡμερῶν εἴκοσι καὶ τριῶν εὑρίσκοντο οἱ Ἅγιοι φυλακωμένοι καὶ ἄγευστοι τροφῆς παντελῶς καὶ ἐστερημένοι [3]) πάσης σωματικῆς παρακλίσεως [4]) ταλαιπωρούμενοι καὶ παιδευόμενοι εἰς τὸ τιμωρητικὸν ξύλον [5]) οἱ ἀείμνηστοι. Καὶ ἅμα ἦλθεν ἡ ἀπόφασις [ὅτι] νὰ θανατωθῶσι μὲ τὸν πλέον πικρότατον θάνατον, ὡς ὑβρισταὶ καὶ καταφρονηταὶ τῆς θρησκείας των, [ὅθεν] ἐπρόσταξεν ὁ ἀπάνθρωπος τύραννος καὶ ἔκαμαν ἀγκυλωτὰ περόνια σιδηρᾶ, λεγόμενα παρ' αὐτῶν τσεγκέλια [6]), τὰ ὁποῖα ἐκάρφωσαν εἰς ξύλα ὡσὰν καταπέλτην καὶ τὰ ἡτοίμασαν νὰ ρίξουν εἰς αὐτὰ τοὺς Ἁγίους ἀνηλεῶς οἱ αἱμοβόροι καὶ θηριόγνωμοι.

Καὶ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν ἥρπασαν οἱ δήμιοι ἀπὸ τὴν φυλακὴν τὸν μάρτυρα Μιχαῆλον ὡς γεροντότερον, ἔφεραν εἰς τὸ μέσον τοῦ παζαρίου [7]), καὶ τὸν ἐβίασαν νὰ σαλαβατίσῃ [8]). Ὁ δὲ Μάρτυς ἀπεκρίνατο ὅτι ἦτον

---

1) διδάσκων.—2) παρησίᾳ. 3) ὑστερημένοι.—4) παρακλήσεως(;)=κατακλίσεως=ἀναπαύσεως.—5) τὴν καταπέλτην.—6) οἱ ἐν τῷ τροπαρίῳ ὀβελίσκοι (ὀβελοί).—7) τῆς ἀγορᾶς, τουρκιστὶ π α ζ ά ρ.—6) σαλαβατίζω=ἀρνοῦμαι τὴν θρησκείαν μου, ἐξομώνω.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Χριστιανὸς καὶ δὲν ἠρνεῖτο τὴν πίστιν του, ἀλλ' ὕβριζε τὴν θρησκείαν των ἄφοβα. Ὅθεν θυμωθέντες οἱ δήμιοι ἔβγαλαν τὰ ξίφη των καὶ τὸν κατέκοψαν εἰς λεπτὰ κομμάτια ἱστάμενον ὄρθιον καὶ εὐχόμενον τὸν ἀοίδιμον· καὶ οὕτως ἔλαβε τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου πρῶτος τῶν ἄλλων ὁ μακάριος· ἦτον δὲ ἡμέρα ἕκτη τοῦ Ἀπριλίου, δευτέρα τοῦ Θωμᾶ.

Τὴν αὐτὴν ὥραν ἔβγαλαν καὶ τοὺς λοιποὺς τέσσαρας μάρτυρας ἐκ τῆς φυλακῆς καὶ τοὺς ἀπέρασαν ἐπίτηδες διὰ μέσου τῆς ὁδοῦ, ὅπου ἔκειντο [1]) τὰ τμήματα τοῦ νεκροῦ σώματος τοῦ Ἁγίου Μιχαήλου καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ Ἅγιοι τελειωμένον [2]) εὐχαρίστησαν τὸν Θεόν, ὅπου τὸν ἠξίωσε νὰ τελειώσῃ τὸν δρόμον τῆς ἀληθείας· καὶ λαβόντες θάρρος ὅτι θέλημα Θεοῦ εἶναι νὰ μαρτυρήσωσιν, ἐπορεύοντο τὴν ὁδὸν τῆς ἀθλήσεως χαίροντες καὶ φθάσαντες εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, τὸν μὲν Ἅγιον Θεόδωρον καὶ μεγάλον Γεώργιον τοὺς ἐκρέμασαν καὶ οὕτως ἔλαβον καὶ αὐτοὶ τὸν στέφανον τῆς ἀθλήσεως.

Τὸν δὲ πολυπαθῆ Μανουήλ, τὸν ἐλέγξαντα τὴν πλάνην των παῤῥησίᾳ ἐκ τῶν βιβλίων τους, ὡς ἐπίσημον καὶ λόγιον ἔφεραν εἰς τὸ ξύλον τῆς καταδίκης, ὅπου εἶχασι τὰ τσεγκέλια. Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἅγιος παρεκάλει τοὺς δημίους νὰ τὸν ἀφήσουν νὰ προσευχηθῇ· ἀλλὰ δὲν ἠθέλησαν οἱ ἀνηλεεῖς· μόνον τὸν ἐβίαζον ἢ νὰ σαλαβατίσῃ ἢ νὰ ἀναβῇ εἰς τὴν σκάλαν, ὅπου ἡτοίμασαν, νὰ ῥιφθῇ εἰς τὰ τσεγκέλια. Τότε ὁ Ἅγιος κατηράσατο τὸν δήμιον λέγων : ὦ μιαρώτατε καὶ ἀσεβέστατε, σὺ καὶ ὅλον τὸ γένος σου δὲν ἐγνωρίσατε ὅτι ἡμεῖς θεληματικῶς παραδίδομεν τὸν ἑαυτόν μας εἰς θάνατον διὰ τὴν εὐσέβειαν τῆς πίστεώς μας καὶ μᾶς βιάζετε νὰ ἀσεβήσωμεν ἀσεβέστατοι ; Ὁ Θεὸς αὐτός, διὰ τὸν ὁποῖον ἀποθνήσκομεν σήμερον, νὰ σᾶς ἐκδικηθῇ καὶ νὰ σᾶς δώσῃ τὰ ἐπίχειρα τῆς κακίας σας μὲ ἀμοιβὴν δικαίαν. Ταῦτα εἰπόντος τοῦ μάρτυρος, τὸν ἔσπρωξεν ὁ δήμιος καὶ πεσὼν εἰς τὰ τσεγκέλια ἐκαρφώθη σταυροειδῶς, ὡς τὰ εἶχασιν ἐπίτηδες : δύο ἥλους εἰς τὸ στῆθος, δύο εἰς τὴν κοιλίαν καὶ ἕτερον εἰς τὸ μέσον.

Ὡσαύτως ἔρριψαν καὶ τὸν μακάριον μικρὸν Γεώργιον καὶ πεσών, ὢ τοῦ θαύματος ! ἔκλιναν τὰ καρφία ὡς μόλυβδοι καὶ δὲν ἐκαρφώθη εἰς αὐτὰ τὸ σῶμα τοῦ Ἁγίου· ὅθεν ἔσυραν τὸν Ἅγιον ἐπάνω καὶ πάλιν καὶ ἔφεραν τὸν χαλκέα (κατσίβελον)[3]), καὶ τὰ ἐσφυροκόπησε καὶ ἴσιασαν[4]) καὶ ῥίψαν-

---

1) ἔκοιντο=κατέκειντο.—2) τελειοῦσθαι=τελευτᾶν, ἀποθνήσκειν.—3) Κατσίβελοι ἐν Θρᾴκῃ ἐλέγοντο οἱ Ἀθίγγανοι ἐν γένει, οἱ Γύφτοι ἀλλαχοῦ (Αἰγύπτιοι), οἵτινες συνήθως ἦσαν χαλκεῖς, ἰδίως ἡλοποιοὶ καὶ γανωταὶ χαλκίνων σκευῶν· πρβλ. καὶ τὸ αἴνιγμα : χίλιοι-μύριοι Κατσιβέλοι σὲ μιὰ τσέργα τυλιγμένοι (ὁ καρπὸς τῆς ροιᾶς, ρόϊδο).—4) ἐσίασαν τοῦ ἰσιάζω = ποιῶ τι ἴσον, εὐθετῶ, ἀνορθῶ : ἐκ τοῦ συγκεκομμένου 'σιάζω μετ' αὐξήσεως—ἔσιασα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τες τὸν Ἅγιον ἐπάνω εἰς τὰ σουβλία ἐκεῖνα ἐπέβη ὁ δήμιος καὶ τὸν ἐπάτει ἄνωθεν τῶν νώτων τοῦ Μάρτυρος, διὰ νὰ προσηλωθῇ τὸ σῶμα. Καὶ οὕτως, ὁ μὲν Μανουὴλ συντόμως παρέδωκε τὴν ἁγίαν του ψυχὴν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ, ὁ δὲ Γεώργιος ἔμεινε ζῶν προσηλωμένος ὥρας εἰκοσιτέσσαρας, μὲ ὀδύνην ἀφόρητον.

Οἱ δὲ Χριστιανοὶ ἐκεῖνοι ἐλθόντες τὴν νύκτα ἐκείνην ἐπαρηγόρουν τὸν μάρτυρα νὰ ὑπομένῃ τὴν βάσανον, διὰ νὰ στεφανωθῇ, ὁμοῦ εἰς τοὺς [1] λοιποὺς καὶ αὐτός. Ἔβαπτον δὲ πατύρους, ἤτοι βαμβάκια ἀπὸ τὰ αἵματα τῶν Ἁγίων πρὸς ἁγιασμόν τους, διὰ τῶν ὁποίων πολλοὶ ἀσθενεῖς ἐθεραπεύθησαν, οὐ μόνον Χριστιανοί, ἀλλὰ καὶ πολλαὶ γυναῖκες τῶν ἀσεβῶν Τούρκισσαι [2]). Καὶ ἐδέοντο τοῦ Θεοῦ νὰ βοηθήσῃ τῷ μάρτυρι, ἐπαρεκάλουν δὲ καὶ τὸν Ἅγιον, νὰ δεηθῇ ὑπὲρ αὐτῶν, νὰ παύσῃ ἡ πανώλης νόσος, ὅπου ἀπέθνησκον τότε οἱ ἄνθρωποι σωρηδὸν εἰς τὴν Μάκρην.

Ἀφοῦ δὲ ἐτελείωσε καὶ αὐτὸς ὁ μακάριος, ἠναγκάσθη ὁ τύραννος (νὰ διατάξῃ) νὰ ἀρθῶσι τὰ λείψανα τῶν Ἁγίων, διότι ἔμελλε τὴν ἡμέραν ἐκείνην νὰ περάσῃ ἐντεῦθεν ὁ Μουσταφᾶ Πασσᾶς, διὰ τῆς Μάκρης, καὶ νὰ μὴν ἰδῇ τοὺς μάρτυρας κρεμαμένους, καθότι αὐτὸς δὲν ἔδωκε γνώμην εἰς τὸν φόνον τῶν μαρτύρων. Ὅθεν ἐλθόντες οἱ δήμιοι, τῶν μὲν τεσσάρων Ἁγίων τὰ λείψανα κατέβασαν τῶν σχοινίων [3]) καὶ τσεγκελίου, ἐπὶ δὲ τὸν πολύτλαν Γεώργιον ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἔτι ζῶντα ἐπυροβόλησεν αὐτὸν εἷς ἐξ αὐτῶν τῶν δημίων εἰς τὴν κεφαλὴν [τοῦ μάρτυρος] μὲ πιστόλι, καὶ οὕτως ἐτελείωσε καὶ αὐτὸς ὁ ἀοίδιμος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Τότε οἱ Χριστιανοὶ λαβόντες τὴν ἄδειαν ἔλαβον τὰ λείψανα τῶν μαρτύρων καὶ ἐνεταφίασαν αὐτὰ ἐντίμως εἰς τὸ ἴδιον μέρος. Λοιπὸν τότε καὶ οἱ αἱμοβόροι ἐκεῖνοι τύραννοι ἔλαβον παρὰ Θεοῦ τὴν ἐκδίκησιν. Καὶ ὁ μὲν δήμιος, ὅπου δὲν ἄφησε τὸν Ἅγιον Μανουὴλ νὰ προσευχηθῇ, ἀλλὰ τὸν ἔσπρωξεν εἰς τὰ τσεγκέλια, μετὰ τὴν τρίτην ἡμέραν κρουσθεὶς ἀπὸ τὴν πανώλη [4]) νόσον, ἀπέρριψε τὴν μιαράν του ψυχήν. Τοῦ δὲ ἑτέρου δημίου τὸ πρόσωπον ἐστράφη πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἔμεινε θέαμα ἐλεεινὸν εἰς τοὺς ὁρῶντας.

Ὁ δὲ τύραννος, ὀνομαζόμενος Τζελὰλ Μπέης, ἐθανατώθη καὶ αὐτὸς μὲ τὸν ἀκόλουθον τρόπον: Ὁ Σουλτὰν Μαχμοὺτ ὠργίσθη τὸν Βασὰφ ἐφένδην, ὅπου ἔδωκε τὴν ψῆφον νὰ θανατώσουν τοὺς μάρτυρας καὶ τὸν ἐξώρισεν εἰς Βάρναν καὶ ἐκεῖ τὸν ἀπεκεφάλισαν κακῶς· ὁμοίως καὶ τὸν πενθερόν του Παρτάφ ἐφένδην, εἰς τὴν Ἀνδριανούπολιν. Τότε προσκλη-

---

1) ὁμοῦ (=ἅμα) εἰς τοὺς: ἀνάλυσις τῆς δοτικῆς—τ ο ῖ ς.—2) Τούρκισσαις—Ὀθωμανίδες.—3) κυρίως τῶν δύο μόνον, τῶν ἀπηγχονισμένων, διότι οἱ δύο ἕτεροι κατέκειντο, ὁ μὲν ἐπὶ τῶν μετὰ τῶν ὀβελῶν σανίδων, ὁ δὲ διαμελισμένος.—4) πανώλην.

θεὶς καὶ ὁ αἱμοβόρος ἡγεμών, ἐκεῖνος ὁ Ἀλβανός, διὰ νὰ δώσῃ λογαριασμὸν τῆς ἡγεμονίας τῆς Μάκρης [καὶ] κακῶς ἐφονεύθη καὶ αὐτὸς ὁ μιαρός. Καὶ ἐτελείωσεν ἡ προφητεία τοῦ Ἁγίου Μανουήλ, ὅπου κατ' αὐτῶν ἐπροφήτευσεν.

Τοῦτο εἶναι, ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, τῶν Ἁγίων τὸ μαρτύριον. Οὕτως ἠρίστευσαν καὶ ἐνίκησαν κόσμον καὶ κοσμοκράτορα καὶ τώρα χαίρονται αἰωνίως ἐν οὐρανοῖς καὶ ἀγάλλονται, διότι μὲ τὸ νὰ ἐκαθάρισαν τὸν ἑαυτόν των διὰ μέσου τῆς ἁγιότητος ἔγειναν ναοὶ τοῦ Θεοῦ ζῶντος καὶ μὲ τὸ νὰ ἐκαταπάτησαν ὡς σκύβαλα ὅλα τοῦ κόσμου τὰ πράγματα ἔγιναν ἄξιοι τῆς δωρεᾶς τοῦ Ἁγίου πνεύματος. Ὅθεν, ἀκολούθως ἐνοικήσας [1]) ὁ Θεὸς εἰς αὐτούς, ἔγειναν θαυμαστοὶ τῇ ἀληθείᾳ καὶ ζῶντες ἔτι καὶ μετὰ θάνατον· διότι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τοὺς νικήσουν οὔτε προσβολαὶ τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν, οὔτε ἡ τυραννὶς καὶ μανία τῶν ἀσεβῶν, οὔτε πειρασμοὶ ἀναρίθμητοι ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν, ὅπου τοὺς ἠκολούθησαν, διὰ τῶν ὁποίων ἔγειναν μιμηταὶ τῶν παλαιῶν ἐκείνων μεγάλων Μαρτύρων.

Αὐτὰ εἶναι τὰ ἡρωϊκὰ ἀγωνίσματα τῶν πανενδόξων πέντε νεοφανῶν μαρτύρων, οἵτινες εἶναι τῆς Σαμοθράκης βλαστήματα, Μάκρης τὸ καύχημα καὶ Μακεδονίας καὶ Κύπρου σεμνολόγημα, Μαρτύρων ἡ δόξα, ὀρθοδόξων τὸ κλέος, τῶν πιστῶν ἡ καλλονή, τῶν ἁμαρτωλῶν οἱ προστάται, καὶ ἐξαιρέτως τῆς πατρίδος αὐτῶν μέγα καὶ σεμνὸν καὶ περιφανέστατον ἐγκαλλώπισμα, καὶ πρέπει νὰ τοὺς μιμῶνται [2]) οἱ συμπατριῶται αὐτῶν εἰς τὸν ζῆλον τῆς πίστεως, εἰς τὴν προθυμίαν, εἰς τοὺς ἀγῶνας, εἰς τὴν ὁμόνοιαν καὶ ἀγάπην, ὅπου ἀναμεσόν τους εἶχασι [3]) καὶ δὲν ἐχωρίσθησαν ἕως θανάτου. Κανεὶς ἀπὸ αὐτοὺς δὲν ἐψεύσθη ν' ἀφήσῃ καθὼς ὁ λιποτάκτης [4]) τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα, ὅπου ἔδραμεν εἰς τὸ λουτρὸν καὶ ἐκολάσθη. Ὅλοι κοινῶς (πρέπει) νὰ ἔχωσιν [5]) ἔμπροσθέν των παράδειγμα τούτους τοὺς ἀοιδίμους πεντάθλους μάρτυρας, διὰ νὰ τοὺς ἔχωσι βοηθούς, ὑπερασπιστὰς καὶ προστάτας εἰς κάθε περίστασιν, ὅπου ἤθελον τοὺς ἐπικαλεσθῶσι καὶ ἱκετεύωσι τὴν Ἁγίαν Τριάδα, ἵνα εἰς μὲν τὴν παροῦσαν ζωὴν χαρίζῃ εἰς αὐτοὺς ὅλους πάντα τὰ πρὸς σωτηρίαν αἰτήματα, εἰς δὲ τὴν μέλλουσαν νὰ τοὺς ἀξιώσῃ τῆς αἰωνίου μακαριότητος.

Χαίρετε λοιπόν, χαίρετε, καὶ πάλιν λέγω χαίρετε, μεγαλομάρτυρες τοῦ Χριστοῦ πεντάριθμοι υἱοὶ κατὰ χάριν ἀληθῶς τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ, ὡσὰν ὁποῦ ἐφάνητε ἄριστοι νικηταὶ τῶν αἰσθητῶν καὶ νοητῶν ἀντιπάλων ἰσχυρῶν τῆς ἀληθοῦς καὶ ἀκραιφνοῦς ἡμῶν πίστεως. Καὶ διὰ τῶν πόνων ὑμῶν, ἀγώνων καὶ αἱμάτων ἐδοξάσθητε ἔμπροσθεν τοῦ τιμαλφεστάτου θρόνου

---

1) ἐνοικίσας.—2) μιμοῦνται.—3) διαλεκτισμός, εἶχον.—4) λειποτάκτης.—5) νὰ ἔχωμεν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ, εὐφραινόμενοι δοξολογοῦντες μετὰ πασῶν τῶν νοερῶν δυνάμεων τὴν μίαν καὶ μόνην τρισσολαμποῦς θεότητος Ἀρχὴν ὑπεράρχιον καὶ βασιλείαν, καὶ σᾶς παρακαλοῦμεν ἡμεῖς οἱ εἰς τὰ τέλη τῶν αἰώνων τούτων καταντήσαντες καὶ πανταχόθεν καταπονούμενοι καὶ καταπιεζόμενοι ἀπὸ πολυπλόκους πειρασμοὺς τοῦ κόσμου καὶ κινδύνους ἀλλεπαλήλλους διαπέμπετε [1]) διὰ τῶν μεγάλων ὑμῶν πρεσβειῶν [2]) Οὐρανόθεν πρὸς ἡμᾶς δύναμιν καὶ βοήθειαν νὰ ὑποφέρωμεν τοὺς πειρασμοὺς τοῦ κόσμου, τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας, τὰς θλίψεις τῶν αἰσθητῶν καὶ νοουμένων ἐχθρῶν καὶ νὰ συντρίβωμεν τὰ νοητὰ τῶν παθῶν καὶ ἁμαρτημάτων εἴδωλα τῆς σελήνης, ὅπου καθ' ἑκάστην ὥραν εἰς τὸν νοῦν ἀναφύονται καὶ ν' ἀξιωθῶμεν τυχεῖν τῆς Οὐρανίου ἀπολαύσεως ταῖς εὐπαρουσιάστοις [3]) εὐχαῖς καὶ πρεσβείαις ὑμῶν. Χάριτι καὶ Φιλανθρωπίᾳ, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων Ἀμήν.

Ἦχος γ'. Θείας πίστεως.

Μέγα καύχημα τῆς Σαμοθράκης, νέον στήριγμα τῆς Κώμης Μάκρης, καρτερόψυχοι καλλίνικοι μάρτυρες, πέντε γὰρ ὑπάρχοντες ὀφρὺν τυράννων ἐταπείνωσαν, δύο οἱ Γεώργιοι, Μανουὴλ ὁ θαυμάσιος, σὺν τῷ Θεοδώρῳ καὶ τῷ κλεινῷ Μιχαήλ, διὸ ἱκετεύσατε πρὸς Κύριον, ἐλεηθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

---

1) διαπέμπεται.—2) πρεσβευτῶν.—3) εὐπαρρησιάστοις.